

INNOVATIE
IN DE
ZORGSECTOR

 NIVEL
bibliotheek
drieharingstraat 6
postbus 1568
3500 bn utrecht
telefoon: 030 319946

INNOVATIE IN DE ZORGSECTOR

JAARBOEK 1994

samengesteld door:

R. de Groot (NIVEL)

Drs. A.P.M. Ketelaars (NcGv)

J.M.P.P. Cox (NZi)

Redactie:

R. de Groot (NIVEL)

Uitgegeven in opdracht van het
ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur

Voor aanvraag van gegevens uit de Registratie Zorgvernieuwings-
projecten kunt u zich wenden tot:

nederlands instituut
voor onderzoek van de
eerstelijnsgezondheidszorg

Drieharingstraat 6, Utrecht
postadres: postbus 1568
3500 BN Utrecht
telefoon: 030 319946
fax: 030 319290

Nationaal
Ziekenhuisinstituut

Oudlaan 4, Utrecht
postadres: postbus 9696
3506 GR Utrecht
telefoon: 030 739911
fax: 030 739560

Nederlands
centrum
Geestelijke
volksgezondheid

Da Costakade 45, Utrecht
postadres: postbus 5103
3502 JC Utrecht
telefoon: 030 935141
fax: 030 961020

© Ministerie van WVC, Rijswijk 1993
Bureauredactie en layout: Editor, Rotterdam
Omslagontwerp: C. Koevoets, Bloemendaal

Uitgeverij De Tijdstroom BV, Postbus 19135, 3501 DC Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351 zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW Amstelveen.

Voor het overnemen van één of meer gedeeltes uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISSN 0927-0744

ISBN 90 352 1505 2 (CIP)

NUGI 732, 757

Woord vooraf

Op veel plaatsen vinden projecten en experimenten plaats waar creatief en met inzet wordt ingespeeld op veranderende behoeften in onze gezondheidszorg. Ik ben daar blij om. Het toont dat zorgvernieuwing leeft in het veld.

De gezondheidszorg staat voor nieuwe uitdagingen. Bij de toenemende vergrijzing moet behandeling en zorg geboden worden aan een relatief steeds ouder wordende groep mensen. De zorgverlening aan het toenemend aantal chronisch zieken moet geoptimaliseerd worden. Nieuwe ontwikkelingen in de medische wetenschap doen hun intrede. En de vragen en wensen van mensen ten opzichte van de gezondheidszorg wijzigen zich: meer thuiszorg, betere toegankelijkheid van de zorg, meer openheid.

Het veld zelf weet bij uitstek hoe de zorg verbeterd kan worden. Op de hoogte van de huidige praktijk, de inhoud en de organisatie van de zorg, zullen zij de nieuwe ideeën aan kunnen reiken om de zorg zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de zorgvraag van de patiënt.

De overheid heeft daarbij naar mijn opvatting twee taken. In de eerste plaats moet de overheid zorgen dat er goede voorwaarden gecreëerd worden, opdat het veld met zijn inspiratie de benodigde veranderingen kan bewerkstelligen. We doen dat de komende jaren door verder te werken aan een bestuurlijke vernieuwing in de zorgsector. Zorgaanbieders, verzekeraars en gebruikers zullen in toenemende mate de verantwoordelijke partijen worden voor de vormgeving van onze gezondheidszorg. In de tweede plaats heeft de overheid een stimulerende taak door wenselijke ontwikkelingen te bevorderen en te ondersteunen.

In dit laatste kader past onze ondersteuning aan de registratie van innovatieve activiteiten in de Nederlandse gezondheidszorg en de publikatie daarvan. De in de projecten opgebouwde kennis en ervaring kan immers voor velen van belang zijn bij de ontwikkeling van nieuwe initiatieven of de uitwerking daar-

van in de eigen situatie. Het zou jammer zijn als deze kennis niet veel breder benut zou worden.

Drie jaar geleden heb ik daarom gevraagd aan drie onderzoeksinstituten, het Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg, het Nationaal Ziekenhuisinstituut en het Nederlands centrum voor Geestelijke volksgezondheid om gezamenlijk een inventarisatie uit te voeren van alle innovatieve projecten in de gezondheidszorg. Dit heeft geresulteerd in een databank met bijna 2000 projecten, die door iedereen geraadpleegd kan worden.

Ook dit jaar is uit deze gezamenlijke registratie een selectie gemaakt die u in dit Jaarboek beschreven ziet. Het Jaarboek geeft een zo gevarieerd mogelijk overzicht van zorgvernieuwende projecten. Een overzicht dat dient als wegwijzer en als informatiebron over inhoud en werkwijzen van allerlei zorgvernieuwende activiteiten. Hopelijk werkt het ook als wegwijzer in het proces dat nodig is om van uitdaging tot nieuwe projecten te komen.

De Staatssecretaris van WVC,

Hans J. Simons

Inhoud

	Inleiding	17
1	Algemene populatie	
<i>1-1</i>	<i>Algemene populatie in de thuiszorg</i>	
	Steungroepen voor mantelzorgers	31
	Ondersteuning mantelzorg	32
	Geboortecentrum	33
	Avondconsultatiebureau voor zuigelingen	34
	Inforek	35
	Beeldtelefonie in de thuiszorg	36
	Meldpunt thuiszorg	37
	Centra voor thuiszorg	38
	Allochtonen en gebruik van gezondheidsvoorzieningen	39
	Gezonde stad	40
	Experiment cliëntgebonden budget	42
	Patiëntenraadpleging	43
2	Ouderenzorg	
<i>2-1</i>	<i>Ouderen, algemeen</i>	
	Wijkzorg voor ouderen en gehandicapten	44
	Ouderencentrale	46
	Integrale zorg	47
	Centraal meldpunt en onafhankelijke zorgbemiddelaar	49
	Meldpunt ouderenmishandeling	51
	Dorpshulp	53
	Behandelfunctie verzorgingshuis	54
	Werken met zorgplannen in verzorgingshuizen	56

	Vrijwillige intensieve thuishulp (Vrint)	57
	Zelf kiezen voor gegarandeerde zorg	58
	Ouderen en benzodiazepine-gebruik	59
2-2	<i>Thuiswonende ouderen</i>	
	Zorgproject voor ouderen	60
	Dagopvang/dagverzorging	62
	Dagverzorging	63
	Geïntegreerde dagverzorging	64
	Flexibele zorg	65
	Project reikwijdteverbreding	67
	Meerzorg positief geïndiceerden	68
	Samen in de zorg	69
	Verpleeghuiszorg thuis, wenselijkheid of werkelijkheid?	71
	Aanvullende verpleeghuiszorg in het verzorgingshuis	72
	Verpleeghuisondersteuningsdienst	74
	Individuele meerzorg, dagverzorging en vervangende thuiszorg	75
	Senioren activiteitencentrum	76
2-3	<i>Psychogeriatrische patiënten</i>	
	Project Dementie	78
	Thuisopvang dementerende ouderen	79
	Oppasservice	80
	Logeershuis voor dementerende ouderen	81
	Dagcentrum	82
	Intensieve thuiszorg en waakzorg	83
	Dagopvang voor dementerende ouderen	84
	Meerzorgproject	85
	Flexibele bedden	86
	Dagverpleging met aanvullende thuiszorg	87
	Substitutieproject De Luwte	88
	Avondmeerzorg in het verzorgingshuis	89
	Verpleeghuiszorg in het verzorgingshuis	90
	Groepsverzorging	91
	Extramurale verpleeghuiszorg	92

	Gerontopsychiatrische groepsverzorging	94
	Substitutieproject aanvullende zorg/dagbehandeling	95
	Substitutieproject verpleeghuiszorg-geïndiceerden	96
	Dagopvang psychogeriatrische patiënten	98
	Psychogeriatrische verpleeghuispatiënten	99
	Zorgcircuit	100
	Werkoverleg psychogeriatric	101
2-4	<i>Woonvormen</i>	
	Abbeyfield, huisvesting ouderen	102
	Steunpunt voor ouderen 'Merlet'	104
	Woonzorgproject Heksenwiel	106
	Veste project	108
	Van verzorgingshuis naar drie woonzorgcentra	109
	Bergweg project	111
	Wooncentrum Groote Bueren	113
	Beschermd wonen	114
	Project genormaliseerd wonen	116
	De Woonhaven	117
3	Cliënten in de geestelijke gezondheidszorg	
3-1	<i>Behandeling</i>	
	Sociaal-psychiatrische kliniek Kasperspad	118
	Zorgverlening voor de chronisch psychiatrische patiënt	119
	Ontwikkeling van integrale behandelprogramma's	121
	Klinische echtparen groepsbehandeling 'de Keerkring'	123
	Migrantenhulpverlening	125
	Dagbehandeling vrouwenhulpverlening	126
	Vrouwenhulpverlening	128
	Daderhulpverlening	129
	Klinische kleuterpsychiatrie	130
	Sociaal-psychiatrische deeltijdbehandeling	131
	Behandeling van patiënten met multiple persoonlijkheidsstoornissen	132

3-2	<i>Substitutie en zorgcoördinatie</i>	
	Rehabilitatie door casemanagement	133
	Zorgmanagement	134
	Intensieve zorg	136
	Casemanagement	137
	Bureau casemanagement zwerfjongeren	138
	Team integrale zorg (TIZ)	139
	Nazorg bij ontslag	140
	Zorgcoördinatie en revalidatie	141
	Poliklinische revalidatie	142
	Thuiszorg voor psychiatrische patiënten	144
	Psychiatrische intensieve thuiszorg voor ouderen	145
	Psychiatrische intensieve thuiszorg	146
	Bed-op-recept in de voortgezette gespecialiseerde behandeling	147
	Ambulante opname	148
	Regionale indicatie- en plaatsings-adviescommissie verblijfs- psychiatrie	150
	Netwerkexperiment maatschappelijke opvang	151
	GGZ zonder schotten	153
	Zorgcoördinatie chronici	155
	Een regionaal zorgplan voor de GGZ	156
	Project integrale geestelijke gezondheidszorg	157
3-3	<i>Arbeidsrehabilitatie- en resocialisatieprojecten</i>	
	Arbeidsbemiddeling en arbeidsrehabilitatie	158
	Autowerkplaats	159
	De werkcurcus	160
	Restaurantproject	162
	Lunchroom	163
	Psychiatrische arbeidsrehabilitatie in de WSW	164
	Arbeidsproject De Windhoek	165
	Arbeidsrehabilitatie door middel van werkprojecten	167
3-4	<i>Dagbesteding</i>	
	Dagactiviteitencentrum/arbeidsrehabilitatie	168
	Dagbestedings- en rehabilitatieproject Trefpunt Oost	169

	Dagactiviteiten, arbeidsrehabilitatie, arbeid en training (DAAT)	170
	Dagactiviteiten in de wijk	172
	Inloophuis	173
	Dagbesteding	174
3-5	<i>Woonvormen</i>	
	Begeleid wonen	176
	Begeleid zelfstandig wonen in netwerkopzet	177
	Begeleid zelfstandig wonen	178
	Zorgvernieuwingsproject begeleid wonen	179
	Regionaal integratie centrum (RIC)	180
	Extern wonen	181
	Ommelanderhuis	183
	Huisvesting en zorg op maat via omgekeerde integratie	184
	Huize Tibertius	186
	Beschermd wonen	187
3-6	<i>Projecten in de verslavingszorg</i>	
	Inloopcentrum Hoog Catharijne	188
	Tuinproject/leerwerkproject	189
	Begeleid wonen en nazorgbehandeling geïntegreerd	190
	Stabilisatiegroep en thuiszorg	191
	Kinderen van verslaafde ouders	192
	Transit	194
	Crisisinterventie bij verslaafden	195
4	Gehandicaptenzorg	
4-1	<i>Behandeling/begeleiding van verstandelijk gehandicapten</i>	
	Thuiszorg	197
	Praktische thuishulp	198
	Thuiszorg	199
	Thuiszorgondersteuning bij voedings- of mondmotorische problematiek	200
	Groepelidersondersteuning in de thuissituatie	201
	Centrum voor dagbehandeling	202

	'Kleine stapjes ... goed vooruit'	203
	Goldstein-project	204
	'Peergroupplaying'	205
	Anti-structuurgroep	206
	Peuterspeelgroep Kiekeboe	207
	Tijdelijke klinische opname ter behandeling van zeer ernstig probleemgedrag	208
	Stichting Sociaal Erotische Dienstverlening	209
	Hulpverleningsplan	210
	Systematische kwaliteitszorg	211
4-2	<i>Organisatorische samenwerking voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Cliëntgebonden budget verstandelijk gehandicapten	212
	Cliëntgebonden budget	213
	Cliënt centraal	215
	Thuiszorg	217
	Flexibilisering van zorg	218
	Regionaal steunpunt	219
	Dienstencentrum	220
4-3	<i>Woonvormen voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Begeleidingshuis Twisken	221
	Individueel wonen	222
	Van sociowoning naar begeleid zelfstandig wonen	223
	Bosdorp	224
	Laag-niveau-opvang	225
	Pleegzorg in een gezinssituatie	226
	Multifunctioneel centrum	227
	Begeleid zelfstandig wonen	228
	Thuishulp aan gezinnen	229
	Thuisondersteunende activiteiten	230
	Opvang van 0-3-jarigen	231
	Dagopvang sociowoningbewoners	232
	Crèche voor peuters met ontwikkelingsproblemen	233
	Zaterdagopvang	234

<hr/>		
4-4	<i>Dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Herindicatie bezoekers activiteitencentrum	235
	Samenwerking dagactiviteitencentrum	236
	PED-groep	237
	Specifieke dagbesteding ernstig verstandelijk gehandicapten	238
	Samenwerkingsproject tuinbouwtherapie en onderwijs VSO	239
	Dagbestedingscentrum	240
	Substitutieproject dagbesteding	241
	Theater- en atelierwerk	242
	Samenwerkingsproject Arbeidsintegratie multibedrijven	243
	Jobcoaching	244
	Samenwerkingsproject DVO-SW	245
4-5	<i>Zorg aan lichamelijk/zintuiglijk gehandicapten</i>	
	Dagopvang Kuip	246
	Opvang voor gehandicapte kinderen	247
	Kinderrevalidatie buiten de muren	249
	Praktische thuishulp voor gehandicapten	250
	Samenwerking categoriale en algemene zorg	251
5	Zorg aan somatische patiënten	
5-1	<i>Somatische patiënten, algemeen</i>	
	Complexe zorg	252
	Thuiszorg bij risico-zwangeren	253
	Thuiszorg risico-zwangeren	254
	Babygeelzucht thuisbehandeling	256
	Intensief vrijwilligerswerk thuis	257
	Gespecialiseerde thuiszorg	258
	Medische technologie in de thuiszorg	259
	Thuiszorgtechnologie voor patiënten met kanker of ernstige infectie	261
	Eerstelijns-bed-somatiek	263
	Groepsgewijze oefentherapie in de eerste lijn	264
	Eerste harthulp	266
	Stomapoli en stomazorg	268

	Differentiatie somatische afdelingen	269
	Van functiegericht denken naar een functiegerichte organisatiestructuur	270
5-2	<i>Nazorg aan patiënten ontslagen uit ziekenhuis</i>	
	Mesoproject orthopedie	271
	Nazorg in de eerste lijn na short stay surgery	272
	Couveuse-nazorg	273
	Continuïteit van voorlichting aan vrouwen met mammacarcinoom	275
	Liaisonverpleegkundige	277
	Samenhang dagziekenhuis/thuiszorg	278
	Lotgenotenspreekuur	279
6	Zorg aan chronisch zieken	
6-1	<i>Samenwerking eerste/tweede lijn</i>	
	PC-gezond: ontwikkeling van een bulletin board	281
	Transmurale diabeteszorg	283
	Insulinetherapie	284
	Gedeelde zorg voor volwassen cara-patiënten	285
	Thuiszorg voor de kankerpatiënt	286
	Samenwerkingsproject reumazorg: telefonische consultatiefunctie	288
6-2	<i>Andersoortige projecten</i>	
	Psoriasis-thuisbehandeling	290
	Thuiszorg voor CF-patiënten	291
	Astma, thuis en op school	292
	Diabetes education project	294
	Bestrijding van kransslagadervernauwing	295
	Nazorg aan astma-patiënten	296
	Evaluatie Protocol verpleegkundige anamnese voor patiënten met RA	297

7	Zorg aan terminale patiënten	
7-1	<i>Thuiszorg</i>	
	Infuusbehandeling thuis	299
	Kankerpijnbestrijding met behulp van infusietechnieken	300
	Intensieve thuiszorg voor terminale patiënten	301
	Intensieve thuiszorg	302
	Terminale (thuis)zorg	303
	Terminale zorg in verzorgingshuis	304
8	Projecten gericht op hulpverleners	
8-1	<i>Diagnostiek en consultatie</i>	
	Geriatrisch diagnose- en behandeladviesteam	305
	Polikliniek voor ouderen	306
	Geron: Geheugen- en ouderenpoli	307
	Rehabilitatie '92	308
	Effecten van het consultatief fysiotherapeutisch onderzoek	309
	Consultatieteam	311
	Project consultatie in de eerste lijn	312
	Consultatief psychiatrische verpleging	313
	Consultatieteam seksueel misbruik	314
	Kennissysteem voor wondverzorging	315
8-2	<i>Kwaliteitsbevordering/honorering</i>	
	Huishoudelijk werk	316
	Landelijke implementatie farmaco-therapieoverleg	317
	Logopedie-informatiesysteem	319
	Intercollegiale toetsing ergotherapie	320
	Aandachtsgebieden binnen de sociaal-medische zorg	321
	Verpleegkundige methodiek voor het peuterconsult	322
	Visitatie in gezondheidscentra	323

8-3	<i>Apparatuur in de thuiszorg</i>	
	Ondersteuning tilbeleid in het verzorgingshuis	324
	Til(len)lift: een opbeurend gebeuren	325
	Trefwoorden	326
	Lijst van afkortingen	334

Inleiding

Dit jaarboek is alweer de vierde editie in de reeks 'Innovatie in de zorgsector'. In 1989 startte de vakgroep Algemene Gezondheidszorg en Epidemiologie van de Rijksuniversiteit Utrecht met het verzamelen van projecten waarin geëxperimenteerd werd met nieuwe zorg. Dit resulteerde in 135 zorgvernieuwingsprojecten en de publikatie van het eerste jaarboek. Ruim een jaar later werd de registratie voortgezet door NIVEL, NcGv en NZi. Dat jaar werden er bijna 500 projecten geregistreerd. Sindsdien is het aantal projecten in de databank elk jaar verdubbeld: in 1992 waren er ruim 1000 projecten en in 1993 bijna 2000 projecten. Hieruit blijkt dat er binnen de Nederlandse gezondheidszorg een nog steeds groeiende belangstelling bestaat voor innovatie. Een aantal projecten is inmiddels, met wisselende mate van succes, afgesloten. Een groot aantal projecten bevindt zich echter nog in een experimentele fase. Het doel van dit boek is een indruk te geven van wat er anno 1993 gaande is op het gebied van zorgvernieuwing in Nederland. Daarvoor is een selectie gemaakt van circa 240 zorgvernieuwingsprojecten.

Het jaarboek is bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in zorgvernieuwing. Met name zorgaanbieders hebben de laatste jaren veel initiatieven ondernomen om de zorg te verbeteren. Deze initiatieven vinden vaak op decentraal niveau plaats. Het gevolg is dat het overzicht over wat er in het veld aan zorgvernieuwing gebeurt, verloren gaat. Via dit boek krijgen (potentiële) initiatiefnemers in het veld en andere geïnteresseerden de gelegenheid om op de hoogte te raken van reeds bestaande zorgvernieuwingsprojecten, zodat geleerd kan worden van elders opgedane ervaringen.

In het jaarboek 'Innovatie in de zorgsector' treft u daarom een breed scala van zorgvernieuwingsprojecten aan. De beschreven projecten zijn geselecteerd uit de Registratie Zorgvernieuwingsprojecten. Dit is een landelijke registratie van

experimenten op het gebied van de zorgvernieuwing. De registratie is opgezet in opdracht van het Ministerie van WVC, door het Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg (NIVEL) in samenwerking met het Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid (NcGv) en het Nationaal Ziekenhuisinstituut (NZi). Er worden vernieuwingsinitiatieven in de Nederlandse gezondheidszorg en daarmee verband houdende maatschappelijke dienstverlening opgespoord en geregistreerd. Op deze wijze wordt in kaart gebracht op welke terreinen de zorgvernieuwing zich afspeelt en op welke schaal er geëxperimenteerd wordt.

Deze inleiding bestaat uit drie delen. Eerst wordt ingegaan op de Registratie Zorgvernieuwingsprojecten: wie neemt het initiatief tot zorgvernieuwing, de afbakening van het begrip ‘zorgvernieuwingsproject’, de opzet en werkwijze van de registratie en de gegevensopslag en -raadpleging. Vervolgens komt het jaarboek aan de orde: de beschreven items, de selectie van de projecten en de hoofdstukindeling. In het derde en laatste deel van deze inleiding geven wij een overzicht van het soort projecten dat in de databank aanwezig is.

De registratie

Zorgvernieuwingsinitiatieven

De meeste zorgvernieuwingsprojecten ontstaan vanuit het veld. Hulpverleners hebben veelal de aanzet gegeven tot het opstarten van experimentele projecten. Naast de zorgaanbieders zijn ook de andere partijen binnen de gezondheidszorg, de zorgverzekeraars en de patiënten/consumenten, betrokken bij de vernieuwingen in de zorgsector. Door zorgverzekeraars zijn de laatste tijd verschillende projecten opgezet, onder andere op het gebied van cliëntgebonden budgetten en intensieve thuiszorg.

De patiënten/consumentenorganisaties spelen voornamelijk een indirecte rol bij de vernieuwingen. Zelf zijn zij meestal geen initiatiefnemer van een zorgvernieuwingsproject, wel participeren zij in een aantal gevallen in een project. De voortdurende aandacht die patiënten/consumentenorganisaties hebben gevraagd voor een kwalitatief goede en flexibele zorgverlening heeft zeker zijn invloed gehad op de belangstelling voor zorgvernieuwing.

Ook de overheid is op het terrein van de zorgvernieuwing actief. Dit blijkt niet alleen uit de verschillende nota's, maar ook uit daadwerkelijke ondersteuning

van verschillende zorgvernieuwingsprojecten. De voornemens van de huidige regering tot het bijstellen van het zorgbeleid staan weergegeven in de nota 'Werken aan zorgvernieuwing: actieprogramma van het beleid voor de zorgsector in de jaren negentig'.¹ Hierin werd gekozen voor een functiegerichte benadering van de zorg, waarbij kwaliteit en doelmatigheid centraal staan. Het benaderen van de zorg in functies betekent een doorbreking van de discipline- of echelongerichte benadering. De grenzen tussen eerste, tweede en derde lijn, tussen gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening en tussen intramurale en extramurale zorg zullen hiermee vervagen.

Als concreet voorbeeld van de manier waarop de overheid richting geeft aan zorgvernieuwing kan in dit kader het WVC-programma 'Zorgvernieuwing in de GGZ' worden genoemd. Om GGZ-instellingen te stimuleren tot een beter zorgaanbod ondersteunt het ministerie 14 verschillende projecten voor een periode van ongeveer drie jaar. Deze projecten vinden plaats op verschillende locaties, verspreid over het gehele land. Er wordt gewerkt aan reïntegratie van met name chronisch psychiatrische patiënten in de samenleving, waarbij men zoveel mogelijk uitgaat van de mogelijkheden van de individuele patiënt. Daarnaast wordt geëxperimenteerd met strategieën om te komen tot een betere coördinatie en continuïteit van de zorg. Elk project heeft een eigen invulling om deze doelen te bereiken. Voorbeelden zijn het inzetten van een case-manager, het opzetten van een begeleid-wonenvoorziening, het realiseren van werkprojecten en het aanbieden van arbeidsbemiddeling.

Ten slotte wordt zorgvernieuwing gestimuleerd door maatregelen die op landelijk niveau genomen worden. Voorbeelden zijn de subsidieregeling intensieve thuiszorg, waarbij gedurende maximaal drie maanden intensieve thuiszorg geboden kan worden, en de subsidieregeling substitutie verpleeghuiszorg, waarbij het voor verpleeghuizen mogelijk werd om zorg buiten de muren te geven. Als gevolg van deze regelingen is er een groot aantal substitutieprojecten gestart.

1 *Werken aan zorgvernieuwing: actieprogramma van het beleid voor de zorgsector in de jaren negentig*, Ministerie van WVC, SDU, 's-Gravenhage, 1990.

Wat zijn zorgvernieuwingsprojecten?

Het registreren van zorgvernieuwingsprojecten impliceert dat men weet wat een zorgvernieuwingsproject is. Bij de begripsafbakening worden twee componenten onderscheiden: enerzijds 'zorgvernieuwing' en anderzijds 'project'. Onder *zorgvernieuwing* wordt verstaan: bewust gekozen activiteiten die gericht zijn op realisering van veranderingen in het primaire proces binnen de gezondheidszorg en de daarmee verband houdende maatschappelijke dienstverlening, met als doel verhoging van kwaliteit en/of doelmatigheid van zorg. Zoals uit deze definitie blijkt dient er een verbetering op te treden in het primaire zorgproces. Het primaire proces verwijst naar de zorgverlening zoals de patiënt/cliënt die direct ondervindt, met andere woorden: de verzorging, verpleging, behandeling, begeleiding etc. Puur medisch-technische vernieuwingen in de gezondheidszorg vallen buiten het bestek van de registratie. In de regel gaat het om specifieke veranderingen in de zorg, zoals een verschuiving van intramurale naar ambulante en extramurale zorg of een meer gedifferentieerd aanbod van zorg dat beter is gericht op de behoeften van het individu. Het is mogelijk dat hiertoe activiteiten op het niveau van het secundaire proces plaatsvinden: bestuurlijke, beleidsmatige en organisatorische activiteiten die voorwaarden moeten creëren voor de zorgverlening. Uitgangspunt voor registratie dient hierbij echter te zijn dat deze activiteiten een verandering van het primaire zorgproces beogen.

Zorgvernieuwing is per definitie een beweeglijk begrip, waarvan de inhoud voortdurend verandert. Wat eens vernieuwend was, is nu geaccepteerd of passé. Het is moeilijk harde criteria vast te stellen waarmee een initiatief al dan niet een vernieuwing genoemd kan worden. Aansluitend bij definities die de perceptie van de betrokkenen centraal stellen,^{2,3} laten wij de beslissing of een project vernieuwend is in eerste instantie over aan het veld: als men vindt dat activiteiten vernieuwend zijn, dan vult men het registratieformulier in en wordt het project aangemeld. 'Vernieuwing' is hiermee een relatief begrip, dat zijn invulling krijgt afhankelijk van de context of organisatie waarbinnen het project wordt uitgevoerd.⁴

2 Zaltman G., R. Duncan en J. Holbek, *Innovations and organizations*, Londen, 1973.

3 Berg R. van den en A. Godfroy, 'Nieuwe sleutels tot innovatie'. In: P. van de Bunt en K. Nijkerk (red.), *Handboek organisatie*, BC 25.350, 1-35, Samsom, Alphen aan den Rijn, 1991.

4 Scott W., 'Innovation in Medical Care Organizations: A synthetic Review', *Medical Care Review* (1990) 47, pp. 165-92.

Naast het inhoudelijk element vindt begripsafbakening plaats aan de hand van formele criteria die te maken hebben met kenmerken van een 'project'. In het kader van deze registratie wordt onder een *project* het volgende verstaan: een geheel van activiteiten gericht op de realisatie van een van tevoren vastgesteld doel met behulp van bepaalde middelen binnen een bepaald tijdsbestek. Dit betekent dat de activiteiten begrensd zijn in de tijd; er is een begin- en in principe ook een einddatum. De einddatum is niet altijd aan te geven, bijvoorbeeld in het geval van een woonvoorziening met een experimenteel karakter. Daarnaast is een kenmerk dat doelstellingen en de wijze waarop men die wil bereiken, expliciet zijn geformuleerd en op schrift gesteld. Aangezien projecten over het algemeen een experimenteel karakter hebben, is er op enigerlei wijze in een evaluatie voorzien; dit kan variëren van een interne procedure, waarbij ervaren resultaten aan de doelstellingen worden getoetst, tot een evaluatie-onderzoek door een onafhankelijke instantie.

Registratie zorgvernieuwingsprojecten

Om een zo volledig mogelijk overzicht van alle zorgvernieuwingsprojecten in Nederland te verkrijgen, is een zo breed mogelijk scala van instanties benaderd. De gegevensverzameling heeft plaatsgevonden in twee fasen. In de eerste fase is een inventarisatieronde gehouden, waarbij aan relevante sleutelinstanties en -personen is gevraagd om zorgvernieuwingsprojecten inclusief contactpersonen te melden. De bij de registratie betrokken instituten hebben ieder hun eigen werkgebied benaderd. In concreto betekent dit dat het NIVEL te rade is gegaan bij de hele eerste lijn (Instellingen voor Maatschappelijk Werk, Kruisverenigingen, Districts Huisartsen Verenigingen etc.) en niet-echelongebonden organisaties, zoals bijvoorbeeld ziekenfondsen, provinciale raden voor de volksgezondheid en regionale inspecties voor de volksgezondheid. Het NcGv heeft de geestelijke gezondheidszorg geraadpleegd (RIGG's, RIAGG's, Algemene Psychiatrische Ziekenhuizen etc.) en het NZi de intramurale gezondheidszorg (verpleeghuizen, zwakzinnigenzorg etc., exclusief de intramurale geestelijke gezondheidszorg). Op deze wijze zijn er circa 2000 inventarisatieformulieren verzonden. De respons varieerde sterk per aangeschreven soort organisatie. Overigens leerde navraag dat instellingen die niet reageerden in veel gevallen ook geen projecten te melden hadden.

Vervolgens zijn, na correcties voor dubbeltellingen, aan de contactpersonen van de betreffende projecten vragenlijsten verstuurd. Ook dit enquêteren van de contactpersonen heeft decentraal plaatsgevonden door de participerende instellingen. Van elk project zijn basale kenmerken geregistreerd, zoals een korte omschrijving van doel en middelen, aantal en soort participanten, doelgroep, kosten, financiers, evaluatieprocedure, werkgebied, start- en einddatum etc. Bij elk project is de contactpersoon genoteerd en (waar aanwezig) publicaties.

Aan de reeds eerder geregistreerde projecten is, indien nog niet beëindigd, een zogenaamde updating gestuurd. Met behulp van een mutatieformulier was het mogelijk om voor de desbetreffende projecten mogelijke wijzigingen aan te geven. Hiermee is gegarandeerd dat de gegevens in het registratiebestand up-to-date blijven.

De gegevensverzameling en updating, ten behoeve van dit jaarboek, heeft in de periode eind 1992 tot juli 1993 plaatsgevonden. Inmiddels bestaat het registratiebestand uit bijna 2000 zorgvernieuwingsprojecten.

Geautomatiseerde databank

Zoals reeds eerder vermeld, vormen de in dit boek opgenomen projecten slechts een deelverzameling van het totaal aantal geregistreerde projecten. Tevens zijn per project meer gegevens verzameld dan in dit boek staan. Alle gegevens zijn opgenomen in een geautomatiseerde databank. Geïnteresseerden in een breder overzicht van alle projecten of belangstellenden voor een specifiek deelterrein, kunnen terecht bij het NIVEL, NcGv of NZi. Bij deze instituten kunnen (telefonisch of schriftelijk) aanvragen worden ingediend voor selecties van projecten uit de registratie. Er kan bijvoorbeeld geselecteerd worden op onderwerp, doelgroep, participanten of locatie.

Een andere mogelijkheid vormt een bezoek aan de bibliotheek van het NIVEL of het NcGv. Hier staan terminals opgesteld waarmee belangstellenden direct toegang kunnen krijgen tot de databank.

Het jaarboek

Beschreven kenmerken

Zoals reeds eerder vermeld, zijn de gegevens in dit jaarboek ontleend aan de

beschreven Registratie Zorgvernieuwingsprojecten. Op grond van de registratie zijn circa 240 projecten geselecteerd die in dit boek worden beschreven. Per project is de meest essentiële basisinformatie vermeld: het contactadres, een korte beschrijving van het project, de doelgroep waarop het project gericht is, de locatie en de startdatum. Ook staan de participanten weergegeven en eventuele publikaties. Het contactadres en eventuele publikaties bieden mogelijkheden tot het verkrijgen van meer informatie.

Selectie

De in dit jaarboek opgenomen projecten vormen een deelverzameling van het totaal aantal geregistreerde zorgvernieuwingsinitiatieven. Bij de selectie voor het jaarboek heeft een aantal richtlijnen een rol gespeeld. Allereerst is geprobeerd een zo breed mogelijk overzicht te geven van alle relevante aandachtsvelden. Op sommige terreinen bestaan meerdere projecten van gelijke strekking. Aangezien een opsomming van soortgelijke projecten ons weinig zinvol leek, is ervoor gekozen één of twee projecten uit zo'n cluster in het boek op te nemen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij projecten verpleeghuiszorg in het verzorgingshuis.

Verder is ernaar gestreefd zoveel mogelijk nieuw geregistreerde projecten op te nemen, aangevuld met reeds eerder verzamelde projecten. Toch is een aantal projecten opgenomen dat vorig jaar ook reeds in het jaarboek te vinden was. De inhoud van deze projecten lijkt dermate uniek dat opname in het jaarboek wederom zinvol leek.

Hoofdstukindeling

Wat het groeperen van de projecten in hoofdstukken betreft, is een indeling naar doelgroepen gehanteerd. De ervaring leert dat nagenoeg alle projecten ontwikkeld zijn ten behoeve van een bepaalde categorie patiënten/cliënten.

Met dit ordeningsprincipe zijn acht hoofdstukken ontwikkeld, te weten: projecten gericht op de algemene populatie (hoofdstuk 1), de ouderenzorg (hoofdstuk 2), cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (hoofdstuk 3), zorg aan gehandicapten (hoofdstuk 4), zorg aan patiënten met niet-chronische somatische ziekten (hoofdstuk 5), zorg aan chronisch zieken (hoofdstuk 6), en zorg aan terminale patiënten (hoofdstuk 7). Tot slot is er nog een categorie projecten gericht op hulpverleners (hoofdstuk 8).

Hoofdstuk 1 betreft projecten die zich niet op een beperkte doelgroep richten. De projecten zijn gericht op de totale bevolking binnen het betreffende werkgebied of op de gebruikers van gezinszorg en kruiswerk. Deze projecten zijn veelal gericht op de algemene populatie in de thuiszorg.

De ouderenzorg, beschreven in *hoofdstuk 2*, staat volop in de belangstelling bij innoverend Nederland. Allereerst is een aantal projecten opgenomen dat zich richt op de algemene doelgroep thuiswonende of in een verzorgingshuis wonende ouderen zonder specifieke klachten of problemen. Hierbij gaat het veelal om projecten integrale ouderenzorg of de inrichting van een centraal meldpunt waar ouderen met hun vragen en problemen terecht kunnen (paragraaf 2-1). Tevens zijn er talrijke projecten specifiek gericht op ouderen, zowel thuis als in een verzorgingshuis, met specifieke klachten of problemen. Vaak is er dan sprake van een verpleeghuisindicatie en is handhaving in de eigen omgeving een veel genoemd doel. Met name gaat het hierbij om ouderen die meer intensieve vormen van zorg behoeven (paragraaf 2-2). Projecten gericht op psychogeriatrische patiënten (paragraaf 2-3) zijn zeer divers van aard, variërend van preventie tot thuiszorg en experimentele zorgverlening in een verzorgingshuis. Het hoofdstuk eindigt met experimentele woonvormen voor ouderen (paragraaf 2-4).

Hoofdstuk 3, cliënten in de geestelijke gezondheidszorg, is op de volgende wijze ingedeeld. Binnen de eerste paragraaf staan projecten vermeld waarbij het gaat om nieuwe vormen van therapie, gericht op verschillende doelgroepen binnen de geestelijke gezondheidszorg (paragraaf 3-1). De tweede paragraaf omvat projecten die substitutie en zorgcoördinatie hoog in het vaandel dragen. De opzet en werkwijze van de projecten verschillen sterk, evenals de doelgroepen. De projecten hebben gemeenschappelijk dat zij streven naar optimale zorgverlening, waar mogelijk extra- of semimuraal in plaats van intramuraal met veel aandacht voor continuïteit van zorg door samenwerking tussen verscheidene organisaties (paragraaf 3-2). Divers zijn de manieren waarop in de geestelijke gezondheidszorg vorm wordt gegeven aan arbeidsrehabilitatie en resocialisatie (paragraaf 3-3). Ook de dagbesteding, die voornamelijk gericht is op (ex-)psychiatrische patiënten, krijgt binnen projecten de nodige aandacht (paragraaf 3-4). Evenals op het gebied van de ouderenzorg wordt in de geeste-

lijke gezondheidszorg geëxperimenteerd met woonvormen (paragraaf 3-5). Tot slot van dit hoofdstuk is een aantal projecten opgenomen op het gebied van de verslavingszorg (paragraaf 3-6).

Hoofdstuk 4 bevat projecten die gericht zijn op verstandelijk, lichamelijk of zintuiglijk gehandicapten. Vanwege het grote aantal projecten voor verstandelijk gehandicapten zijn deze projecten verder onderverdeeld naar de aard van de projecten. Zo zijn er projecten waar geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van behandeling/begeleiding voor verstandelijk gehandicapten (paragraaf 4-1) of waar de organisatorische samenwerking tussen een aantal intra-, semimurale en andere instellingen centraal staat (paragraaf 4-2). Evenals in de geestelijke gezondheidszorg wordt er, wat betreft de zorg voor verstandelijk gehandicapten, geëxperimenteerd met woonvormen, deeltijdopvang of oppas-hulp (paragraaf 4-3) en dagbesteding (paragraaf 4-4). In de laatste paragraaf staat een aantal projecten voor lichamelijk of zintuiglijk gehandicapten (paragraaf 4-5).

In *hoofdstuk 5* staan projecten beschreven die gericht zijn op patiënten met somatische aandoeningen die niet-chronisch zijn. Zoals uit de eerste paragraaf van dit hoofdstuk blijkt (paragraaf 5-1) is de aard van de aandoeningen zeer verschillend. In een aparte paragraaf staan de projecten gericht op patiënten die opgenomen zijn (geweest) in een ziekenhuis. Door intensieve samenwerking tussen eerste en tweede lijn komen deze patiënten in aanmerking voor verzorging thuis, iets dat in reguliere situaties (nog) niet mogelijk is, of wordt er continuïteit in de zorg geboden (paragraaf 5-2).

Patiënten met chronische aandoeningen vormen de doelgroep bij vele zorgvernieuwingsprojecten. Een aantal daarvan staat beschreven in *hoofdstuk 6*. Rangschikking naar aard van de aandoening bleek niet mogelijk, daar de projecten op vele diverse en vaak meerdere chronische ziekten gericht zijn. Een belangrijke groep projecten richt zich op samenwerking tussen eerste en tweede lijn in de zorg aan chronische patiënten (paragraaf 6-1). Dan is er nog een aantal andersoortige projecten gericht op chronisch zieken die sterk van elkaar verschillen. Zij variëren van het geven van voorlichting tot het inschakelen van vrijwilligers (paragraaf 6-2).

Hoofdstuk 7 omvat projecten die gehoor geven aan de wens van terminale patiënten in de eigen omgeving te kunnen sterven. Dit wordt gerealiseerd door intensieve samenwerking binnen de eerste lijn, vaak is ook de tweede lijn erbij betrokken. Vrijwilligers zijn zeer actief in deze projecten.

In het laatste hoofdstuk (*hoofdstuk 8*) staan projecten beschreven die direct gericht zijn op hulpverleners. Uiteindelijk gaat het in feite om een betere hulpverlening aan de patiënt, echter dit wordt (indirect) gerealiseerd via bijvoorbeeld kennisvermeerdering bij de hulpverleners. Hierbinnen worden projecten onderscheiden naar diagnostiek en consultatie (paragraaf 8-1) en kwaliteitsbevordering en honorering (paragraaf 8-2). Tevens wordt er geëxperimenteerd met apparatuur in de thuiszorg (paragraaf 8-3).

Het zal duidelijk zijn dat de toewijzing van projecten naar hoofdstukken en paragrafen in bepaalde gevallen arbitrair is. Zo zijn er projecten die verscheidene doelgroepen hebben en in principe bij meerdere hoofdstukken ondergebracht zouden kunnen worden. Mede daarom staan in de inhoudsopgave de projecttitels vermeld. Wellicht dat sommige bij het lezen een beeld oproepen van herkenning of anders van nieuwsgierigheid, die vervolgens bevredigd kan worden door het raadplegen van de projectbeschrijvingen.

Trefwoorden

Een andere ingang tot de projecten vormt de trefwoordenindex, zoals achterin het boek opgenomen. Aan elk project is een aantal trefwoorden toegekend, waarmee een ontsluiting van het grote aantal projecten is gegarandeerd. De trefwoordenlijst is gebaseerd op de Thesaurus Gezondheidszorg, samengesteld door medewerkers van het NcGv, NIPG-TNO, NIVEL en NZi. Na elk trefwoord staat een paginaverwijzing, verwijzend naar het project waarop het trefwoord betrekking heeft.

Projecten in de databank

Enkele algemene kenmerken van de geregistreerde projecten

De registratie is niet alleen een bron van informatie voor ieder die belangstelling heeft voor zorgvernieuwingsprojecten. Het biedt tevens een overzicht van

wat er gaande is op het gebied van zorgvernieuwing in Nederland.⁵ Op de vraag wat men vernieuwend vindt aan het project werd veelal geantwoord: de samenwerking tussen beroepsgroepen, instellingen en echelons, de substitutie van de zorg, het verbeteren van de zorgcoördinatie, het bieden van zorg die voorheen niet mogelijk was, en de meer op maat gesneden aanpak van de zorg. Een vernieuwing is meestal niet volledig nieuw: bij ruim de helft van de projecten gaf men aan dat elders in Nederland soortgelijke projecten werden uitgevoerd.

Verreweg de meeste projecten zijn samenwerkingsprojecten waarin verschillende beroepsgroepen en verschillende echelons participeren. In ruim veertig procent van de projecten zijn minimaal vier verschillende disciplines bij de zorg betrokken. Het gaat dan vooral om extramuraal zorg. De experimenten worden kleinschalig aangepakt met een beperkt aantal hulpverleners (vaak maximaal tien hulpverleners).

In bijna de helft van alle projecten werd een kwaliteitscirkel doorlopen:⁶ van tevoren werd vastgelegd aan welke eisen de zorg zou moeten voldoen, vervolgens werd gemeten hoe de zorgverlening daadwerkelijk verliep en dit vergeleek men met de gestelde eisen, waarna verbeteringen werden aangebracht als er tekortkomingen geconstateerd waren.

In de tabel op pagina 28 en 29 staat weergegeven hoeveel projecten er per hoofdstuk (en dus per doelgroep) geregistreerd zijn. Nogmaals willen we erop wijzen dat een aantal projecten bij meerdere hoofdstukken past en dat de toewijzing van het hoofdstuk soms discutabel is. Desondanks proberen we enige hoofdlijnen weer te geven. Veruit de meeste projecten in de databank zijn gericht op het verbeteren van de zorg voor ouderen, patiënten met psychische problemen, en verstandelijk gehandicapten. Binnen de ouderenzorg krijgen vooral de ouderen met psychogeriatrische problemen veel aandacht. Het toenemend aantal ouderen met deze problematiek, de relatief geringe kennis over deze problematiek in de eerste lijn en de verzorgingshuizen, en het geringe aantal reguliere voorzieningen voor deze specifieke groep speelt hierbij een rol.

5 Veer A. de, D. de Bakker en P. Peters, 'Vernieuwingsprojecten in de gezondheidszorg', *Medisch Contact* (1992) 47, pp. 1033-1037.

6 Bakker D. de, P. Peters, E. Sluijs en H. Phillippen, 'Kwaliteit van zorg in zorgvernieuwing: overzichtsstudie', NWO commissie Kwaliteit van Zorg Onderzoek, Den Haag, 1993.

Aantallen projecten die elk jaar nieuw werden opgenomen in de registratie van innovatieve projecten

	<i>Jaar van eerste registratie</i>			
	1991	1992	1993	Totaal
<i>Algemene populatie</i>				
Algemene populatie in thuiszorg	26	26	34	86
Totaal	26	26	34	86
<i>Ouderenzorg</i>				
Ouderen, algemeen	27	29	26	82
Thuiswonende ouderen	37	33	38	108
Psychogeriatrische patiënten	49	121	121	291
Woonvormen	20	21	25	66
Totaal	133	204	210	547
<i>Cliënten in de GGZ</i>				
Behandeling	24	23	66	113
Substitutie en zorgcoördinatie	38	28	46	112
Arbeidsrehabilitatie, resocialisatie	15	7	18	40
Dagbesteding	27	9	20	56
Woonvormen	19	9	18	46
Verslavingszorg	10	25	40	75
Totaal	133	101	208	442
<i>Gehandicaptenzorg</i>				
Behandeling, begeleiding verstandelijk gehandicapten	16	35	81	132
Organisatorische samenwerking verstandelijk gehandicapten	11	19	34	64
Woonvormen voor verstandelijk gehandicapten	17	56	47	120
Dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten	10	40	68	118
Lichamelijk en zintuiglijk gehandicapten	7	7	6	20
Totaal	61	157	236	454
<i>Zorg aan patiënten met somatische problematiek</i>				
Somatische problematiek, algemeen (niet chronisch)	14	11	28	53
Nazorg na ontslag uit ziekenhuis	18	12	24	54
Totaal	32	23	52	107

vervolg tabel op blz.25

vervolg tabel

	<u>1991</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>Totaal</u>
<i>Zorg aan chronisch zieken</i>				
Samenwerking eerste en tweede lijn	15	7	12	34
Andersoortige projecten	<u>12</u>	<u>11</u>	<u>44</u>	<u>67</u>
Totaal	27	18	56	101
<i>Zorg aan terminale patiënten</i>				
Thuiszorg	<u>19</u>	<u>8</u>	<u>11</u>	<u>38</u>
Totaal	19	8	11	38
<i>Projecten gericht op hulpverleners</i>				
Diagnostiek en consultatie	12	6	24	42
Kwaliteitsbevordering en honorering	12	29	68	109
Apparatuur in de thuiszorg	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>11</u>
Totaal	27	38	97	162
Overige projecten	14	18	24	56
<i>Totaal aantal nieuwe projecten</i>	<u>472</u>	<u>593</u>	<u>928</u>	<u>1993</u>

Binnen de GGZ wordt veel geëxperimenteerd met de vorming van zorgtrajecten waarin zorgcoördinatie en zorgintegratie centraal staan. Voor de derde doelgroep, de verstandelijk gehandicapten, wordt volop geëxperimenteerd met nieuw zorgaanbod waarbij zorg op maat en substitutie een belangrijke rol spelen. Men lijkt zich voor te bereiden op een mogelijke beslissing tot het verstrekken van cliëntgebonden budgetten. In dit kader wordt er, onder supervisie van de Ziekenfondsraad, in drie regio's geëxperimenteerd met cliëntgebonden budgetten waarmee de verstandelijk gehandicapten of de ouders/verzorgers zelf de gewenste zorg kunnen inkopen.

Trends in zorgvernieuwing

Omdat de registratie jaarlijks geactualiseerd wordt, is het ook mogelijk om trends in zorgvernieuwing te signaleren. Ook hierbij moeten we wel de nodige voorzichtigheid in acht nemen, omdat ten minste een deel van de toename in het aantal projecten te verklaren is uit een toenemende bekendheid met de re-

gistratie. Het aantal projecten in de databank is tot nu toe jaarlijks verdubbeld: 472 projecten in 1991, 1065 projecten in 1992, en 1993 projecten in 1993. Deze verdubbeling zien we niet in elke doelgroep terug. Het aantal nieuw aangemelde projecten dat gericht is op de algemene populatie en op ouderen blijft, vooral de laatste twee jaren, vrij stabiel. Het aantal projecten waarin aan terminale patiënten thuiszorg geboden wordt lijkt zelfs te dalen.

De grootste toename is te zien in het aantal projecten dat gericht is op patiënten met psychische of psychiatrische problemen en in het aantal projecten dat gericht is op patiënten met een verstandelijke handicap. Voor deze laatste doelgroep nam vooral het experimenteren met behandeling, begeleiding en dagbesteding gestaag toe. Ten slotte komen er ook steeds meer projecten in de registratie waarin men indirect de zorg voor patiënten probeert te verbeteren door zich te richten op hulpverleners van deze patiënten. Vooral de diagnostiek- en consultatieprojecten (zoals een consultatiefunctie van een verpleeghuis voor eerstelijns hulpverleners) en de kwaliteitsbevorderende projecten (zoals de implementatie van een kwaliteitssysteem) namen sterk in aantal toe.

Gezien het groeiend aantal projecten mag geconstateerd worden dat zorgvernieuwing lijkt aan te slaan in Nederland. Dat zorgvernieuwing niet altijd makkelijk is of even vlekkeloos verloopt, blijkt uit het feit dat sommige projecten in een vroegtijdig stadium worden afgebroken. Andere projecten blijken echter zeer succesvol te zijn. Veel kan geleerd worden van de positieve en negatieve ervaringen die opgedaan zijn in deze projecten. Contacten met soortgelijke projecten kunnen wellicht problemen voorkomen of helpen op te lossen. We hopen dat dit jaarboek een bijdrage levert aan deze informatie-uitwisseling.

Utrecht, oktober 1993

Mw. Dr. A. de Veer (NIVEL)

Steungroepen voor mantelzorgers

Contactadres

dhr. H. Buijssen
Kruisvereniging Breda
Wilhelminasingel 5, 4818 AB Breda
Telefoon: 076-254500

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- deelnemers door assertiviteitstraining te leren om praktische, maar (vooral) ook sociaal-emotionele steun te mobiliseren bij naaste familieleden/vrienden ten aanzien van verzorging;
- deelnemers te leren ten aanzien van verzorging reële eisen te stellen aan zichzelf, de hulpbehoevende naaste en aan naaste familieleden/vrienden door het zich eigen maken van de principes van de rationeel emotieve therapie (R.E.T.). Hiertoe komen de deelnemers aan de cursus wekelijks gedurende twaalf weken twee uur bij elkaar, waarbij hen door middel van assertiviteitstraining geleerd wordt beter voor zichzelf op te komen en via R.E.T. geleerd wordt meer reële eisen aan zichzelf te stellen.

Praktische informatie

Doelgroep: mantelzorgers
Locatie: Breda en naaste omgeving
Startdatum: juli 1992

Participant

Kruisvereniging Breda

Ondersteuning mantelzorg

Contactadres

mevr. Th. Vingerhoed
Gemeente Velsen, Sector Welzijn
Postbus 465, 1970 AL IJmuiden
Telefoon: 02550-61576

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het ontwikkelen van vormen van ondersteuning van mantelzorgers. Dit probeert men te bereiken door het uitbrengen van een gids ten behoeve van mantelzorgers en door het starten van een informatiepunt voor mantelzorgers.

Praktische informatie

Doelgroep: mantelzorgers
Locatie: gemeente Velsen
Startdatum: februari 1991

Participanten

- NIZW
- Kruiswerk
- Gezinszorg
- Gemeente
- Gecoördineerd Ouderenwerk
- RIAGG
- Terminale thuiszorg

Geboortecentrum

Contactadres

mevr. I.L. Droogleever
Kruiswerk Amstelland en Meerlanden
Laan van de Helende Meesters 431, 1186 DH Amstelveen
Telefoon: 020-5454193

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is gedurende een langere periode op één locatie kwalitatieve begeleiding en preventieve zorg te bieden met betrekking tot zwangerschap, bevalling, opvoeding en ontwikkeling. Hiermee wordt in een concurrerende markt het marktaandeel bestendig en uitgebreid.

Realisering geschiedt door:

- nieuwbouw in de centrale huisvesting;
- het aantrekken van andere disciplines dan gebruikelijk in het kruiswerk, namelijk verloskundigen, gynaecologen en pedagogen.

Een projectgroep wordt ingesteld met als subgroepen:

- organisatie-doelstelling, structuur, produktomschrijving;
- public relations en telecommunicatie;
- nieuwbouw;
- wachtkamer en geboortewinkel.

Praktische informatie

Doelgroepen: (aanstaande) ouders, zuigelingen en kleuters
Locatie: Amstelveen
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Kruiswerk Amstelland en Meerlanden
- Maatschap verloskundigen

Avondconsultatiebureau voor zuigelingen

Contactadres

mevr. L. Dingemans
Regionale Kruisvereniging Meierij
Postbus 75, 5240 AB Rosmalen
Telefoon: 04192-19135

Beschrijving van het project

Het project heeft tot doel het realiseren van het avondconsultatiebureau voor zuigelingen van 0 tot 15 maanden. Dit tracht men te bereiken door:

- onderzoek onder medewerkers en aanstaande ouders in diverse plaatsen van het werkgebied van de Regionale Kruisvereniging Meierij naar de behoefte wat betreft het avondconsultatiebureau;
- het experimenteel instellen van het avondconsultatiebureau voor zuigelingen;
- evaluatie van het experiment;
- implementatie van het avondconsultatiebureau.

Praktische informatie

Doelgroepen: aanstaande ouders, ouders van zuigelingen van 0-15 maanden
Locaties: Vught, Helvoirt
Startdatum: oktober 1991

Participanten

- STOOM
- LVT
- Regionale Kruisvereniging Meierij

Publikatie

Copier van Geffen, C., L. Dingemans en M. Mulder-Schellekens – *Evaluatieverslag van het experiment avondconsultatiebureau te Helvoirt en Vught*, Rosmalen: Regionale Kruisvereniging Meierij, 1992

Inforek

Contactadres

dhr. E.A. Vrind
GGD regio Geldrop-Valkenswaard
Postbus 135, 5550 AC Valkenswaard
Telefoon: 04902-40505

Beschrijving van het project

De doelstelling van Inforek (Gezondheidsinformatiebestand Regio Eindhoven en de Kempen) is de verbetering van de informatievoorziening aan het publiek op het terrein van zorg en welzijn.

Realisering geschiedt door:

- het ontwikkelen en ontsluiten van regionale bestanden van adressen, verwijzingsinformatie, (publieks)folders en cursussen;
- het testen van software om in publiekinformatie-centra beschikbaar te stellen;
- het trainen van gebruikers rond verwijzing;
- het ontwikkelen van procedures voor actueel houden van de informatie;
- het toesnijden van de informatie op de doelgroepen ouderen en mensen met een handicap.

Praktische informatie

Doelgroepen: algemene bevolking
Locaties: Eindhoven, de Kempen, Helmond
Startdatum: november 1991

Participanten

- GGD regio Geldrop-Valkenswaard, GGD Eindhoven en GGD Helmond
- Ziekenhuizen
- SPD Eindhoven en Helmond
- IDC-informade
- Theofaan
- RPCP
- Oudervereniging Balans

Beeldtelefonie in de thuiszorg

Contactadres

dhr. W. Peijs
Thuiszorg Den Haag
Loosduinseweg 9, 2571 AA Den Haag
Telefoon: 070-3426662

Beschrijving van het project

Het project wil onderzoeken of de beeldtelefoon:

- bijdraagt aan het doorbreken van sociaal isolement;
- bijdraagt aan de substitutie van zorg door middel van telefooncontact in plaats van persoonlijk bezoek.

Hiertoe wordt een veldexperiment opgezet op beperkte schaal met een groep geselecteerde klanten van de thuiszorg. De klant krijgt beeldtelefoon en kan daarmee de thuiszorg bellen in verband met hulpverleningsvragen en/of sociaal contact. Ten behoeve van de evaluatie worden bepaalde gegevens vastgelegd.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiszorg-klanten met een 'verzorgende hulp'-indicatie
Locatie: Den Haag, regio Loosduinen
Startdatum: november 1992

Participanten

- Thuiszorg Den Haag
- PTT Contest

Meldpunt thuiszorg

Contactadres

mevr. J.H. Sijpkens-Kamphuis
SMD Renkum-Wageningen
Groeneweg 46, 6871 DD Renkum
Telefoon: 08373-19124

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- vergroting van de klantvriendelijkheid van de beide thuiszorgorganisaties;
- ontwikkeling van een efficiënte werkorganisatie binnen het project en naar de beide thuiszorgorganisaties;
- het leggen van een basisstructuur voor de verdere ontwikkeling van een toekomstige thuiszorgorganisatie.

Hiertoe kent het bureau ten aanzien van 'afnemen van zorg' zowel de 'meldpuntfunctie' als de 'intake-functie'. Het bureau is tevens communicatiepost tussen gezinsverzorgenden en wijkverpleegkundigen. Ten slotte is het bureau een centraal aanspreekpunt voor de al in zorg zijnde cliënten/patiënten (klachten, informatie en dergelijke).

Praktische informatie

Doelgroep: thuiszorgpatiënten
Locatie: gemeente Wageningen
Startdatum: februari 1992

Participanten

- DKV
- SMD Renkum-Wageningen

Centra voor thuiszorg

Contactadres

mevr. T.M.A. Stoelinga
Thuiszorg Den Haag
Loosduinseweg 9, 2571 AA Den Haag
Telefoon: 070-3429571

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- één loket in de thuiszorg/centrale indicatiestelling;
- integratie van thuishulp en kruiswerk (efficiency);
- werken met zorgcontracten (doelstelling die gaandeweg verviel);
- decentralisatie;
- coördinatie van zorg achter de voordeur.

Hiertoe functioneren twee wijken in Den Haag experimenteel als centra voor thuiszorg. Elk poogt de doelstellingen te bereiken vanuit een 'eigen' organisatieopzet.

Praktische informatie

Doelgroep: alle aanvragers voor gezinsverzorging
Locatie: Den Haag, de wijken Moerwijk en Haagse Hout
Startdatum: september 1991

Participanten

- Stichting Thuishulp Den Haag
- Haags Kruiswerk
- Verbindingskantoor Haaglanden
- Gemeente Den Haag

Allochtonen en gebruik van gezondheidsvoorzieningen

Contactadres

mevr. C. Cools
GGD Midden-Brabant
Postbus 3024, 5003 DA Tilburg
Telefoon: 013-643911

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is om het gebruik van (Nederlandse) gezondheidsvoorzieningen door allochtonen (met name Turken en Marokkanen) te optimaliseren. Dit doel tracht men te realiseren door middel van een inventariserend onderzoek bij migranten in een pilotwijk waarbij gekeken wordt naar de ervaringen van migranten met de Nederlandse gezondheidszorg én naar de ervaringen van hulpverleners (in die wijk) met migranten. Naar aanleiding van de resultaten van deze inventarisatie worden oplossingen gezocht in samenwerking met de migranten en hulpverleners.

Praktische informatie

Doelgroepen: Turkse en Marokkaanse migranten
Locatie: Tilburg, wijk Wandelbos
Startdatum: april 1993

Participanten

- GGD Midden-Brabant
- Gemeente Tilburg-Welzijnsdienst
- Maatschappelijk Werk
- Centrum Buitenlandse Vrouwen
- Regionaal Centrum Buitenlanders
- Buurthuis uit wijk Wandelbos
- Hulpverleners uit wijk Wandelbos

Gezonde stad

Contactadres

mevr. M.M. Lipman
GGD Rotterdam en omstreken
Schiedamsedijk 95, 3000 LP Rotterdam
Telefoon: 010-4339286

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is de gezondheid van de bevolking te verbeteren en bestaande verschillen in gezondheid tussen bevolkingsgroepen te verkleinen door verbetering van het gezondheidsniveau van de minder bevoorrechte groepen. Hiertoe wordt intersectorale samenwerking bewerkstelligd met andere sectoren dan de gezondheidszorg, die een bijdrage leveren aan de gezondheid. Activiteiten vinden voornamelijk plaats op lokaal niveau. Buurtgericht werken is de methode om de bevolking te betrekken bij gezondheidsbevorderende activiteiten op lokaal niveau. Onderzoeksgegevens als basis en politieke betrokkenheid zijn ook onderdeel van de strategie/werkwijze.

Praktische informatie

Doelgroep: achterstandsgroeperingen op gezondheidsgebied
Locatie: Rotterdam
Startdatum: januari 1990

Participanten

- Club- en buurthuis werk
- Wijkbeheer
- Project Migranten en Gezondheid
- Opbouwwerk
- Scholen
- Politie

Publikaties

- Bogaard, J.H.M. van den en H.F.L. Garretsen – *Report of the Joint WHO Healthy Cities Project and Euronet Business Meeting*, Mechelen, Belgium, 1992
- Lipman, M.M. – *Veranderen voor anderen. Een tussentijdse evaluatie van de implementatie van het Gezonde Stad-beleid binnen de GGD Rotterdam e.o.*, Rotterdam: GGD Rotterdam, 1992
- Vries, C.F. de – *Gezonde stad op weg in Feijenoord. Een beschrijving van een jaar werken in Feijenoord aan het project Gezonde Stad, en plannen voor de toekomst*, Rotterdam: GGD, 1992

Experiment cliëntgebonden budget

Contactadres

dhr. T.J. van der Ploeg
Het Groene Land
Postbus 631, 8000 AP Zwolle
Telefoon: 038-270249

Beschrijving van het project

Het doel van het project is te onderzoeken of het aanbieden van een geldbedrag aan cliënten met een zorgbehoefte op het gebied van verpleging/verzorging thuis, een redelijk alternatief is voor zorg in natura. Kan de cliënt beter in zijn behoefte voorzien en wat voor neveneffecten treden er op? Op basis van intake en een opgesteld zorgplan wordt een geldbedrag ter beschikking gesteld. Na verloop van tijd worden interviews gehouden met betrokkenen over de ervaringen.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten gezinszorg en kruiswerk
Locaties: Noord-Drenthe, Zuidwest-Drenthe
Startdatum: mei 1991

Participanten

- Ziekenfondsraad
- Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen
- Het Groene Land
- Thuiszorg Drenthe
- Provincie Overleg Gehandicaptenbeleid
- Patiëntenplatform Drenthe

Patiëntenraadpleging

Contactadres

mevr. W.G.M. van de Heyden
Gezondheidscentrum Ommoord
Briandplaats 15, 3068 JJ Rotterdam
Telefoon: 010-4214612

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het ontwikkelen van een instrument dat de beeldvorming van de gebruikers van het gezondheidscentrum peilt;
- het zicht krijgen op het beeld van patiënten over de service- en behandelkwaliteit van de zorg- en dienstverlening.

Deze doelstelling probeert men te bereiken middels het doen van een schriftelijke enquête bij een representatieve groep gebruikers van de gezondheidscentra Ommoord en Zevenkamp. In de vragenlijst zullen verschillende aspecten van kwaliteit aan de orde komen. De kwaliteitscriteria zullen in samenspraak met zorgverleners ontwikkeld worden. Naast kwalitatieve interpretaties van de antwoorden, zullen de resultaten tenminste op de belangrijkste kwaliteitsdimensies ook kwantitatief worden weergegeven.

Praktische informatie

Doelgroep: gebruikers van eerstelijnsvoorzieningen
Locaties: Rotterdam, de wijken Ommoord en Zevenkamp
Startdatum: mei 1993

Participanten

- Gezondheidscentrum Zevenkamp
- Gezondheidscentrum Ommoord
- Erasmus Universiteit, afdeling BMG
- Erasmus Universiteit, Wetenschapswinkel

Wijkzorg voor ouderen en gehandicapten

Contactadres

mevr. T. te Boekhorst
Sociale Zaken en Welzijn, gemeente Maastricht
Postbus 66, 6200 AB Maastricht
Telefoon: 043-292981

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het aanbieden van samenhangende zorg- en dienstverlening;
- het aanbod gebruikersvriendelijk maken, herkenbaar, inzichtelijk en toegankelijk;
- het doelmatig en efficiënt aanbieden van hulp op maat;
- het ontwikkelen van een organisatorisch kader met als doel wijksteunpunten in heel Maastricht te bewerkstelligen.

Hiertoe wordt een sluitend netwerk van instellingen gerealiseerd en het aantal loketten teruggedrongen. De diverse stappen om dit te bereiken worden uitgewerkt door werkgroepen:

- Werkgroep Intake-indicering;
- Werkgroep Wonen;
- Werkgroep Hand- en Spandiensten.

Praktische informatie

Doelgroepen: zelfstandig wonende ouderen, zelfstandig wonende gehandicapten

Locatie: Maastricht

Startdatum: november 1992

Participanten

- Groene Kruis Heuvelland
- Stichting Thuiszorg Maastricht
- Werkgroep Thuishulp Heuvelland
- Gecoördineerd Ouderenwerk
- Indicatiecommissie Ouderenvoorzieningen
- Gemeente Maastricht (SoZaWe)
- Woningbouwverenigingen

Ouderencentrale

Contactadres

mevr. T. Hendriks
Stichting Welzijn Ouderen Didam
Postbus 37, 6840 BA Didam
Telefoon: 08362-23520

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van informatie, advies, aanmelding en bemiddeling ten aanzien van diverse vragen vanuit het één-loketsysteem. Hiertoe wordt dagelijkse bereikbaarheid geboden van 9.00 tot 12.00 uur voor alle vragen en aanmeldingen.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen, mantelzorgers, hulpverleners eerste en tweede lijn, vrijwilligers(organisaties)
Locatie: Didam
Startdatum: december 1991

Participanten

- Stichting Welzijn Ouderen
- Verzorgingshuis
- Thuiszorg
- Ouderenbonden
- Gezondheidscentrum
- Gemeente

Publikatie

Ouderencentrale Didam, *Leeftijd* (1993) febr.

Integrale zorg

Contactadres

mevr. H. Thijs
Stichting Thuiszorg Ommelanden
Postbus 59, 9780 AB Bedum
Telefoon: 05900-15900

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- voor de cliënt/patiënt en/of mantelzorgers gemakkelijk bereikbare en toegankelijke zorg;
- continuïteit in de thuiszorg;
- efficiënte, slagvaardige en cliëntvriendelijke organisatie vanaf het moment dat er een vraag om thuiszorg binnenkomt tot het moment dat er een vraag daadwerkelijk wordt gehonoreerd;
- onderlinge afstemming, alsmede gezamenlijke indicatiestelling en toewijzing van onderdelen uit het zorgpakket, dat de in het project Integrale zorg Loppersum participerende instanties aan ouderen bieden ten einde hen in staat te stellen langer zelfstandig te wonen en opname in intramurale voorzieningen zoveel mogelijk te voorkomen;
- het bieden van een uitgebreid zorgpakket: naast het loket thuiszorg: dagopvang, kortdurende opnames, maaltijdvoorziening, hulpoproepsysteem en aanleunwoningen.

Door middel van de volgende werkwijzen tracht men deze doelstellingen te bereiken:

- één loket voor aanvragen thuiszorg ten behoeve van de gemeente Loppersum;
- het hanteren van eenzelfde indicatie- en registratiesysteem voor de intakes;
- beschrijving van de werkwijze van aanmelding tot intake;
- centrale huisvesting wijkzorg en gezinsverzorging;
- het instellen van een werkgroep 'casuïstiek' ten behoeve van de afstemming en gezamenlijke indicatiestelling.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig wonende ouderen

Locatie: gemeente Loppersum

Startdatum: april 1993

Participanten

- Verzorgingstehuis Wiemersheerd
- Stichting Welzijn Ouderen Loppersum/Ten Boer
- Stichting Thuiszorg Ommelanden

Centraal meldpunt en onafhankelijke zorgbemiddelaar

Contactadres

mevr. S. Arbeel
Regionale Kruisvereniging West-Friesland
Nieuwe Steen 2, 1625 AC Hoorn
Telefoon: 02290-36734

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- één aanspreekpunt voor ouderen waar ze met alle vragen terecht kunnen;
- één intake-gesprek op grond waarvan met de betrokken disciplines een voorlopig zorgplan wordt gemaakt;
- een onafhankelijke zorgfunctionaris die beleidsinformatie verzamelt over knelpunten en hiaten in het zorgaanbod.

Deze doelstellingen tracht men te bereiken door:

- vestiging van een breed zorgloket;
- aanstelling van een onafhankelijke zorgbemiddelaar;
- een stelsel van werkafspraken voor de verwerking van hulpvragen.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Locatie: Enkhuizen
Startdatum: september 1993

Participanten

- Stichting Welzijn Ouderen West-Friesland
- Regionale Kruisvereniging West-Friesland
- Huisartsen Enkhuizen
- Stichting Thuiszorg West-Friesland
- Maatschappelijk Werk Oostelijk West-Friesland

- RIAGG
- Westfries Gasthuis
- Verpleeghuizen in West-Friesland
- Gemeente Enkhuizen
- Verzorgingshuizen Enkhuizen

Meldpunt ouderenmishandeling

Contactadres

mevr. C. Verwoerd
Meldpunt Ouderenmishandeling Zuid-Kennemerland
Spaarne 72, 2011 CL Haarlem
Telefoon: 023-421822

Beschrijving van het project

Het meldpunt werd ingesteld met de volgende doelen:

- om inzicht te krijgen in de aard en de omvang van de mishandeling van ouderen in Zuid-Kennemerland;
- het geven van ondersteuning aan degenen die melding doen van ouderenmishandeling;
- systematische registratie van de gegevens en van de ondernomen acties als gevolg van de meldingen;
- een bijdrage leveren aan het doorbreken van het taboe op het verschijnsel ouderenmishandeling;
- op preventie gerichte activiteiten ontwikkelen, zoals het geven van voorlichting.

Realisering geschiedt door:

- het fungeren als meldpost bij het vermoeden van ouderenmishandeling en het exploreren van een melding;
- het initiëren en coördineren van eventueel noodzakelijke hulpverlening en behartiging van de nazorg;
- het geven van adviezen aan en consultatie van professionele hulpverleners;
- het geven van voorlichting over ouderenmishandeling; het meldpunt richt zich zowel op het slachtoffer en diens sociale netwerk als op de hulpverlening.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende, hulpbehoevende ouderen
Locaties: Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort, Heemstede, Bennebroek
Startdatum: oktober 1991

Participanten

- RIAGG Kennemerland
- Telefonische Hulpdienst
- Stichting Ouderenwerk
- Thuiszorg Haarlem
- Kruisvereniging Zuid-Kennemerland
- Ouderenbond
- Politie

Dorpshulp

Contactadres

dhr. M. van der Laan
Project Dorpshulp van Plaatselijk Belang Haskerdijken/Nieuwebrug
Hellingpad 12, 8468 BD Haskerdijken
Telefoon: 05130-71246

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is om door middel van een 'dorpshulp' te trachten een situatie te scheppen waarin het mogelijk is voor de ouderen langer in de beide dorpen, die zeer weinig voorzieningen hebben, te kunnen blijven wonen. Dit doel probeert men te bereiken door:

- persoonlijke contacten met ouderen (dorpshulp is aanspreekpunt) om in individuele situaties steun of hulp tot stand te brengen tussen hulpvrager en zorginstellingen, instanties of deskundigen;
- het opzetten en begeleiden van collectieve voorzieningen die het wonen in een dorp langer mogelijk maken c.q. prettiger maken;
- het ontwikkelen van vrijwilligersnetwerken aansluitend op burenhulp en mantelzorg;
- externe belangenbehartiging ten aanzien van algemene voorzieningen.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen in plattelandssituatie, zelfstandig wonend
Locaties: Haskerdijken, Nieuwebrug
Startdatum: mei 1992

Participanten

- Stichting Wolwêzen Skarstenlân
- Gemeentebestuur Skarstenlân
- Stichting Experimentele Volkshuisvesting
- Plaatselijk Belang Haskerdijken/Nieuwebrug
- Stichting Thuishulp

- Huisartsen
- Groene Kruis
- Vrijwilligersorganisaties
- Apothekers

Publikaties

- *Het experiment*, SEV, 1992
- Dorpshulp voor ouderen kan het dorp leefbaar houden, *Ouderen Werkkrant* 4 (1991) 3
- Dorpshulp voor ouderen kan het dorp leefbaar houden, *Senior* 37 (1991) 12

Behandelfunctie verzorgingshuis

Contactadres

dhr. J.M.J. Meesters
Verpleeghuis Naarderheem
Amersfoortsestraatweg 1, 1411 HB Naarden
Telefoon: 02159-54411

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- bewoners, indien geïndiceerd, behandelen in het verzorgingshuis;
- indirect via deskundigheidsbevordering het verzorgingshuis ondersteunen.

Deze doelstellingen worden bereikt door:

- behandelen;
- mogelijkheid van consultatie;
- klinische lessen/cursussen.

Praktische informatie

Doelgroepen: verzorgingshuisbewoners, verpleeghuisgeïndiceerden in het verzorgingshuis

Locaties: Huizen, Naarden

Startdatum: januari 1990

Participanten

- Verzorgingstehuis De Mark
- Verzorgingstehuis Voor Anker
- Verzorgingstehuis De Veste
- Huisartsen Huizen/Naarden
- Verpleeghuis Naarderheem
- Fysiotherapeuten eerste lijn

Werken met zorgplannen in verzorgingshuizen

Contactadres

dhr. J. Gebbinck
Verpleeghuis Mariënhaven
Postbus 6, 2360 AA Warmond
Telefoon: 01711-19300

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is om samen met zorgverleners uit het verpleeghuis een multidisciplinair zorgplan te maken en hiermee te werken in de praktijk. Realisering geschiedt door voorlichting, scholing, training en coaching.

Praktische informatie

Doelgroep: verzorgingshuisbewoners
Locaties: Leiden, Bollenstreek
Startdatum: oktober 1992

Participanten

- Verzorgingshuizen
- Verpleeghuizen

Vrijwillige intensieve thuishulp (Vrint)

Contactadres

mevr. R. Venstra
Steunpunt Vrijwillige Thuishulp
Westersingel 23, 3014 GP Rotterdam
Telefoon: 010-4363090

Beschrijving van het project

Het project beoogt het bieden van vervangende mantelzorg aan ouderen (zorgbehoevend, zelfstandig wonend), die in een isolement zijn geraakt, omdat aandacht en zorg van mantelzorg ontbreekt of bij wie de mantelzorg overbelast is. Hiertoe worden wekelijks en voor langere tijd vrijwilligers ingezet.

Praktische informatie

Doelgroep: zorgbehoevende zelfstandig wonende ouderen
Locaties: Rotterdam, deelgemeente Centrum-Noord (sinds 1988), deelgemeente Hilleegersberg/Schiebroek (sinds februari 1993), deelgemeente Kralingen/Crooswijk (in voorbereiding)
Startdatum: februari 1993

Participant

- Steunpunt Vrijwillige Thuishulp

Zelf kiezen voor gegarandeerde zorg

Contactadres

dhr. R. de Wolf
Verzorgingshuis 'Maison Gaspard de Coligny'
Theo Mann Bouwmeesterlaan 10, 2597 GW Den Haag
Telefoon: 070-3244333

Beschrijving van het project

Het doel is het afgeven van een zorggarantie aan zowel bewoners van het verzorgingshuis als aan zelfstandig wonende ouderen. Hiertoe wordt aan de vaste bewoners een drietal zorgpakketten aangeboden naast een basispakket van wonen en service (scheiding van wonen en zorg). Aan zelfstandig wonende ouderen wordt een servicepakket aangeboden waar men zich middels een abonnement verzekert van zorg thuis of tijdelijke opname.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen in het verzorgingshuis, zelfstandig wonende ouderen
Locatie: Den Haag
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Verzorgingshuis 'Maison Gaspard de Coligny'
- Gemeente Den Haag, dienst Welzijn
- Indicatiecommissie Den Haag
- Haaglanden Ziektekostenverzekeraar

Publikaties

- Wolf, R.J. de – Zelf kiezen voor gegarandeerde zorg, werk in uitvoering, *Senior* (1992) 11
- Wolf, R.J. de – Zelf kiezen voor gegarandeerde zorg, *Zorg en ouderdom* 3 (1992) 7

Ouderen en benzodiazepine-gebruik

Contactadres

mevr. C. Cools
GGD Midden-Brabant
Postbus 3024, 5003 DA Tilburg
Telefoon: 013-643911

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is secundaire preventie van het gebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen door ouderen: de tijdige signalering van overmatig gebruik en het terugdringen daarvan. Dit doel wil men bereiken door middel van een interventieprogramma, waaraan een effectonderzoek gekoppeld is.

Praktische informatie

Doelgroep: gebruikers van slaap- en kalmeringsmiddelen
Locaties: Tilburg, Goirle, Oisterwijk, Den Bosch, Nuenen, Son en Breugel
Startdatum: niet bekend

Participanten

- NIAD
- BOZ
- GGD Midden-Brabant
- Gecoördineerd Ouderenwerk

Zorgproject voor ouderen

Contactadres

dhr. E. Breukers
Groene Kruis O.Z.L., afdeling Kerkrade
Kerkraderweg 76, 6416 CK Heerlen
Telefoon: 045-435757

Beschrijving van het project

De doelstelling is een zorgproject voor ouderen in Eijgelshoven te realiseren waarin ouderen na een verkregen indicatie geholpen worden om zich zo lang mogelijk in hun huidige woonsituatie te kunnen handhaven, zodat een beroep op de intramurale voorzieningen voorkomen kan worden, of op zijn minst wordt uitgesteld. Eijgelshoven is een voormalig zelfstandige gemeente (nu een wijk van Kerkrade), waar vanuit de historie een sterk gemeenschapsbeleven leeft en waar de komende jaren het aantal 65-plussers groeit naar 1000.

Er wordt getracht deze doelstelling te bereiken door:

- het realiseren van een dagopvang voor ouderen in Eijgelshoven;
- het afstemmen van de zorgverlening aan de ouderen in Eijgelshoven waarbij mede op basis van de bevindingen van de indicatiecommissie een zorgplan per deelnemer wordt ontwikkeld. Daarbij wordt gekeken wat de hulpvraag is, wat er reeds aan hulp wordt verleend, wat de behoeften van de deelnemer zijn en hoe met nieuwe activiteiten vanuit het project kan worden bijgedragen aan de zelfstandigheid van de deelnemer;
- het gecoördineerd inzetten van vrijwilligers ten behoeve van het langer zelfstandig laten wonen van ouderen in Eijgelshoven.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Locatie: Eijgelshoven
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting Thuiszorg, regio Kerkrade
- Het Groene Kruis O.Z.L., afdeling Kerkrade
- Stichting Verpleeghuis en Bejaardenoorden Kerkrade

Dagopvang/dagverzorging

Contactadres

mevr. G.M. Siegerink
Verpleeghuis Beukenburg
Beukenburgerlaan 29 a, 3737 ML Groenekan
Telefoon: 03461-1504

Beschrijving van het project

Het project wil ondersteuning verlenen aan thuiswonende ouderen die verzorgingsbehoefstig of verpleegbehoefstig zijn. De ondersteuning geschiedt door het geven van dagopvang en dagverzorging. Hiertoe worden enige dagen per week opvang en activiteiten volgens een individueel zorgplan aangeboden. Verder is er afstemming van zorg met eerstelijnszorg en thuissituatie.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende verzorgings- of verpleegbehoefstige ouderen
Locatie: Noordwest-Utrecht
Startdatum: augustus 1993

Participanten

- Stichting Kruiswerk Noordwest-Utrecht
- Centrum Maatschappelijke Dienstverlening Vecht en Venen
- Verzorgingshuis Maria Dommer
- Verzorgingshuis De Merenhoef
- Verzorgingshuis De Wolfshoek
- Verpleeghuis Beukenburg

Dagverzorging

Contactadres

dhr. L.A.J. Kroot
Verpleeghuis De Volckaert
Middellaan 2, 5102 DA Dongen
Telefoon: 01623-14650

Beschrijving van het project

Het project beoogt patiënten te reactiveren en te resocialiseren, intramurale opvang te voorkomen en het begeleiden en opvangen van patiënten die op een wachtlijst staan bij de intramurale zorgverlening. Realisering geschiedt door het opstellen van een zorgplan dat periodiek wordt geëvalueerd en het bieden van dagopvang in een frequentie van twee à drie dagen per week per patiënt.

Praktische informatie

Doelgroepen: zorgbehoefte oudere patiënten, thuiswonende begeleidingsbehoefte bejaarden
Locatie: Dongen
Startdatum: 1990

Participanten

- Verpleeghuis De Volckaert
- Gezinszorg
- Wijkverpleging
- Gecoördineerd Ouderenwerk

Geïntegreerde dagverzorging

Contactadres

mevr. T.F.M. Penterman
Stichting Thuishulp Zaanstreek
Ds. M.L. Kingweg 6, 1504 AX Zaandam
Telefoon: 075-179351

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het gedeeltelijk ontlasten van de thuissituatie en van de reguliere verzorging van het verzorgingshuis;
- het aanbieden van individuele en groepsgewijze activiteiten, bezigheden en verzorging, waardoor een zo zelfstandig mogelijk functioneren wordt bevorderd c.q. een snelle achteruitgang wordt voorkomen.

Men wil deze doelstellingen bereiken door dagelijks een eenduidige structuur aan te bieden waarin groepsactiviteiten en individuele activiteiten zijn opgenomen, deels voortvloeiend uit een individueel zorgplan.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met geheugen- en/of oriëntatiestoornis, ouderen met lichte somatische handicaps
Locatie: gemeente Zaanstad
Startdatum: maart 1993

Participanten

- Stichting Thuishulp Zaanstreek
- Verzorgingshuizen
- Gecoördineerd Ouderenwerk
- RIAGG
- Gemeentelijke Indicatiecommissie

Flexibele zorg

Contactadres

mevr. T. Hendriks
Stichting Welzijn Ouderen Didam
Postbus 37, 6840 BA Didam
Telefoon: 08362-23520

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het opstellen van een zorgplan voor meervoudige hulpvragen;
- zorgcoördinatie/zorgzoeken;
- afstemmen van de zorg;
- inzetten van extra middelen en hulpvormen;
- overbruggingsadviezen uitvoeren.

Via de Ouderen centrale als ‘knooppunt’, worden meervoudige hulpvragen voor niet-geïndiceerde ouderen door een regionale indicatiecommissie omgezet in een zorgplan. De Ouderen centrale is zorgzoeker, stemt zorg op elkaar af en treedt op als partner van de klant.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met meervoudige hulpvraag, ouderen met positieve indicatie-overbrugging

Locatie: Didam

Startdatum: januari 1993

Participanten

- Stichting Welzijn Ouderen Didam
- Verzorgingshuis
- Regionale Indicatiecommissie
- Thuiszorg

- Ouderenbonden
- Gemeente Didam
- Gezondheidscentrum

Publikatie

Ouderen centrale Didam, *Leeftijd* (1993) febr.

Project reikwijdteverbreding

Contactadres

mevr. G.J. Bor
Stichting Thuiszorg Veluwe
Stationsstraat 14, 3881 AD Putten
Telefoon: 03418-53444

Beschrijving van het project

Het project beoogt ouderen met een positieve indicatie voor een verzorgingshuis extra zorg te bieden teneinde het thuiswonen langer verantwoord te laten zijn. Hiertoe wordt extra gezinsverzorging boven de zes uur basiszorg gegeven, alsmede extra wijkverpleging. Daarnaast worden oppashulpen via vrijwilligersorganisaties georganiseerd en nachthulpen via de Stichting Aanvullende Thuiszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een verzorgingshuisindicatie
Locaties: Harderwijk, Ermelo, Putten, Nijkerk
Startdatum: mei 1992

Participanten

- Verzorgingshuizen
- Thuiszorg Indicatiecommissie
- Gemeente, afdeling Welzijn
- Vrijwilligersorganisaties

Meerzorg positief geïndiceerden

Contactadres

dhr. H.G. Franke
Stichting Algemeen Bejaardencentrum Epe
Scheperstraat 145, 8162 WP Epe
Telefoon: 05780-14933

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is om ouderen die positief geïndiceerd zijn voor opname in een verzorgingshuis, tijdens de wachttijd voor opname zo optimaal mogelijk hulp- en zorgverlening te bieden. Indien wenselijk wordt opname in een verzorgingshuis uitgesteld. Realisering geschiedt door aanvullende thuiszorg te bieden, welke momenteel uitgevoerd wordt door de gezinszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: verzorgingshuisgeïndiceerden die nog thuis wonen
Locatie: Epe
Startdatum: oktober 1991

Participanten

- Verzorgingshuizen gemeente Epe
- Maatschappelijke Dienstverlening Heerde (gezinszorg)
- Districts Kruisvereniging Oost-Veluwe
- Gecoördineerd Ouderenwerk

Samen in de zorg

Contactadres

mevr. M.A.M. Bäcker-Kapteyn
Stichting Samenwerkende Woon- en Zorgcentra Zoetermeer (SWZZ)
Vaartdreef 115, 2724 GE Zoetermeer
Telefoon: 079-410421

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het garanderen van een ondersteunend aanbod van zorg- en dienstverlening in de thuissituatie aan alle Zoetermeerse ouderen met een positieve indicatie voor een verzorgingshuis, in afwachting van een gewenste opname. Dit probeert men te bereiken door het bieden van zekerheid ten aanzien van zorg- en dienstverlening, zekerheid van de mogelijkheid van een gecoördineerd zorg- en dienstverleningspakket en het bieden van zekerheid over de mogelijkheid van een directe opname indien dit noodzakelijk wordt. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over de levering van zorg- en dienstverlening tussen thuiszorgorganisaties en woon- en zorgcentra.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een verzorgingshuisindicatie
Locatie: Zoetermeer
Startdatum: september 1991

Participanten

- Stichting Samenwerkende Woon- en Zorgcentra Zoetermeer
- Stichting Thuiszorg
- Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk
- Regionale Huisartsenvereniging
- Stichting Gezondheidscentra

Publikaties

- Bäcker-Kapteyn, M.A.M – *Samen in de zorg. Eindrapportage Experimenteel jaar*, Zoetermeer: SWZZ, 1992
- Roo, A.A. de – *Positief geïndiceerde ouderen*, Bleiswijk, 1992
- Witte, M. de – *Samen in zorg: een praktijksituatie*, *Zorg en Ondernemen* (1991) 9

Verpleeghuiszorg thuis, wenselijkheid of werkelijkheid?

Contactadres

dhr. T. Bakker
Verpleeghuis Sonnevank
Leuvenumseweg 91, 3847 LC Harderwijk
Telefoon: 03410-14942

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het bieden van aanvullende zorg in de thuis-situatie. Realisering geschiedt door extra zorg in de thuissituatie en ondersteuning door het verpleeghuis.

Praktische informatie

Doelgroepen: somatische patiënten met verpleeghuisindicatie, psychogeriatrische patiënten met verpleeghuisindicatie

Locatie: subregio Noordwest-Veluwe

Startdatum: september 1993

Participanten

- Verpleeghuis Sonnevank
- Verpleeghuis Wendhorst
- Stichting Aanvullende Thuiszorg

Aanvullende verpleeghuiszorg in het verzorgingshuis

Contactadres

dhr. H.R. Meijer
Westerheem Woon- en Verzorgingscentrum
Westerheem 90, 1964 EJ Heemskerk
Telefoon: 02510-42944

Beschrijving van het project

De doelstellingen in dit project zijn:

- het bieden van groepsgewijze en individuele ondersteuning van bewoners geïndiceerd voor verpleeghuiszorg;
- het bevorderen van een zo zelfstandig mogelijk functioneren;
- het voorkomen of uitstellen van verpleeghuisopname;
- het stimuleren van zelfredzaamheid en sociaal functioneren;
- het bevorderen van een goede samenwerkingsrelatie tussen verpleeghuis, verzorgingshuis en de eerstelijnszorg;
- het realiseren van een flexibeler, groter en breder zorgaanbod;
- het bevorderen van deskundigheid in het verzorgingshuis door begeleiding en ondersteuning van het verpleeghuis.

Hiertoe worden dagdeelprogramma's aangeboden met activiteitenbegeleiding in een daartoe ingerichte ruimte. Daarnaast wordt gewerkt met individuele multidisciplinaire zorgplannen en worden op maat ingezet therapie, logopedie, diëtetiek, psychosociale zorg en medische verpleeghuisdeskundigheid.

Praktische informatie

Doelgroep: verzorgingshuisbewoners met verpleeghuisindicatie
Locatie: Heemskerk
Startdatum: mei 1992

Participanten

- Verpleeghuis Heemswijk
- Westerheem Woon- en Verzorgingscentrum

Verpleeghuisondersteuningsdienst

Contactadres

dhr. P.J.M. Konings
Het Zonnehuis Doorn
Postbus 150, 3940 AD Doorn
Telefoon: 03430-14541

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- ondersteuning en advisering van de medewerkers van het verzorgingshuis in de zorg aan verpleeghuisgeïndiceerde bewoners;
- specifieke advisering en – onder voorwaarden – beperkte behandeling van de individuele (verpleeghuisgeïndiceerde) bewoner.

Hiertoe wordt geboden:

- kennisoverdracht en het trainen van vaardigheden, uitgaande van de zorgvraag;
- het inventariseren van de zorgvraag aan de hand van functionele beperkingen, desgewenst beperkte behandeling.

Bij beide aspecten wordt via een kernteam zo nodig een multidisciplinair potentieel van het verpleeghuis ingezet.

Praktische informatie

Doelgroep: verpleeghuisgeïndiceerden in verzorgingshuizen
Locaties: Doorn, Leersum, Amerongen, Wijk bij Duurstede
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Regionale Verzorgingshuizen
- RIAGG
- Eerste lijn
- Verbindingskantoor AWBZ (RZMN/AO)
- Verpleeghuis

Individuele meerzorg, dagverzorging en vervangende thuiszorg

Contactadres

mevr. M. van Hessem
Verpleeghuis De Blinkert
Zandvoortweg 211, 3741 BE Baarn
Telefoon: 02154-12330

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- bewoners met verpleeghuisindicatie in het verzorgingshuis laten verblijven (zowel psychogeriatrisch als somatisch);
- bewoners met indicatie voor psychogeriatrische verpleeghuiszorg uit Schoonoord en Baarn zolang mogelijk in deze woonvorm laten wonen;
- verpleeghuiszorg bieden aan verpleeghuisgeïndiceerden bij wie het thuisfront niet of nauwelijks aanwezig is.

Deze doelstellingen worden mogelijk gemaakt door extra zorg, dagverzorging en vervangende thuiszorg te verlenen.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met verpleeghuisindicatie, patiënten met psychogeriatrische verpleeghuisindicatie, jongere patiënten met verpleeghuisindicatie (met name terminaal)

Locaties: Baarn, regio Amsterdam, regio Utrecht

Startdatum: niet bekend

Participanten

- Zorgcentrum Schoonoord
- Verzorgingshuis Patria/WVC
- Stichting Welzijn en Gezondheid van het Leger des Heils

Senioren activiteitencentrum

Contactadres

dhr. G.A. Poot
Holy Ziekenhuis
Holysingel 3, 3136 LA Vlaardingen
Telefoon: 010-4742222

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- voorkomen van hospitalisatie;
- eerder en beter toegerust naar (verzorgings)huis.

Deze doelstellingen worden bereikt door individuele activiteiten uit te voeren in een activiteitencentrum met behulp van:

- professionele activiteitenbegeleider;
- zorgcoördinator (verpleegkundige);
- fysiotherapeuten;
- ergotherapeuten;
- wijkverpleegkundige thuiszorg;
- maatschappelijk werk;
- medewerker indicatiecommissie;
- medewerker RIAGG;
- vrijwilligers.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een ligduur van 14 dagen en langer

Locaties: Vlaardingen, Schiedam, Maassluis, Hoek van Holland, Rozenburg, Maasland

Startdatum: april 1993

Participanten

- Holy Ziekenhuis
- Thuiszorg
- RIAGG
- Raad van Ouderenwerk
- Verpleeghuizen
- Verzorgingshuizen
- Provincie
- D.S.W.
- Erasmus Universiteit (onderzoek)

Project Dementie

Contactadres

dhr. M.H.N.M. Muris
Gezondheidscentrum Neerbeek
Kerklaan 11, 6191 GM Beek-L
Telefoon: 046-374110

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- de ondersteuning van de centrale verzorger en andere mantelzorg van de dementerende;
- het zo lang mogelijk – in optimaal welbevinden – in de thuissituatie houden van de dementerende.

Hierbij staan centraal: vroegsignaleren, probleemverkennen, diagnostiek, hulpverlening en evaluatie.

Praktische informatie

Doelgroepen: mantelzorgers van dementerenden, dementerenden
Locatie: gemeente Beek
Startdatum: april 1993

Participanten

- RIAGG Westelijke Mijnstreek
- Groene Kruis
- Algemeen Maatschappelijk Werk
- Gezondheidscentrum Neerbeek

Thuisopvang dementerende ouderen

Contactadres

dhr. M. van Schelven
Verpleeghuis Dukdalf
Postbus 46, 8860 AA Harlingen
Telefoon: 05178-12341

Beschrijving van het project

Het doel is de centrale verzorger van een dementerende oudere te ontlasten, het handhaven van het evenwicht thuis.

Hiertoe verzorgen vrijwilligers:

- oppasfunctie voor de centrale verzorger van de dementerende oudere;
- sociale functie voor de dementerende oudere.

Praktische informatie

Doelgroep: dementerenden
Locaties: de gemeenten Harlingen, Franekeradeel, Het Bilt
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Verpleeghuis Dukdalf
- Substitutieproject Noordwest-Friesland
- Gezinszorg Friesland-Noord
- Wijkverpleging
- SWO's Harlingen, Franeker, Het Bilt
- Humanitas
- Oppascentrale gehandicapten Noordwest-Friesland

Oppasservice

Contactadres

mevr. B. van de Mheen
Psychogeriatrisch Verpleeghuis Breukelderhof
Boerhaavelaan 7, 6721 BC Bennekom
Telefoon: 08389-92169

Beschrijving van het project

De doelstelling is om partners of verzorgenden van thuiswonende ouderen, die verzorging nodig hebben en niet alleen kunnen zijn, gebruik te laten maken van de oppasservice. Door de oppasservice kan een opname voor dagbehandeling of verpleeghuis uitgesteld of afgesteld worden.

De oppasservice wordt gerealiseerd door het inzetten van vrijwilligers op de door mantelzorgers gewenste uren.

Praktische informatie

Doelgroepen: psychogeriatrisch zorgafhankelijke ouderen, somatisch zorgafhankelijke ouderen, mensen die reeds geïndiceerd zijn voor verpleeghuizen

Locatie: gemeente Ede

Startdatum: juni 1992

Participanten

- Stichting Welzijn Ouderen
- Psychogeriatrisch Verpleeghuis Breukelderhof
- Halderhof
- Gemeente Ede

Logeerhuis voor dementerende ouderen

Contactadres

dhr. J.L.J. Voogd
Stichting Kruiswerk 's-Hertogenbosch
Postbus 1209, 5200 BG 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-128521

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van ondersteuning van de mantelzorg om:

- de thuissituatie te handhaven;
- een eigen levensinvulling mogelijk te maken voor mantelzorgers.

Hiertoe wordt de mogelijkheid geboden van het flexibel opnemen van dementerenden variërend van 1 uur per dag tot 3 weken vakantie-opvang.

Praktische informatie

Doelgroep: centrale verzorgers bij dementiële problematiek
Locatie: gemeente 's-Hertogenbosch
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting Kruiswerk 's-Hertogenbosch
- Stichting voor Gezinsverzorging Stadsgewest 's-Hertogenbosch
- Psychogeriatrisch Centrum De Herven
- Stichting Samenwerkingsverband Ouderenzorg
- Universiteit Utrecht
- Integratie Ouderenzorg

Dagcentrum

Contactadres

dhr. H.R. Schulting
Gemeente Dalen
Hoofdstraat 2, 7751 GC Dalen
Telefoon: 05241-1241

Beschrijving van het project

Het doel is ten eerste het aanbieden van zinvolle activiteiten, die aansluiten bij de persoonlijke behoefte(n) van de licht cognitief gestoorde ouderen. Ten tweede het ontlasten van de thuissituatie. Hiertoe worden gedurende twee dagen per week de betrokken ouderen opgevangen in een zogenaamd huiskamerproject en worden middelen voor dit project vrijgemaakt.

Praktische informatie

Doelgroep: licht dementerende ouderen
Locatie: gemeente Dalen
Startdatum: september 1991

Participanten

- Plaatselijke Raad Welzijn Ouderen
- Begeleidingscommissie Dagopvang

Intensieve thuiszorg en waakzorg

Contactadres

mevr. M.T. Bult-Ossewold
Thuiszorg IJmond
Postbus 488, 1940 AL Beverwijk
Telefoon: 02510-87777

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project Intensieve thuiszorg voor psychogeriatrische patiënten is het overbruggen van opname. De doelstelling van het project Waakzorg voor psychogeriatrische patiënten is het ontlasten van de mantelzorg, het overbruggen van het uitvallen van de mantelzorg en het voorkomen en/of uitstellen van opname. Getracht wordt om deze doelstelling te bereiken door verpleging en verzorging bovenregulier te maken, waak- en slaapdiensten in te voeren, oppashulp te regelen en door observatie.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met verpleeghuisindicatie
Locatie: regio IJmond
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Thuiszorg IJmond
- RIAGG Midden-Kennemerland
- Verpleeghuis Heemswijk
- Ziekenfonds Spaarneland

Publikatie

Timmermans, M.A.E. – *Waakzorg*, 1992

Dagopvang voor dementerende ouderen

Contactadres

mevr. M. Ouwehand
Verpleeghuis 't Laar
Wold 12-01, 8206 AN Lelystad
Telefoon: 03200-45494

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het tijdelijk opvangen van dementerende ouderen die een psychogeriatrische indicatie hebben en op de wachtlijst van het verpleeghuis staan;
- het opvangen van dementerende ouderen die een psychogeriatrische indicatie hebben, maar die in de thuissituatie willen blijven, waarbij de dagverzorging een ondersteuning zal zijn.

Men biedt dagelijks van 9.00 tot 21.00 uur aan maximaal acht bezoekers een vast dagprogramma dat kan bestaan uit: koffiedrinken, geheugentraining, figuurzagen, handwerken en dergelijke, maaltijd, gymnastiek, theedrinken en zingen. Er wordt gezorgd voor het vervoer van de deelnemers.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met opname-indicatie
Locaties: Lelystad, Zeewolde, Dronten, Almere
Startdatum: april 1991

Participanten

- Verpleeghuis 't Laar
- Wooncentrum De Uiterton
- Wooncentrum De Regenboog

Meerzorgproject

Contactadres

mevr. M. Berman
Verpleeghuis Myosotis
Burgwal 45-49, 8261 EP Kampen
Telefoon: 05202-17822

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is vermindering van de druk op de wachtlijst door ontlasting van het thuisfront van psychogeriatrische patiënten, die in aanmerking komen voor opname. Mogelijk kan hierdoor uitstel of afstel van verpleeghuisopname worden bereikt. Een ander doel is het zoveel mogelijk voorkomen van verdere geestelijke en lichamelijke achteruitgang door het aanbieden van gerichte activiteiten. Men tracht dit doel te bereiken door gestructureerde dagopvang met herkenbare en seizoensgebonden activiteiten aan te bieden, doelgerichte individuele zorg met behulp van zorgplannen, zorgprocesbegeleiding door regelmatige evaluaties en het gebruik van materialen en technieken op het niveau van de bezoekende groep.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met opname-indicatie
Locaties: Genemuiden, IJsselmuiden
Startdatum: maart 1991

Participanten

- Verzorgingshuis De Meente
- RIAGG
- Stichting Thuiszorg Noordoost-Veluwe
- Verpleeghuis Myosotis

Flexibele bedden

Contactadres

dhr. P.P. Amesz
De Egmontshof
Frans Halsstraat 1, 3262 HD Oud-Beijerland
Telefoon: 01860-15100

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het verminderen van de druk op de wachtlijst in de psychogeriatric. Men tracht dit te bereiken door patiënten structureel enkele dagen per week op te nemen, waardoor nu meer patiënten van één verpleeghuisbed gebruik kunnen maken. In de praktijk maken twee patiënten van een bed gebruik: de ene patiënt van vrijdag tot maandag, de andere patiënt van maandag tot vrijdag. Een volledige opname kan op deze wijze langdurig voorkomen worden.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatricische patiënten met opname-indicatie
Locatie: Hoekse Waard
Startdatum: augustus 1989

Participanten

- RIAGG-ZHE
- De Egmontshof

Dagverpleging met aanvullende thuiszorg

Contactadres

dhr. L. van Hese
Stichting Gasthuis Sint Joseph
Pastoor van Kessellaan 16, 4761 BH Zevenbergen
Telefoon: 01680-24050

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is een alternatief te bieden aan psychogeriatrische patiënten die op een wachtlijst staan voor opname en dringend hulp behoeven door de benodigde mantelzorg te verstrekken. Realisering geschiedt door een combinatie van dagverpleging en eerstelijns hulp (bovenregulier).

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten
Locaties: stadsgewest Breda, subregio Zevenbergen
Startdatum: september 1992

Participanten

- Verpleeghuis
- Kruisvereniging
- Gezinszorg
- VROGG

Substitutieproject De Luwte

Contactadres

mevr. M. Hopman-Rock
NIPG-TNO
Postbus 124, 2300 AC Leiden
Telefoon: 071-181709

Beschrijving van het project

Het project beoogt door middel van interventie het handhaven of verbeteren van de kwaliteit van het fysiek, emotioneel en cognitief functioneren van dementerende ouderen met een verpleeghuiszorgindicatie.

Hiertoe wordt in een verzorgingshuis in Amstelveen een activiteitenprogramma aangeboden, ook 's avonds. Dit wordt vergeleken met twee controlehuizen in Leiden, die geen avondlijke activiteiten aanbieden. Er is sprake van twee voormetingen en drie nametingen.

Praktische informatie

Doelgroep: dementerende ouderen met een verpleeghuisindicatie
Locaties: Amstelveen, Leiden
Startdatum: maart 1992

Participanten

- Zorgcentrum De Luwte, Amstelveen
- Verzorgingshuis Van der Willigenhof, Leiden
- Verzorgingshuis Rijn en Vliet, Leiden

Avondmeezorg in het verzorgingshuis

Contactadres

mevr. N. van der Weerd-Nellestijn
Verpleeghuis Pronswaide
Morgenzonweg 29, 7101 BH Winterswijk
Telefoon: 05430-18000

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het welbevinden van de psychogeriatrisch geïndiceerde bewoners van de verzorgingshuizen zodanig te vergroten dat de wachttijd voor verpleeghuisopname verantwoord overbrugd kan worden en dat verpleeghuisopname uitgesteld en eventueel voorkomen kan worden. Met name in de avonduren is er in de zorgcentra behoefte aan extra opvang.

Men tracht dit te bereiken door:

- personele inzet van bejaarden- en ziekenverzorgenden in de avonduren;
- medische ondersteuning vanuit het verpleeghuis (geregelde bewonersbespreking);
- het opstellen van een beknopt individueel zorgplan;
- het aanbieden van een activiteitenprogramma.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met opname-indicatie

Locaties: Aalten, Winterswijk

Startdatum: december 1992

Participanten

- Verpleeghuis Pronswaide
- Vier verzorgingshuizen

Verpleeghuiszorg in het verzorgingshuis

Contactadres

dhr. P.G.M. Theelen
Verpleeghuis Stellinghaven
Schapekamp 1, 8431 HW Oosterwolde
Telefoon: 05160-12344

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het, door adequaat inspringen op de toegenomen zorgbehoefte, voorkomen of uitstellen van een ingrijpende overplaatsing van een bewoner van een verzorgingshuis naar een verpleeghuis. De bewoners van het verzorgingshuis met een evidente verpleeghuisindicatie wordt verpleeghuiszorg aangeboden.

Men tracht dit te bereiken door de samenwerking tussen het verzorgingshuis en het verpleeghuis te verdiepen en multidisciplinaire samenwerking te introduceren, bijvoorbeeld het geven van groepsverzorging en fysio- en ergotherapie vanuit het verpleeghuis. De medische zorg voor de verpleeghuisgeïndiceerden wordt door de verpleeghuisarts overgenomen.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met opname-indicatie
Locatie: Ooststellingwerf
Startdatum: september 1989

Participanten

- Verpleeghuis Stellinghaven
- Verzorgingshuis Sinnehiem

Groepsverzorging

Contactadres

dhr. G.J. Waterink
Zorgcentrum Gouwestein
V. Bergen IJzendoornpark 7, 2801 AA Gouda
Telefoon: 01820-15655

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is verpleeghuisgeïndiceerde bewoners in het verzorgingshuis te kunnen laten blijven. Realisering geschiedt door groepsgerichte opvang en begeleiding. Er wordt een dagelijks programma aangeboden door deskundig personeel in een geschikte ruimte.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische verpleeghuisgeïndiceerde bewoners
Locatie: regio Midden-Holland
Startdatum: februari 1991

Participanten

- Verzorgingshuis
- Verpleeghuis

Extramurale verpleeghuiszorg

Contactadres

mevr. Y. Prinsen-Geerligs
Magnushof Psychogeriatrisch Centrum
Postbus 203, 1740 AE Schagen
Telefoon: 02240-13644

Beschrijving van het project

Doel is het bieden van verpleeghuiszorg aan ouderen die intensieve zorg nodig hebben, verblijvend in het verzorgingshuis danwel in de thuissituatie.

Men streeft naar:

- het geven van een passender, meer op de individuele zorgbehoefte van de geïndiceerde aansluitend, zorgaanbod;
- het voorkomen danwel uitstellen van een verpleeghuisopname.

Realisering geschiedt door:

- het opzetten van groepsverzorging in het verzorgingshuis; deze opvang vindt plaats in groepsverband, in een daarvoor geschikte ruimte, gedurende zeven dagen per week en twaalf uur per dag; de groepsverzorging wordt begeleid door een vaste groep medewerkers van het verzorgingshuis;
- advies en ondersteuning van de medewerkers van het verzorgingshuis door deskundigen van het verpleeghuis;
- het verpleeghuis verzorgt voor de medewerkers van het verzorgingshuis een bijscholing die zich richt op de problematiek waarmee de ouder wordende mens wordt geconfronteerd;
- de verpleeghuisarts wordt als medisch adviseur van het verzorgingshuis betrokken bij de algemene medische en hygiënische aspecten;
- consultatie van de medewerkers van het verpleeghuis is mogelijk; ook thuiswonende ouderen kunnen gratis van deze mogelijkheid gebruikmaken.

Praktische informatie

Doelgroep: (psycho)geriatriische patiënten

Locaties: Schagen, Bovenkarspel, Wieringermeer, Wieringen

Startdatum: oktober 1992

Participanten

- Magnushof Psychogeriatrisch Centrum
- Verzorgingshuis Noorderlicht
- Verzorgingshuis Sabinahof
- Verzorgingshuis Christoffelhof
- Verzorgingshuis Kapelhof

Publikatie

Moerkens, R., H. Diesfeldt en S. de Haan – *Drie jaar groepsverzorging in vier Westfriese verzorgingshuizen: systematische evaluatie*, Barsingerhorn: Stichting Nederlandse Verpleeghuizen, 1992

Gerontopsychiatrische groepsverzorging

Contactadres

dhr. F.A. Biemans
St. Elisabethshuis
Bernhardlaan 86, 4872 BR Etten-Leur
Telefoon: 01608-34910

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is een adequate opvang bieden aan bewoners van het verzorgingshuis waarbij sprake is van gerontopsychiatrische problematiek, dat wil zeggen problemen op het gebied van sociaal-emotionele labiliteit, vereenzaming en verwaarlozing, depressie en suïcidaliteit. Men wil dit bereiken door middel van groepsgewijze danwel individuele opvang in een aparte ruimte. Maximaal twaalf bewoners worden dagelijks bijeengebracht, zeven dagen per week en begeleid door apart geschoold personeel van het verzorgingshuis.

Praktische informatie

Doelgroep: (oudere) bewoners met psychiatrische problematiek
Locatie: Etten-Leur
Startdatum: mei 1993

Participanten

- St. Elisabethshuis
- RIAGG
- Gerontologisch Adviesbureau te Nijmegen

Substitutieproject aanvullende zorg/ dagbehandeling

Contactadres

mevr. A. Bos-Slachter
Verzorgingshuis De Vurssche
Rooseveltpaan 1, 4571 HT Axel
Telefoon: 01155-62040

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is door individuele- en/of groepsactiviteiten gerichte aandacht geven aan verpleeghuisgeïndiceerden om de zelfredzaamheid en het zelfstandig functioneren te verbeteren en/of te handhaven. Hierdoor kan het wonen in het verzorgingshuis of thuis zo lang mogelijk gecontinueerd worden. Men tracht dit te bereiken door de ontwikkeling van groeps- en individueel gerichte activiteiten en het realiseren van een goed woon- en leefklimaat. De bewoner en de bezoeker van de dagbehandeling staat als specifieke persoonlijkheid centraal. De behandeling, begeleiding, verzorging en verpleging geschiedt op basis van een individueel zorgplan.

Er is sprake van een methodische, multidisciplinaire zorg om de continuïteit te waarborgen. De medewerkers van het verpleeghuis ondersteunen en begeleiden de medewerkers van het verzorgingshuis in het vormgeven van de dagbehandeling.

Praktische informatie

Doelgroepen: thuiswonende psychogeriatrische patiënten, psychogeriatrische patiënten in het verzorgingshuis

Locatie: Axel

Startdatum: januari 1993

Participanten

- Verpleeghuis Ter Schorre, Terneuzen
- Verzorgingshuis De Vurssche, Axel

Substitutieproject verpleeghuiszorg-geïndiceerden

Contactadres

dhr. C.R.W. Mulder
Psychogeriatrisch Centrum De Stichtse Hof
Naarderstraat 81, 1251 BG Laren
Telefoon: 02153-87744

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het leveren van verpleeghuiszorg voor geïndiceerden (op wachtlijst), die thuis of in het verzorgingshuis verblijven. Het gaat hierbij vooral om psychogeriatrische patiënten.

Hiertoe worden de volgende activiteiten ondernomen:

- op drie locaties zijn dagverzorgingsprojecten voor vier à vijf dagen per week (overdag). De zorg is onder begeleiding van een multidisciplinair team;
- in zeven verzorgingshuizen is een groepsverzorgingsproject.
De zorg wordt ondersteund door een multidisciplinair samengesteld verpleeghuisteam;
- de functie observatie en advisering wordt aangeboden om complexe zorgvragen te analyseren en van een advies te voorzien;
- ergotherapeutische behandeling wordt ambulantly aangeboden op verwijzing van de behandelend arts;
- er wordt de mogelijkheid gegeven voor intervalopname;
- er wordt bijscholing aangeboden aan medewerkers van verzorgingshuizen in het omgaan met psychogeriatrische gedragsstoornissen.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met een verpleeghuisindicatie
Locaties: Laren, Blaricum, Eemnes, Huizen, Bussum
Startdatum: mei 1990

Participanten

- Verzorgingshuis Antoniushove
- Verzorgingshuis De Beukelaar
- Verzorgingshuis De Bolder
- Verzorgingshuis Godelieve
- Verzorgingshuis De Heme
- Verzorgingshuis Theodotion
- Verzorgingshuis De Zandzee
- Psychogeriatrisch Centrum De Stichtse Hof

Dagopvang psychogeriatrische patiënten

Contactadres

mevr. H. Cnossen
Het Zonnehuis
Bergweg 2, 3941 RB Doorn
Telefoon: 03430-14541

Beschrijving van het project

Doel van het project is het verlenen van dagopvang in het verzorgingshuis gedurende vijf dagen per week aan gemiddeld tien eigen bewoners en thuiswonende ouderen met psychogeriatrische problemen, die door de indicatiecommissie voor dit project zijn geïndiceerd. Deze vorm van zorg voorkomt opname in het verpleeghuis of stelt zo'n opname zolang mogelijk uit.

Om zoveel mogelijk functies te stimuleren wordt er gewerkt met een dagprogramma waarin verschillende activiteiten naar voren komen onder andere realiteits-oriëntatietraining, bewegen op muziek, zingen, activiteiten op het gebied van handvaardigheid, kook- en bak-activiteiten.

Door middel van een gevarieerd dagprogramma wordt door gekwalificeerde activiteitenbegeleiders en ziekenverzorgenden inhoud aan de opvang gegeven. Er wordt gebruikgemaakt van: realiteits-oriëntatietraining, validationstechnieken, structurering van de omgeving en het zorgen voor een gezellige en veilige omgeving. De inhoud van dit programma is beter doordacht dan voorheen de groepsverzorging.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met opname-indicatie
Locaties: Doorn, Amerongen
Startdatum: augustus 1991

Participanten

- Het Zonnehuis Doorn
- Verzorgingshuis De Ridderhof
- RIAGG Oostelijk Utrecht

Psychogeriatrische verpleeghuispatiënten

Contactadres

mevr. Y. Oude Luttikhuis
Verpleeghuis De Watersteeg
Reigerdonk 37, 5467 AN Veghel
Telefoon: 04130-62951

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het verminderen van de wachtlijst van het verpleeghuis en het bestrijden van de 'verkeerde bed'-problematiek. Deze doelstelling wordt bereikt door tien bedden vanuit het verpleeghuis te stationeren in het ziekenhuis. In het ziekenhuis is een combinatie-afdeling gemaakt met tien psychogeriatrische bedden (verpleeghuis) en acht somatische verpleeghuisbedden (ziekenhuis).

Praktische informatie

Doelgroepen: psychogeriatrische verpleeghuisgeïndiceerde patiënten, somatische verpleeghuiswachtenden
Locatie: Noord-Brabant
Startdatum: april 1993

Participanten

- St. Joseph Ziekenhuis
- Verpleeghuis De Watersteeg
- CZ-groep (zorgverzekeraar)

Zorgcircuit

Contactadres

dhr. A.M. Hopman
Stuurgroep Zorgvernieuwing Midden-Kennemerland
Postbus 488, 1940 AL Beverwijk
Telefoon: 02510-87723

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is de totstandkoming van een geïntegreerd zorgcircuit voor psychogeriatrische patiënten. Met probeert dit doel te bereiken door:

- een inventarisatie te maken van het bestaande aanbod en de bestaande vraag, zodat een op de vraag afgestemd zorgaanbod kan worden geboden;
- lacunes in het aanbod stapsgewijs in te vullen met projecten;
- zorgtoewijzing te regelen door bemiddeling van een zorgmakelaar, hier circuitmanager genoemd;
- een geïntegreerd indicatiesysteem op te zetten.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met psychogeriatrische problematiek
Locaties: de gemeenten Velsen, Beverwijk, Heemskerk, Castricum, Uitgeest
Startdatum: juli 1992

Participanten

- Thuiszorg IJmond
- RIAGG Midden-Kennemerland
- Verpleeghuizen Midden-Kennemerland
- Verzorgingshuizen Midden-Kennemerland
- DHV

Werkoverleg psychogeriatric

Contactadres

dhr. C. Heerdink
RIGG Oost-Brabant
Postbus 685, 5400 AR Uden
Telefoon: 04132-51700

Beschrijving van het project

Doel is het coördineren en afstemmen van de psychogeriatric zorgverlening aan patiënten in de regio.

In het werkoverleg werken tweede- en derdelijnsvoorzieningen samen ten behoeve van coördinatie en zorgverlening. Het werkoverleg functioneert als centraal aanmeld- en intakepunt in de regio Oss. Diagnostiek, behandeling en begeleiding van een cliënt worden door één van de instituten verzorgd, die deelnemen in het werkoverleg. Het werkoverleg bepaalt de urgentie van degenen die op de wachtlijst staan. Buiten kantooruren kunnen de verwijzers voor crisisinterventie in de psychogeriatric terecht bij de 7 × 24-uurs dienst van de RIAGG. Op het terrein van de vroegdiagnostiek wordt de huisarts ondersteund. Er wordt continuïteit van zorg geboden: vanaf de aanmelding tot aan de afsluiting wordt de betrokkene continu gevolgd door een hulpverlener die op de hoogte is van de actuele problematiek.

Praktische informatie

Doelgroep: (psycho)geriatric patiënten
Locatie: Oss
Startdatum: mei 1985

Participanten

- Verpleeghuis Nieuwe Hoeven, Schaijk
- Verpleeghuis Vita Nova, Oss
- St. Anna Ziekenhuis, Oss
- APZ Coudewater, Rosmalen
- RIAGG Oss

Abbeyfield, huisvesting ouderen

Contactadres

dhr. M.C.M. Aerts
Stichting Abbeyfield Nederland
Postbus 10263, 5000 JG Tilburg
Telefoon: 013-440338

Beschrijving van het project

De doelstelling is het realiseren van een netwerk van Abbeyfieldhuizen in Nederland. Een aantal van deze huizen bestaat reeds in Roosendaal, Tilburg, Maastricht, Arnhem en Nijmegen; vergevorderde plannen hiertoe bestaan in Apeldoorn, Haaren, Ede, Harderwijk, Rhenen en voorts in Maastricht (tweede huis), Roosendaal (tweede huis) en Tilburg (tweede huis). Een Abbeyfieldhuis is een kleinschalig woonhuis (acht tot twaalf bewoners), waarin alleenstaande ouderen hun zelfstandig, individueel leven langer kunnen blijven leiden dankzij een inwonende huisbegeleider. Naast een aantal gemeenschappelijke faciliteiten zoals een keuken, huiskamer, hobbyruimte en een tuin, heeft elke bewoner de beschikking over een eigen ruimte. De bewoners krijgen dagelijks bezoek van de thuiszorg en maken verder gebruik van de normale eerstelijnsvoorzieningen. De landelijke stichting zorgt voor de promotie van het idee middels publikaties, presentaties en mailing; tevens ondersteunen zij de lokale initiatieven. Ook verzorgt de landelijke stichting de opleiding en evaluatie.

Praktische informatie

Doelgroep: alleenstaande ouderen, matig hulpbehoevend
Locatie: Nederland, grotere gemeenten
Startdatum: januari 1988

Participanten

- Lokaal Abbeyfield-bestuur
- Landelijk Abbeyfield-bestuur
- Ouderenwerk

Publikaties

- Helvoirt, W. van – Zelfstandig wonen, maar niet alleen, *Tijdschrift 65+* (1990) augustus
- Rossum, H. van, S. Slootweg en G. van der Wel – *Evaluatie-onderzoek van Abbeyfieldhuizen in Maastricht, Roosendaal en Tilburg*, Amsterdam: RIGO, 1993
- Klerks-Tijssen, C. – *Beschrijving van de ontwikkeling van een Abbeyfieldhuis in Nederland*, Tilburg: Stichting Abbeyfield, 1993

Steunpunt voor ouderen 'Merlet'

Contactadres

mevr. Y. Mooren-Slits
Verzorgingshuis Huize Loôn
Engelseweg 2, 5825 BT Overloon
Telefoon: 04781-41232

Beschrijving van het project

Het steunpunt 'Merlet' is gebouwd om een vorm van beschermd wonen te realiseren, die uitstel en zo mogelijk afstel van opname in een verzorgingshuis of verpleeghuis bevordert. Hierdoor kunnen ouderen zolang mogelijk in hun eigen gemeenschap, in hun eigen vertrouwde omgeving blijven wonen.

Men tracht dit doel te realiseren door de volgende diensten vanuit het Steunpunt te bieden:

- verhuur van woonvoorzieningen: de stichting verhuurt/beheert 18 woningen;
- ontmoetingsruimte: hier kunnen ouderen in een ongedwongen sfeer elkaar ontmoeten;
- dagopvang: uitgaande van de specifieke behoefte van de ouderen wordt in overleg met betrokkenen ondersteunende zorg geboden. Deze kan bestaan uit vervoer van en naar het Steunpunt, deelnemen aan activiteiten in de ontmoetingsruimte, gebruik van de warme maaltijd en deelname aan een activiteitenprogramma onder begeleiding van vrijwilligers;
- maaltijdvoorziening: opgevoerd vanuit het verzorgingshuis Huize Loôn bestaat hier de mogelijkheid om de warme maaltijd te gebruiken;
- 24-uurs zorg: bewoners van het Steunpunt hebben 24 uur per dag, gedurende zeven dagen per week de mogelijkheid hulp te vragen, die wordt geboden door mantelzorgers, vrijwilligers en beroepskrachten.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen uit de gemeente die zelfstandig wonen, bewoners van de woningen van het Steunpunt

Locatie: gemeente Vierlingsbeek

Startdatum: september 1991

Participanten

- Stichting Bejaardenzorg Gemeente Vierlingsbeek
- Gemeente Vierlingsbeek
- Intergemeentelijke Stichting Ouderenwerk
- Gezinszorg
- Kruiswerk
- Maatschappelijk Werk
- Raad van Bejaardenwerk

Publikatie

Zorg vanuit het verzorgingstehuis aan huis, Tilburg: BOZ, 1992

Woonzorgproject Heksenwiel

Contactadres

dhr. M.J. van den Berg
Rocade, Adviesbureau Volkshuisvesting BV
Anna Paulownalaan 14, 4835 LA Breda
Telefoon: 076-614844

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- scheiding wonen en zorg: realiseren van zelfstandige woningen met een additioneel voorzieningsblok voor bewoners en omwonenden;
- geïntegreerd en geïndividualiseerd zorgaanbod tot en met verzorgingshuisniveau en verpleeghuisfuncties;
- realiseren van bouwkundige en functionele flexibiliteit.

Deze doelstellingen worden bereikt door:

- geformaliseerde samenwerking tussen initiatiefnemers;
- betrokkenheid van ouderenorganisaties en toekomstige bewoners bij planvorming;
- projectmatige aanpak.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen zonder intramurale zorgindicatie, ouderen met WBO-indicatie, ouderen met AWBZ-indicatie

Locatie: Breda

Startdatum: december 1993

Participanten

- Woningbouwvereniging St. Joseph
- Verzorgingshuis Breedonk
- Verpleeghuis Aeneas
- Stichting Ouderenwerk Breda
- Kruisvereniging Breda

- Gezinszorg Breda
- Ouderenbonden
- Gemeente Breda

Publikatie

Berg, M.J. van den – Woonzorgproject Heksenwiel in Breda wacht op duidelijkheid van de overheid, *Senior* (1992) 12

Veste project

Contactadres

dhr. J. Roels
Stichting Thuiszorg Zeeuwsch-Vlaanderen
Postbus 73, 4530 AB Terneuzen
Telefoon: 01150-95656

Beschrijving van het project

Het project beoogt het aanbieden van integrale thuiszorg waardoor vergaande substitutie ten aanzien van intramurale zorg plaatsvindt in een flat met 244 ouderenwoningen.

Dit probeert men op korte termijn te bereiken door integrale thuiszorgteams in te zetten, ter plaatse te organiseren en door het toewijzen van woningen aan zorggeïndiceerden. Op lange termijn probeert men dit doel te bereiken door zorg aan te bieden toegesneden op de populatie en door het ontwikkelen van nevenprodukten.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met lichte thuiszorgindicatie, ouderen met lichte verpleeghuisindicatie, terminale patiënten
Locatie: Terneuzen
Startdatum: maart 1993

Participanten

- Stichting Thuiszorg Zeeuwsch-Vlaanderen
- Gemeente Terneuzen
- Woningbouwvereniging Terneuzen

Van verzorgingshuis naar drie woonzorgcentra

Contactadres

mevr. S. Schoemaker
Verzorgingshuis De Wielborgh
M.H. Trompweg 235, 3317 NE Dordrecht
Telefoon: 078-184111

Beschrijving van het project

De doelstelling is om samen met andere instellingen zorg en dienstverlening te bieden, zowel aan de ouderen in het woonzorgcentrum als in de wijk. Op deze wijze kunnen meer mensen met hetzelfde geld geholpen worden.

Realisering geschiedt door:

- samenwerking met andere instellingen: door middel van efficiënt werken wordt getracht zoveel mogelijk ouderen te bereiken;
- door gecoördineerd ouderenwerk en De Wielborgh is een onderzoek gestart om gezamenlijk een keuken te exploiteren;
- met verpleeghuis Parkhuis en 1 oktoberhuis Eureka wordt bekeken en gepraat om 30 verpleeghuisbedden te integreren;
- met alle instanties, zoals hierboven genoemd, worden zorgpakketten samengesteld;
- de zorgverzekeraar zit vanaf het begin van het project aan tafel;
- met de LSOB wordt een scholingsplan voor medewerkers samengesteld;
- er komt een één loketfunctie;
- met drie woningbouwcorporaties wordt de bouw opgepakt: De Wielborgh zal van de woningbouwcorporaties huren; de bewoners krijgen een twee-kamer-appartement.

Praktische informatie

Doelgroepen: WBO-geïndiceerden, ouderen die gebruik willen maken van het woonzorgcentrum, verpleeghuisgeïndiceerden, psychogeriatrischgeïndiceerden

Locatie: Dordrecht

Startdatum: mei 1994

Participanten

- Thuiszorg
- Katholieke Gezinsverzorging
- Stichting Welzijn Ouderen Dordrecht
- Parkhuis Verpleeghuis
- Stichting Eureka
- TRIAS zorgverzekeraar
- Gemeente
- Provincie

Publikaties

- Hortulanus, R.P. – *Domeinen van welzijn, welzijnsbeleving en welzijnsbeleid in de jaren negentig*, Den Haag: VUGA, 1992
- Schoemaker, S. – Dordt gevolgd, *Senior* (1993) 5
- Schoemaker, S. – Van traditioneel verzorgingshuis naar drie woonzorgcentra, *Senior Eureka* (1992) 6
- Kooke, S. – Gemeenten willen vinger in pap bij overgang traditionele ouderenzorg naar zorg op maat, *Binnenlands Bestuur* (1992) 6
- Brink, C. van den – Ouderenzorg niet meer uit, *Vakwerk Vrijwilligersblad* (1993) juni

Bergweg project

Contactadres

dhr. R. Platteschorre
Stichting Humanitas
Achillesstraat 290, 3054 RL Rotterdam
Telefoon: 010-4615371

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het bieden van een betere woonvoorziening met mogelijkheden voor langere zelfstandigheid en privacy voor ouderen die zorg nodig hebben;
- het samen kunnen blijven wonen met de partner/familielid;
- zorg in de eigen woning tot verpleeghuisniveau, zodat bij toegenomen zorgbehoefte niet verhuisd hoeft te worden;
- het scheiden van woonkosten/overige levensonderhoud en zorgkosten;
- verschuiving van intra- naar extramuraal;
- samenwerking tussen eerste en tweede lijn en samenwerking met en ondersteuning van de mantelzorg;
- meer ‘diensten’ vanuit het complex en in het complex ten behoeve van ouderen in de wijken;
- deinstitutionalisering door ook andere wijkvoorzieningen te huisvesten;
- efficiënter gebruik van ruimtelijke faciliteiten ook van andere doelgroepen uit de wijk.

Hiertoe wordt over alle onderdelen met betrokken partijen (overheid, zorginstellingen, beroepsgroepen, ouderen uit de wijk enzovoort) en de zorgfinanciers over te maken keuzes overleg gevoerd. Ook de SEV is hierbij betrokken. Het overleg beperkt zich niet alleen tot de doelgroep ouderen. Ook de wijk waar een goede wisselwerking mee moet ontstaan wordt hierbij betrokken. De verschillende fasen worden afgesloten met reacties van alle partijen.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met voorkeur voor groepswonen, ouderen die aangewezen zijn op service en voorziening, ouderen met een verzorgingsindicatie, ouderen met een verpleegindicatie

Locatie: Rotterdam, deelgemeente Noord

Startdatum: oktober 1993

Participanten

- Dienst SoZaWe
- Dienst Stedebouw en Volkshuisvesting
- Bewonersorganisatie
- Centrum voor Gezinszorg en Maatschappelijke Dienstverlening
- Gecoördineerd Ouderenwerk
- Thuiszorgorganisaties
- Eerstelijns hulpverlening
- Ziektekostenverzekeraar
- Centrum voor Dienstverlening

Wooncentrum Groote Bueren

Contactadres

dhr. A.T.H. van der Kaaij
Stichting Groote Bueren
De Posten 135, 7544 LR Enschede
Telefoon: 053-762205

Beschrijving van het project

Het doel is het voorkomen of uitstellen van opname in een verpleeghuis door aan samenwonenden een zelfstandige woning met verzorging aan te bieden, zodat het leven met een dementerende partner draaglijk wordt.

- Vóór opname worden de dementerenden gescreend.
- Er is maatschappelijk-werk-begeleiding.
- Er is een inwonend sociaal huismeester 7 × 24 uur aanwezig.
- Er is een thuiszorgcoördinator op het project.
- Deeltijdbehandeling is mogelijk in het wooncentrum.
- Er zijn aangepaste bouwkundige voorzieningen zoals een rondloopgang, een beschermde binnen- en buitentuin en een therapie- en recreatieruimte.

Praktische informatie

Doelgroep: licht dementerenden en hun partners
Startdatum: januari 1992

Participanten

- Bejaardencentrum De Posten
- Verpleeghuis Bruggenbosch
- Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Zuidoost-Twente
- Kruiswerk
- Woningbouwvereniging De Eendracht

Beschermd wonen

Contactadres

dhr. H.R. Meijer
Westerheem Woon- en Verzorgingscentrum
Westerheem 90, 1964 EJ Heemskerk
Telefoon: 02510-42944

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het verhogen van de kwaliteit van leven van dementerende ouderen door:

- het bieden van een alternatieve woonzorgvoorziening voor dementerenden;
- het voorkomen/uitstellen van verpleeghuisopname door realisatie van kleinschalige substitutie van verpleeghuiszorg;
- het stimuleren en benutten van restmogelijkheden van bewoners in een thuis-situatie onder 24-uurs begeleiding, geïntegreerd in een wooncomplex voor ouderen.

Hiertoe worden binnen een complex aanleunwoningen bij Westerheem een aantal ouderen in staat gesteld een gezamenlijk huishouden te voeren, met een continue professionele begeleiding. Het verzorgingshuis levert aanvullende ondersteuning indien nodig, het verpleeghuis Heemswijk levert medische deskundigheid en de projectcoördinatie, Thuiszorg IJmond levert een aandeel in het personeel, Verzorgingshuis Westerheem levert een zorgcoördinator en personeel. De woningbouwvereniging Ons Huis zorgt voor de woonvoorziening.

Praktische informatie

Doelgroep: dementerende ouderen met verpleeghuisindicatie
Locatie: regio Midden-Kennemerland
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Verpleeghuis Heemswijk
- Westerheem Woon- en Verzorgingscentrum
- Thuiszorg IJmond
- RIAGG Midden-Kennemerland

Project genormaliseerd wonen

Contactadres

dhr. J. Smid
Verpleeghuis Old Wolde
Blijhamsterweg 45, 9673 XB Winschoten
Telefoon: 05970-53333

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van een woonvorm voor psychogeriatrische ouderen geïntegreerd in een woonwijk in Winschoten, waarbij met een minimum aan professionele begeleiding optimale zelfredzaamheid wordt nagestreefd in een structuur die overeenkomt met een zo normaal mogelijke gezins/groepssituatie. Men tracht deze doelstelling te bereiken door:

- de maximale groepsomvang per huis op vijf te stellen, verdeeld over mannen en vrouwen;
- alle voorkomende activiteiten gezamenlijk te ondernemen;
- voor individuele initiatieven veel ruimte te geven;
- het mijden van institutionele structuren;
- interacties met buurtbewoners/vrijwilligers en familie te stimuleren;
- via gerichte begeleiding de vitale functies voldoende aan te spreken waardoor regressie vertraagd wordt.

Praktische informatie

Doelgroep: verzorgingsbehoefte psychogeriatrische ouderen
Locatie: regio Winschoten
Startdatum: september 1992

Participanten

- Provincie Groningen – Ouderenbeleid
- RZG
- WVC
- Verpleeghuis Old Wolde
- Indicatiecommissie Winschoten

De Woonhaven

Contactadres

dhr. J.W. Monster
Het Zonnehuis
Hoofdstraat 2a, 9801 BW Zuidhorn
Telefoon: 05940-5231

Beschrijving van het project

De doelstelling is begeleidingsbehoevende psychogeriatrische patiënten met structuur zolang mogelijk in de maatschappij te laten blijven. Hiertoe trachten men in een beschermde woonvorm met aangepaste begeleiding gedurende 24 uur een zo normaal mogelijk bestaan te realiseren, passend bij leeftijd en leef-situatie.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrische patiënten met verpleeghuisindicatie
Locaties: het opnamegebied van het verpleeghuis en vijf verzorgingshuizen, 'Het Westerkwartier' in de provincie Groningen
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Verzorgingshuis Westerburcht
- Stichting Thuiszorg Ommelanden
- Verpleeghuis Het Zonnehuis

Sociaal-psychiatrische kliniek Kasperspad

Contactadres

mevr. A.A. van der Meer
RIAGG Dordrecht en omstreken
Hellingen 21, 3311 GZ Dordrecht
Telefoon: 078-137166

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het waarborgen van continuïteit van zorg op maat middels een integraal aanbod van voorzieningen aan chronisch psychiatrische patiënten. Men wil dit bereiken door het verlenen en coördineren van zorg middels mobiele behandelaars die de patiënt volgen door de voorziening en daarbuiten. Het aanbod is zowel ambulantly als (dag)klinisch in alle vormen onder regie van de mobiele behandelaars (spv'ers). Patiënten kunnen na toelating drempelloos van alle aanbod in het Kasperspad gebruikmaken. Een behandelplan blijft in elke setting geldig.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Dordrecht en omstreken
Startdatum: mei 1993

Participanten

- APZ De Grote Rivieren
- RIAGG Dordrecht en omstreken

Zorgverlening voor de chronisch psychiatrische patiënt

Contactadres

dhr. F.H.A. Verberk
RIAGG Zuidhollandse Eilanden
Postbus 1123, 3220 BC Hellevoetsluis
Telefoon: 01883-22777

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het opzetten van een systeem om de kwaliteit van het aanbod voortdurend te kunnen toetsen en daar waar nodig te verbeteren;
- het invoeren van een verpleegkundig model als basis voor het verpleegkundig methodisch handelen.

Men wil dit bereiken door de installering van een innovatieteam bestaande uit zeven sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen, dat de bovengenoemde innovaties voorbereidt en implementeert. Voor de eerste doelstelling wordt intercollegiale toetsing gebruikt. Voor de tweede doelstelling wordt het Neuman Systems Model gebruikt.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Zuidhollandse eilanden
Startdatum: november 1992

Participanten

- RIAGG Zuidhollandse Eilanden
- NcGv
- NVSPV

- RIGG Zuidhollandse Eilanden
- Stichting Pandora
- Ypsilon

Ontwikkeling van integrale behandelprogramma's

Contactadres

dhr. M. van Weers
Vincent van Gogh Instituut
Postbus 5, 5800 AA Venray
Telefoon: 04780-27556

Beschrijving van het project

Doelstellingen zijn:

- nagaan of er een stramien ontworpen kan worden waarmee behandelprogramma's geëxpliciteerd kunnen worden;
- volgens dit stramien een programma ontwikkelen;
- de parameters waarop de uitvoering van het programma bewaakt kan worden expliciteren en geautomatiseerd registreren;
- nagaan of met behulp van deze parameters het primaire proces op zijn doelmatigheid en doeltreffendheid kan worden beoordeeld.

Dit wil men bereiken door:

- de ontwikkeling van een model met behulp van professionals;
- het uitproberen van het programma, dat gebaseerd wordt op 'produktomschrijvingen';
- sturing op grond van elementen uit het zorgproces zelf;
- een evaluatie van de implementatie, de informatievoorziening en de effecten.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Limburg, Zuid-Holland
Startdatum: september 1992

Participanten

- Vincent van Gogh Instituut
- Delta Psychiatrisch Ziekenhuis

Publikatie

Sijben, N., R. Meijer en H. van Waayenburg – Managed Care: sturen op kwaliteit, *Forum* 14 (1992) 12

Klinische echtparen groepsbehandeling 'de Keerkring'

Contactadres

dhr. J. Bout
APZ Beileroord
Postbus 30000, 9410 RA Beilen
Telefoon: 05930-22541

Beschrijving van het project

Het doel is in de klinische setting een partnerrelatie-therapie aan te bieden aan paren waarvan één of beide leden een langdurige psychiatrische problematiek heeft. Gedurende zes weken wordt aan zeven echtparen tussen de 40 en 65 jaar een behandeling gegeven. Ook is er voorzien in een poliklinische voor- en nabehandelingsfase.

Concreet bestaat het weekprogramma uit: weekend-evaluatie, weekdoelenbespreking, creatieve therapie, echtparen- en groepspsychotherapie, sociale vaardigheidstraining, activiteitentherapie, sociotaken bespreking, thema-besprekingen, weekend-voorbespreking, systeempsychotherapie, psychomotorische therapie, mannen- en vrouwengroepen, zwemmen en een patiënten-stafbespreking.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: landelijk
Startdatum: september 1991

Participanten

- APZ Beileroord
- Ziektekostenverzekeraar Het Groene Land
- RUG/Sociale Psychiatrie

Publikatie

- Mulder, H., J. Bout, I. Pol, et al – Als echtpaar de kliniek in. Een beschrijving van de 'de Keerkring', Beileroord, *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid* 48 (1993) 4

Migrantenhulpverlening

Contactadres

dhr. J. Suykerbuyk
Bavo Centrum voor psychiatrie
Poortmolen 121, 2609 RN Capelle aan den IJssel
Telefoon: 010-2584500

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is om te zorgen voor steunende groepsactiviteit ten behoeve van migranten met langdurige psychosociale en/of somatische problematiek. Het gaat om cliënten die volgens de hulpverlening geen behandeling meer nodig hebben. Men probeert dit te bereiken door het organiseren van een wekelijkse groepsbijeenkomst met consultatieve ondersteuning door maatschappelijk werk en een psychiater. Het betreft hier ambulante hulpverlening door middel van langdurig steunende contacten.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtonen met psychosociale problemen
Locatie: Rijnmond
Startdatum: juni 1992

Participanten

- RIAGG Rotterdam-Noordoost
- RIAGG Rotterdam-Noordwest
- RIAGG Rotterdam-Zuid

Publikatie

Veen, H. de – *Psychiatrische deeltijdbehandeling voor mannelijke migranten. Ervaringen en aanbevelingen uit de praktijk*, Rotterdam: Bureau Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders, 1990

Dagbehandeling vrouwenhulpverlening

Contactadres

mevr. I. van der Heijden
Psychiatrisch Centrum Joris
Postbus 5016, 2600 GA Delft
Telefoon: 015-607700

Beschrijving van het project

Doel is het bieden van substituerende dagbehandeling voor vrouwen met psychiatrische problemen die samenhangen met seksueel misbruik in de kindertijd. Als uitgangspunt voor de behandeling worden de principes van de Vrouwenhulpverlening (VHV) gehanteerd.

Geboden wordt:

- een vijfdaags en een driedaags programma-aanbod, beide voor een groep van acht vrouwen; de vijfdaagse groep duurt maximaal negen maanden, de driedaagse groep maximaal 1 jaar, beide met een uitlooptermijn van drie maanden;
- omdat het om dagbehandeling met een substituerend karakter gaat, zijn er aangepaste voorzieningen getroffen: 24-uurs telefonische bereikbaarheid, overnachtingsmogelijkheden in de personeelsflat en bed-op-recept op de crisisinterventie;
- de behandeling is enerzijds structurend, anderzijds inzichtgevend-steinend met traumaverwerkende elementen in een sekshomogene setting.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen die in hun jeugd seksueel misbruikt zijn
Locatie: Zuid-Holland
Startdatum: juli 1989

Participant

PC Joris

Publikaties

- Borgesius, E. – *Over leven met seksueel misbruik: de behandeling van seksueel getraumatiseerde vrouwen in de psychiatrie*, Delft: Eburon, 1992
- Hulst, J. van – Creatieve therapie als behandeling voor vrouwen met trauma's ten gevolge van seksuele kindermishandeling, *Tijdschrift voor Creatieve Therapie* (1992) 3

Vrouwenhulpverlening

Contactadres

mevr. M.B.J. van den Heuvel
APZ Reinier van Arkel
Boxtelseweg 48, 5261 NE Vught
Telefoon: 073-579002

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- een inventarisatie van de behoefte aan vrouwenhulpverlening in het zorgaanbod;
- het formuleren van beleidsvoorstellen inzake de integratie van vrouwenhulpverlening binnen de instelling op korte en middellange termijn.

Men wil dit doel bereiken door:

- het maken van een behoefteninventarisatie door zowel vrouwelijke patiënten als behandelteams te interviewen;
- de integratie van vrouwenhulpverlening wordt al in gang gezet tijdens de fase van voorstellen formuleren, door de organisatie, zowel via de lijn als via de deskundigen op de werkvloer, mede verantwoordelijk te maken voor het maken van plannen.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwelijke patiënten van (poli)kliniek en dagkliniek
Locaties: 's-Hertogenbosch, Vught
Startdatum: augustus 1991

Participant

APZ Reinier van Arkel

Daderhulpverlening

Contactadres

dhr. J. Baltes
RIAGG Noord-Veluwe
Academiestraat 14, 3841 ES Harderwijk
Telefoon: 03410-17571

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het stoppen en voorkomen van seksueel misbruik (incest) of recidive. Men wil dit bereiken door daderhulpverlening in een verplichtend kader te bieden, met behulp van methodieken volgens Freuben/Stolk.

Praktische informatie

Doelgroep: incestplegers die via justitie worden aangemeld
Locaties: Noord-Veluwe, Zwolle
Startdatum: januari 1992

Participanten

- RIAGG Zwolle
- RIAGG Noord-Veluwe
- Stichting Reclassering Zwolle

Klinische kleuterpsychiatrie

Contactadres

mevr. M.J. Langenaken
Wickraderheem
Postbus 4436, 6401 CX Heerlen
Telefoon: 045-736150

Beschrijving van het project

Doel is het bieden van een multidisciplinaire en multimethodische kinderpsychiatrische behandeling in een 24-uurs setting voor 3- tot 8-jarigen, eventueel samen met de ouders en de overige leden van het gezin.

Dit wil men bereiken door:

- een aangepast activiteitenprogramma in de leefgroep;
- aangepast onderwijs;
- diverse therapieën: individuele of groepstherapie, speltherapie, gezinstherapie, psychomotorische therapie;
- ouderbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: kleuters met kinderpsychiatrische diagnose
Locaties: Heerlen, Maastricht, Sittard
Startdatum: juni 1993

Participanten

- Wickraderheem
- PC Welterhof
- ZMOK-school

Sociaal-psychiatrische deeltijdbehandeling

Contactadres

mevr. I. Bogers
APZ Dennenoord
E 6, 9471 KA Zuidlaren
Telefoon: 05905-97911

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het in deeltijd behandelen van patiënten met een chronisch verlopend psychiatrisch ziektebeeld. Het project is gericht op het leven in de eigen sociale omgeving en op het leren accepteren van de handicap. Daarnaast probeert men 'ankerpunten' buiten de geëigende hulpverleningsinstellingen aan te brengen. Men wil dit bereiken door groepsactiviteiten, psycho-educatie, netwerkontwikkeling en rehabilitatieprogramma's.

Praktische informatie

Doelgroep: schizofrene patiënten met stemmingsstoornissen
Locatie: provincie Groningen
Startdatum: 1990

Participant

APZ Dennenoord

Behandeling van patiënten met multiple persoonlijkheidsstoornissen

Contactadres

dhr. F.H. Olthuis
PC Bloemendaal
Monsterseweg 93, 2553 RJ Den Haag
Telefoon: 070-3916129

Beschrijving van het project

Doelstellingen van dit project zijn:

- klinische categorale behandeling van patiënten met een dissociatieve stoornis, in het bijzonder meervoudige persoonlijkheidsstoornis;
- supervisie en consultatie ten behoeve van psychotherapeuten en instellingen in de GGZ ten aanzien van genoemde doelgroep.

Men wil dit bereiken door:

- het opzetten van een klinische categorale behandelsetting, bestaande uit twee zorgeenheden van maximaal negen bedden; de behandeling bestaat uit: intensieve psychotherapie, intensief weekprogramma met afgestemde onderdelen, milieustructurering;
- scholing, supervisie en consultatie ter verspreiding van de aanwezige expertise.

Praktische informatie

Doelgroep: MPS-patiënten met opname-indicatie
Locaties: Zuid-Holland, Zeeland, Utrecht
Startdatum: juni 1992

Participanten

- PC Bloemendaal
- APZ'en in Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland

Rehabilitatie door casemanagement

Contactadres

mevr. C.C.M. Spruyt
RIGG Delft Westland Oostland
Spoorsingel 7, 2612 XE Delft
Telefoon: 015-145810

Beschrijving van het project

Men wil komen tot een coördinatie van het hulpverlenings- en zorgaanbod van verschillende diensten en instellingen uitgaande van de hulpverlenings- en zorgbehoefte van de individuele chronisch psychiatrische patiënt (dat is casemanagement). Na het inventariserend onderzoek naar de omvang en de kwaliteiten van de doelgroep, zal men een keuze maken uit één van de drie in de literatuur beschreven casemanagementmodellen. Bij het implementeren van casemanagement wordt rekening gehouden met de specifieke situatie in de regio.

Realisering vindt plaats door het aanstellen van casemanagers, die middels casemanagement de zorg rond de individuele patiënt verbeteren. Doel is de patiënt te rehabiliteren. Het casemanagementmodel, variërend van minimaal naar klinisch casemanagement, dat wordt gehanteerd, is afhankelijk van de behoefte van de patiënt.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: regio Delft Westland Oostland
Startdatum: oktober 1990

Participanten

- RIBW
- PC Joris
- RIAGG Delft Westland
- Psychiatrische polikliniek Delft
- CAD
- PC Bloemendaal

Zorgmanagement

Contactadres

dhr. L. Koopmans
Psychiatrisch Centrum Vogelenzang
Rijksstraatweg 113, 2121 AD Bennebroek
Telefoon: 02502-32911

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- invoering van de functie van zorgmanager binnen alle klinische behandelafdelingen;
- hieraan gekoppeld het doorvoeren van functie-differentiatie binnen de organisatie en het vormgeven van de facilitaire functie per behandel eenheid.

Men wil dit bereiken door projectgroepen in te stellen, waarbij het project wordt opgesplitst in deelprojecten per behandel eenheid. De projectgroepen werken een algemeen kader uit naar de voor de afdeling specifieke situatie. Verder wordt er vormgegeven aan een interne, tweejarige opleiding 'zorgmanagement' en aan bijscholingspakketten voor het tweede-functieniveau. Het is de bedoeling dat de verpleegkundigen een spilfunctie in de behandeling krijgen.

Praktische informatie

Doelgroep: klinisch opgenomen psychiatrische patiënten
Locaties: Amstelveen, Hoofddorp, Bennebroek
Startdatum: maart 1993

Participanten

- PC Vogelenzang
- Hogeschool Nijmegen

Publikatie

Kraft, D. – Functiedifferentiatie in PC Vogelenzang. Professionalisering, verhoging kwaliteit van zorg en meer kansen op de arbeidsmarkt, *Het Ziekenhuis* (1993)

Intensieve zorg

Contactadres

dhr. W.M.J. Hassing
PC Bloemendaal
Monsterseweg 93, 2553 RJ Den Haag
Telefoon: 070-3916391

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het bieden van continuïteit van zorg met betrekking tot een groep gemeenschappelijke, moeilijk behandelbare patiënten;
- het voorkomen van chronische opname in een APZ;
- ervaring opdoen met een functionele organisatievorm met betrekking tot een specifieke doelgroep.

Men wil dit bereiken door een casemanagementteam op te zetten bestaande uit twee casemanagers van de deelnemende instellingen. Als methodiek wordt de sociaal-psychiatrische begeleiding gehanteerd. De zorg wordt rondom de patiënt georganiseerd en niet vanuit de instelling.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Zuidwest-Den Haag
Startdatum: april 1992

Participanten

- PC Bloemendaal
- RIAGG Zuidhage

Casemanagement

Contactadres

mevr. P. van Veen
RIAGG Eindhoven/APZ De Grote Beek
Dr. Poetlaan 1, 5626 NC Eindhoven
Telefoon: 040-447995

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- de ontwikkeling van een ondersteuningsnetwerk in de samenleving (rehabilitatiecircuit);
- continuïteit van zorg en zorg op maat;
- het aanbieden van zorg op basis van wensen en behoeften van de klant (Boston-methodiek);
- het bieden van flexibele zorg;
- het vervangen en voorkomen van (her)opnames;
- het geven van maatschappelijk georiënteerde hulpverlening.

Men wil dit bereiken door opname te vervangen door casemanagement (caseload is ca. 1:10/15), door de ontwikkeling van methodiek voor rehabilitatie en door ontwikkeling van de ondersteuning en (niet-klinische) voorzieningen in de samenleving.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Eindhoven, de Kempen
Startdatum: oktober 1992

Participanten

- RIAGG Eindhoven
- RIBW
- APZ De Grote Beek

Bureau casemanagement zwerfjongeren

Contactadres

dhr. J. Vader
GG en GD Amsterdam
Nieuwe Achtergracht 100, 1018 WT Amsterdam
Telefoon: 020-5555397

Beschrijving van het project

Het Bureau casemanagement zwerfjongeren heeft als doel: afstemming en coördinatie van de hulp aan zwerfjongeren tot 23 jaar in Amsterdam. Er werken vijf instellingen samen om de hulp aan zwerfjongeren te optimaliseren en zodoende het aantal zwerfjongeren af te laten nemen.

Men tracht dit te bereiken door de vijf samenwerkende instellingen ieder een onderdeel van de hulp te laten bieden. Het Bureau casemanagement coördineert de hulp door middel van registratie van de doelgroep en door contacten met betrokken hulpverleners te onderhouden. Het Bureau organiseert besprekingen waarbij de cliënt en alle betrokken hulpverleners aanwezig zijn. Hier worden deelplannen tot één samenhangend hulpverleningsplan gevormd. De uitvoering van de plannen wordt gevolgd door het Bureau casemanagement.

Praktische informatie

Doelgroep: zwerfjongeren
Locatie: Amsterdam
Startdatum: februari 1991

Participanten

- Stichting Streetcornerwork
- JAC
- PPI
- HVO-Poortgebouw
- GG en GD Amsterdam

Team integrale zorg (TIZ)

Contactadres

dhr. H. Peters
Team Integrale Zorg
Wilhelminalaan 2, 1623 MA Hoorn
Telefoon: 02290-70444

Beschrijving van het project

Dit is een deelproject van het Psychiatrisch Innovatieproject Noord-Holland (PIN). De doelstelling van het TIZ-project is te streven naar een stabilisering van de levensomstandigheden van chronisch psychiatrische patiënten. Om opnames zoveel mogelijk te voorkomen of te bekorten, wordt getracht in de maatschappij passende woon-, arbeids- en sociale omstandigheden te vinden die zoveel mogelijk aansluiten op de behoeften van de patiënt.

De werkwijze van het team wordt 'casemanagement' genoemd. De directe dagelijkse begeleiding, op basis van de individuele relatie tussen patiënt en hulpverleners (casemanager), staat centraal. Praktisch gezien zal het werk bestaan uit ondersteuning van de patiënt in situaties waarin hij in zijn dagelijks leven moeilijkheden ondervindt. Daarbij zal de casemanager intensief samenwerken met reeds bestaande instanties en trachten de zorg van die instanties, alsmede van andere betrokkenen op elkaar af te stemmen. Ook kan de casemanager de patiënt helpen vaardigheden te ontwikkelen die het zelfstandig functioneren bevorderen.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: West-Friesland
Startdatum: januari 1992

Participanten

- RIAGG West-Friesland
- APZ Duin en Bosch
- PAAZ Westfries Gasthuis

Nazorg bij ontslag

Contactadres

dhr. J. Overdeest
APZ Zon en Schild
Postbus 3051, 3800 DB Amersfoort
Telefoon: 033-609398/397

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het bevorderen van de ontslagkansen van patiënten die langdurig zijn opgenomen binnen Zon en Schild;
- het opzetten van een organisatie die dit kan bewerkstelligen.

Men wil dit doel bereiken door:

- casemanagement;
- netwerkopbouw;
- inbedding in circuit voor chronisch psychiatrische patiënten;
- begeleiding na ontslag bij patiënten thuis.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: oostelijk Utrecht, met name Amersfoort
Startdatum: maart 1993

Participanten

- APZ Zon en Schild
- RIAGG Oostelijk Utrecht

Zorgcoördinatie en revalidatie

Contactadres

mevr. L. Hermanides-Willenborg
Project Zorgcoördinatie en Revalidatie
Spinozastraat 51, 1018 HJ Amsterdam
Telefoon: 020-5235455

Beschrijving van het project

Doel is om door de gezamenlijke inzet van de diverse GGZ-instellingen in de regio, te werken aan en het ontwikkelen van coördinatie-, revalidatie- en intensieve zorgprogramma's voor chronisch psychiatrische patiënten die bij een enkelvoudige sociaal-psychiatrische begeleiding onvoldoende baat hebben.

Dit wil men bereiken door:

- het inzetten van casemanagers en revalidatiewerkers, die in 'koppels' samenwerken;
- in een tweewekelijks overleg hulpverleners uit alle betrokken voorzieningen bijeen te laten komen om, in overleg met de cliënt, zorgplannen te formuleren; de doelen worden driemaandelijks getoetst aan de hand van Goal Attainment Scale.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Amsterdam-Centrum/Oud-West
Startdatum: april 1993

Participanten

- RIAGG Centrum/Oud-West
- APC Centrum/Oud-West/Noord
- RIBW PC Hooft
- RIGG Centrum/Oud-West/Noord
- PAAZ Lucas Ziekenhuis

Poliklinische revalidatie

Contactadres

dhr. A.J. Logtenberg
APZ Wolfheze
Wolfheze 2, 6874 BE Wolfheze
Telefoon: 08308-33111

Beschrijving van het project

Doel is het vergroten van de kans op een succesvol ontslag of het vervroegen van het tijdstip van het ontslag en/of het verminderen van de kans op heropname voor chronisch psychiatrische patiënten. Dit in het kader van een revalidatieprogramma waarbij de mogelijkheid van een gefaseerd ontslag is ontwikkeld. Dit wil men op de volgende wijze bereiken. Na zijn ontslag blijft de patiënt gebruikmaken van een arbeidstherapie en/of van de bewegingstherapie of creatieve therapie en/of van het aanbod Vorming, Training en Onderwijs (VTO). Dit blijft hij doen totdat een passende dagstructuur buiten het APZ is gevonden. Per patiënt is er een individueel afgestemd programma. Dit proces wordt gecoördineerd door een sociaal-psychiatrisch verpleegkundige die als casemanager optreedt. Er vindt een geleidelijke overgang van een klinische naar een ambulante situatie plaats.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Wolfheze
Startdatum: september 1990

Participanten

- APZ Wolfheze
- Dagbestedingscentra
- Sociale werkplaats
- Centra voor maatschappelijk dienstverlening
- Vrijwilligerscentrales

Publikatie

Kaiser, L.H.W.M. en G.B. Scherphof – Gefaseerd ontslag als revalidatiemogelijkheid, *Maandblad Geestelijke Volksgezondheid* 45 (1990) 10

Thuiszorg voor psychiatrische patiënten

Contactadres

dhr. P. Rovers
MFE De Halte
Muiderslotstraat 150, 4834 KN Breda
Telefoon: 076-607302

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het begeleiden van ex-cliënten in de thuissituatie, die zwerven tussen de verscheidene GGZ-instanties. Afbraak van het micro-milieu vergroot hun marginaliteit en hun zorg-afhankelijkheid. Deze thuiszorg heeft als doel verwaarlozing te beperken en/of een (voortijdige) opname in de asielpsychiatrie te voorkomen. Men wil dit bereiken door de zorg via deeltijd zoveel mogelijk af te bouwen door het creëren van een stabiele thuissituatie. Verpleegkundigen leggen huisbezoeken af, helpen mee op huishoudelijk en financieel terrein, ondersteunen direct betrokkenen en coördineren werkzaamheden van vrijwilligers. De patiënt bezoekt de kliniek voor medicatie. Een bed is op recept beschikbaar. Toetsing en bijsturing gebeurt vanuit het team.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: stadsgewest Breda
Startdatum: januari 1991

Participanten

- MFE De Halte
- Stichting Wonen en Begeleiden Breda

Psychiatrische intensieve thuiszorg voor ouderen

Contactadres

dhr. A. Hamer
RIAGG/Vijverdal Combinatie
Postbus 88, 6200 AB Maastricht
Telefoon: 043-685219

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is om in de thuissituatie nadere en uitvoerige psychiatrische diagnostiek uit te voeren en een primaire psychiatrische behandeling te geven. Men tracht dit doel te bereiken door het inzetten van B-verpleegkundigen in de thuissituatie en door coördinatie van de zorg door een ambulante hulpverlener vanuit het SPGD-team. In de thuissituatie wordt samengewerkt met eerstelijns-hulpverleners.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere psychiatrische patiënten
Locatie: Maastricht en omstreken
Startdatum: maart 1992

Participant

RIAGG/Vijverdal Combinatie Maastricht

Psychiatrische intensieve thuiszorg

Contactadres

dhr. J.F. Hillegers
RIAGG Midden-Twente
Postbus 996, 7550 AZ Hengelo
Telefoon: 074-429595

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bieden van een alternatief voor psychiatrische opname in de vorm van psychiatrische thuiszorg gericht op het verminderen en/of draaglijk maken van de psychische lijdensdruk voor de psychiatrische patiënt (en zijn/haar omgeving). Men wil dit bereiken door het inzetten van B-verpleegkundigen bij de verzorging, de medicamenteuze behandeling en het begeleiden en behandelen van psychiatrische patiënten met opname-indicatie. Dit gebeurt naast de inzet van het RIAGG, de wijkverpleging en/of de gezinszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met opname-indicatie
Locatie: regio Midden-Twente
Startdatum: april 1993

Participanten

- RIAGG Midden-Twente
- Thuiszorg Centraal-Twente
- Zorgverzekeraar Oost-Nederland

Bed-op-recept in de voortgezette gespecialiseerde behandeling

Contactadres

dhr. J.W.R. Elferink
APZ Willem Arntsz Hoeve
Dolderseweg 164, 3734 BN Den Dolder
Telefoon: 030-299911

Beschrijving van het project

In dit project wordt bekeken of het Boston-model, dat wil zeggen een scheiding tussen wonen, zorg en behandeling toepasbaar is voor de voortgezette behandeling. Er wordt verder gekeken naar de mogelijkheid om psychiatrische patiënten die reeds meerdere malen opgenomen zijn geweest een verdere 'psychiatrische carrière' te besparen. Daarbij wordt de afstand tot de maatschappij zo klein mogelijk gehouden. Er wordt alleen 'zorg op maat' verleend.

Bed-op-recept steunt op twee pijlers:

- de patiënten krijgen alleen een bed als dat niet anders kan; overdag volgen de patiënten een behandelprogramma dat in overleg met hun individuele begeleider is opgesteld; de familieleden zijn van meet af aan bij de behandeling betrokken.
- de behandeling is facilitair: de patiënten krijgen de gelegenheid te werken aan een reorganisatie van hun leven; daarbij blijft hun autonomie gehandhaafd en zijn ze zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop ze van de mogelijkheden gebruikmaken.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende psychiatrische patiënten
Locatie: Midden-Utrecht
Startdatum: januari 1991

Participant

APZ Willem Arntsz Hoeve

Ambulante opname

Contactadres

mevr. A.M. Quanjer-Korfage
APZ Groot Bronswijk
Fam. Bronsweg 17, 9945 PW Wagenborgen
Telefoon: 05964-2828

Beschrijving van het project

Het doel is psychiatrische patiënten met een opname-indicatie door middel van intensieve, ambulante zorg te behandelen. Met behulp van het geld van zestien klinische bedden wordt een compleet, intensief en flexibel hulpaanbod georganiseerd, opdat voor een groot aantal patiënten opname in een 24-uurs situatie niet nodig is, of wordt bekort. Men wil een behandeling bieden die kwalitatief gelijk is aan een klinische behandeling, maar die het voordeel heeft dat het sociale leven en het functioneren van de patiënt maximaal intact wordt gehouden.

Dit wil men realiseren door:

- gezamenlijke huisvesting van APZ en RIAGG op het terrein van het Delfzicht-ziekenhuis: hier komen alle opnameverzoeken binnen en vindt de intake plaats;
- bij het opnamegesprek laat men zoveel mogelijk belangrijke betrokkenen van de patiënt meedenken over de problemen en de ondersteuning van de patiënt;
- 24-uurs zorg wordt geboden door middel van een directe telefoonlijn met de kliniek en crisisopvang is aanwezig door middel van een bed-op-recept.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met opname-indicatie
Locaties: Delfzijl, Appingedam, Loppersum, Ten Boer, Slochteren
Startdatum: mei 1991

Participanten

- APZ Groot Bronswijk
- RIAGG Delfzijl

- RUG/Sociale Psychiatrie
- Ziektkostenverzekeraars

Publikatie

Brook, F.G., H. Kluiters, A.J. Oldehinkel, et al – *Ambulante opname. Zorgontwikkeling in het psychiatrisch ziekenhuis Groot Bronswijk te Wagenborgen*, Groningen: RUG/Vakgroep Psychiatrie, afdeling Sociale Psychiatrie, 1993

Regionale indicatie- en plaatsings- adviescommissie verblijfspsychiatrie

Contactadres

mevr. C.A. van Odenhoven
RIGG Zuid-Holland Noord
Roodenburgerstraat 1a, 2313 HH Leiden
Telefoon: 071-142021

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het afgeven van indicatie- en plaatsingsadvies voor alle lang-verblijfvoorzieningen in de regio;
- een overzicht maken van het regionaal aanbod;
- bijdragen aan zorgvuldig gebruik van het regionaal aanbod door coördinatie, uniformiteit van werkwijze, bespreking van de wachtlijsten en signalering van opengevallen plaatsen.

Men wil dit bereiken door het verzamelen van gegevens over noodzakelijke capaciteiten en spreiding en door serviceverlening aan verwijzers.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Zuid-Holland Noord
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Endegeest
- Langeveld
- RIBW Zuid-Holland Noord
- RIAGG Zuid-Holland Noord
- Begeleid Wonen De Schakel
- RIGG Zuid-Holland Noord

Netwerkexperiment maatschappelijke opvang

Contactadres

mevr. P. Geutjes

Stichting Netwerk Maatschappelijke Opvang Eindhoven e.o.

Dr. Poetlaan 1, 5626 NC Eindhoven

Telefoon: 040-438111

Beschrijving van het project

Doelstelling van het project is te komen tot doorbreking van het patroon van verkokerde zorg tussen de sectoren GGZ, opvang en thuislozenzorg, om zo een samenhangender en cliëntgerichter zorgbeleid te realiseren. Het bestaande voorzieningenniveau zal worden uitgebreid met een Algemeen Laagdrempelige Voorziening voor Kortdurende Opvang (ALVKO), diverse voorzieningen voor Begeleid Wonen en budgetbeheer.

Dit wordt gerealiseerd door middel van een nauwe samenwerking tussen de in de regio bestaande instellingen ten behoeve van maatschappelijke opvang en aanpalende sectoren.

De volgende activiteiten worden ondernomen:

- de kortdurende opvang bestaat uit 15 à 20 plaatsen voor de 24-uurs opvang en 15 plaatsen voor een passantenverblijf;
- de Begeleide Woonvormen groeien in de eerste vijf jaar uit tot 75 plaatsen;
- voor de hulpverlening aan jongeren wordt zo spoedig mogelijk de jeugdhulpverlening ingeschakeld;
- er komt een gemeenschappelijke intake, gemeenschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van doorverwijzing en vervolghulpverlening en een gemeenschappelijk beleid.

De netwerkformule betekent voor de cliënten dat onder andere ook aandacht zal worden besteed aan dagbesteding, maaltijdvoorziening, medische verzorging, budgettering en dergelijke.

Praktische informatie

Doelgroepen: thuislozen, verslaafden, psychiatrische patiënten

Locaties: Eindhoven en de Kempen

Startdatum: januari 1991

Participanten

- RIGG Eindhoven en de Kempen
- Stichting Ritahuis
- Maatschappelijk Werk Eindhoven
- Gemeente Eindhoven
- Stichting Labrehuis
- Stichting Ducdalf
- Provinciaal Opbouworgaan Noord-Brabant
- RIAGG Eindhoven en de Kempen
- Politie
- Federatie Woningbouwcorporaties
- GKB

GGZ zonder schotten

Contactadres

dhr. C. Heerdink
RIGG Oost-Brabant
Postbus 685, 5400 AR Uden
Telefoon: 04132-51700

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het komen tot een geïntegreerd zorgaanbod zonder schotten en tot een zorg van hoogwaardige kwaliteit ten behoeve van patiënten met een psychische en/of psychiatrische problematiek;
- het komen tot een naadloos circuit met maximale mogelijkheden voor substitutie.

De hoofdredenen voor het project zijn de wens om te komen tot de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardige geestelijke gezondheidszorg, de knelpunten in de geestelijke gezondheidszorg en de stelselherziening.

Het aanloopjaar (1993-1994) is de initiatief-, ontwerp- en voorbereidingsfase. In dit jaar zijn de partners verplicht om te onderzoeken of een experiment van vijf jaar in deze richting haalbaar is. Fase twee bestaat uit een experiment (1994-1999): implementatie en invoering.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met psychische/psychiatrische problematiek
Locatie: regio Land van Cuijk
Startdatum: maart 1993

Participanten

- Maasziekenhuis Boxmeer
- IPZ Oost-Brabant
- RIBW Oost-Brabant
- RIGG Oost-Brabant

- Verpleeghuis Madeleine
- RIAGG Noord-Oost/Noord-Brabant

Publikaties

- Algra, W. – Brabantse GGZ reorganiseert zichzelf verticaal: functionele ordening vanuit functionele eenheid, *Het Ziekenhuis* (1991) 21
- Wiercx, R. – Tabula rasa: zorgprogramma's in de praktijk, *GGZ-Gazet* (1993) 1

Zorgcoördinatie chronici

Contactadres

dhr. R. Hornsveld
RIGG Den Haag p/a RIAGG Westhage
Postbus 17162, 2502 CD 's-Gravenhage
Telefoon: 070-3469282

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is verbetering van het zorgaanbod aan ambulante, chronisch psychiatrische patiënten.

Men wil dit bereiken door:

- het creëren van een netwerk met aanpalende instellingen als APZ, RIBW, particuliere tehuizen, dagactiviteitencentra en arbeidsrehabilitatieprojecten;
- het ontwikkelen en oprichten van ontbrekende voorzieningen zoals een depot en Lithiumpoli;
- het verder ontwikkelen van een zorgaanbod.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: westelijk gedeelte van Den Haag
Startdatum: januari 1993

Participanten

- RIAGG Noordhage
- RIAGG Westhage
- RIAGG Zuidhage

Een regionaal zorgplan voor de GGZ

Contactadres

Regionaal Functioneel Directorium
RIAGG 's-Hertogenbosch en omstreken
Vogelstraat 2, 5212 VC 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-123400

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn te komen tot een doelmatig en kwalitatief verantwoord beleid, een gezamenlijke coördinatie en verantwoording van zorg door de kernpartners. Het einddoel is een geïntegreerd GGZ-pakket dat zo goed mogelijk is afgestemd op de behoefte van de bevolking in de regio 's-Hertogenbosch. Men wil dit doel bereiken door middel van:

- samenwerkingsprojecten (zorgcircuits, zorgprogramma's, gezamenlijke indicatiestelling en plaatsing);
- zorgvernieuwingsprojecten;
- regionale (deel)zorgplannen voor de hoofddoelgroepen: kinder- en jeugdpsychiatrische patiënten, chronisch psychiatrische patiënten, volwassen acute patiënten en ouderen met psychische problemen;
- een gezamenlijke regionale regie voor de inhoud van de zorg;
- een gezamenlijk optreden naar de zorgverzekeraars;
- een gezamenlijke projectgroep GGZ-preventie.

Praktische informatie

Doelgroepen: kinder- en jeugdpsychiatrische patiënten, chronisch psychiatrische patiënten, acute patiënten, oudere psychiatrische patiënten

Locatie: 's-Hertogenbosch

Startdatum: december 1992

Participanten

- RIAGG 's-Hertogenbosch
- APZ Reinier van Arkel
- RIBW 's-Hertogenbosch

Project integrale geestelijke gezondheidszorg

Contactadres

dhr. N.F. Grossouw
RIAGG Amsterdam-Noord
Statenjachtstraat 2, 1034 EC Amsterdam
Telefoon: 020-6330338

Beschrijving van het project

Doel van dit project is de ombuiging van het huidige voorzieningenstelsel van de GGZ naar een meer functionele en op de regionale mogelijkheden toegepaste GGZ. Gelijktijdig wil men de financiële, organisatorische en zorginhoudelijke consequenties van dit proces onderzoeken. Einddoel is een samenhangend, flexibel hulpaanbod, dat continuïteit en een betere aansluiting van het aanbod op de hulpvraag garandeert. Op patiëtniveau wordt een zorgcoördinatieproject ontwikkeld waarin aan een experimentele groep van minimaal vijftig cliënten met meervoudige problematiek, zorgprogramma's geboden zullen worden. In dit project zal inhoud gegeven worden aan de begrippen flexibiliteit, continuïteit en zorg op maat. Er worden geen aparte zorgcoördinatoren aangesteld, maar in gezamenlijk overleg bespreken de hulpverleners hoe de zorg gecoördineerd zal worden.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met meervoudige psychiatrische problematiek
Locatie: Amsterdam
Startdatum: januari 1992

Participanten

- APC Centrum/Oud-West/Noord
- S.V.A. (afdeling beschermd wonen)
- RIAGG Amsterdam-Noord
- Eerstelijnsinstellingen (AMW)

Arbeidsbemiddeling en arbeidsrehabilitatie

Contactadres

dhr. G. Rebergen
Psychiatrisch Centrum Zon en Schild
Postbus 3051, 3800 DB Amersfoort
Telefoon: 033-609281

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het – voor zover mogelijk – op individueel niveau ontwikkelen en uitvoeren van arbeidsrehabilitatieprogramma's;
- het opzetten van arbeidsrehabilitatie vanuit interne (klinische) werkplekken naar externe voorzieningen of het bedrijfsleven.

Men wil deze doelen bereiken door:

- aanstelling van een arbeidsbemiddelaar/trajectbegeleider;
- protocollering van begeleidingsroutes;
- herziening van begeleidingsmethodiek interne werkplekken.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Amersfoort
Startdatum: februari 1993

Participant

Psychiatrisch Centrum Zon en Schild

Autowerkplaats

Contactadres

dhr. G.F. Huiskens
RIBW Friesland
Postbus 731, 8440 GS Heerenveen
Telefoon: 05130-10879

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het bieden van arbeidsrehabilitatie-mogelijkheden voor mensen met een psychiatrische handicap. Men tracht dit te bereiken door in de werkplaats de inkoop, restauratie en verkoop van Engelse sportauto's te regelen. Verder wordt er onder leiding van een ervaren monteur en ondersteund door vrijwilligers door personen uit de GGZ-doelgroep langdurig gewerkt aan een restauratie-object.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locaties: Midden-Friesland, Zuid-Friesland
Startdatum: juni 1993

Participanten

- RIBW Friesland
- Particulier autorestauratiebedrijf
- Centrum Vakopleiding Volwassenen
- Ex-garagehouder

De werk cursus

Contactadres

mevr. E. Streppel
Stichting Dagbesteding Oostelijk Utrecht
Postbus 973, 3800 AZ Amersfoort
Telefoon: 033-637421

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het vergroten van de arbeidsgeschiktheid van de deelnemers en het vinden of creëren van voor hen geschikte banen of opleidingen;
- het ontwikkelen van goede relaties tussen de GGZ en arbeids- en scholingsinstaties door middel van contacten in het kader van dit project.

Men wil dit bereiken door een groepsgewijs cursusaanbod, gecombineerd met een individueel trajectplan. In het cursusaanbod heeft vaardigheidstraining en bespreking van werkervaring een plaats, naast de onderlinge ondersteuning en feedback. In het individuele trajectplan wordt aansluiting gezocht bij beschikbare kennis en vaardigheden. Er wordt rekening gehouden met de arbeidsmarkt en gestreefd naar een realistische beroepskeuze en haalbaar functieniveau. De deelnemers lopen stages in bedrijven/beroepssector van hun keus. De minimale belasting is twintig uur per week. De opbouw is in vier fases: 1) oriëntatie; 2) scholing en training; 3) stage; 4) doorstroming naar werk. Per jaar starten drie groepen van tien deelnemers voor de duur van één (cursus)jaar.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-) psychiatrische patiënten
Locatie: oostelijk Utrecht
Startdatum: januari 1992

Participanten

- RIAGG Oostelijk Utrecht
- Stichting Dagbesteding Oostelijk Utrecht
- RIGG Oostelijk Utrecht
- Psychiatrisch Centrum Zon en Schild
- Dagactiviteitencentrum Amersfoort
- Sociale Werkvoorziening (RWA)
- GMD
- RBA

Publikatie

Streppel, E. – *Evaluatierapport De Werkcursus*, Amersfoort: Stichting Dagbesteding Oostelijk Utrecht, 1993

Restaurantproject

Contactadres

dhr. A. Janssen
Stichting Startbaan
Lange Nieuwstraat 73, 3512 PE Utrecht
Telefoon: 030-720590

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het trainen van mensen met een psychiatrisch verleden en/of handicap, zodat zij na één jaar een baan kunnen vinden in de horeca. Men wil dit bereiken door het bieden van trainingsplaatsen in een regulier draaiend restaurant. Daarnaast volgen de deelnemers een opleiding die afgesloten wordt met een erkend certificaat.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten
Locatie: Utrecht Stad
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Arbeidsbureau
- GMD
- Horeca Nederland
- Bedrijfs- en vakopleidingen
- Stichting Beter Werk
- School De Gildevoort

Lunchroom

Contactadres

mevr. M. van Duyn
DAC Soeda/RIAGG Zuid
Charloisse Kerksingel 2, 3082 DA Rotterdam
Telefoon: 010-4290666

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is mensen met een psychiatrische achtergrond te trainen in algemene en specifieke beroepsvaardigheden als voorbereiding op de arbeidsmarkt.

Men wil dit bereiken door:

- praktische training in het horecaproject;
- theoretische scholing;
- het trainen van basisvaardigheden (onder andere sociale vaardigheden en solliciteren);
- individuele trajectbegeleiding en werkbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Rotterdam en omstreken
Startdatum: februari 1991

Participanten

- RIAGG Zuid
- SOGG

Psychiatrische arbeidsrehabilitatie in de WSW

Contactadres

mevr. B. Soogele
RIAGG/Vijverdal Combinatie
Postbus 88, 6200 AB Maastricht
Telefoon: 043-685233

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn het vergroten van de instroom van psychiatrische patiënten in de Dienst Sociale Werkvoorziening en het verbeteren van arbeidsrehabilitatie. Men wil dit bereiken door begeleiding met behulp van een specifiek ontwikkelde methodiek, namelijk arbeidsanamnese, (zelf)beoordeling en een rehabilitatieplan. Het belangrijkste instrument dat gebruikt wordt is de Evaluatielijst Algemene Arbeidsvaardigheden. De patiënten doen daadwerkelijk werkervaring op in de WSW-werksetting. De belangrijkste voorwaarde voor het slagen van het project is de intensieve samenwerking tussen de RIAGG/Vijverdal Combinatie en de Dienst Sociale Werkvoorziening.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Maastricht
Startdatum: mei 1993

Participanten

- RIAGG/Vijverdal Combinatie
- Maastrichtse Toeleverings Bedrijven
- Dienst Sociale Werkvoorziening

Publikatie

Dielis, L. en B. Soogele – Arbeidsrehabilitatie in Maastricht, succesvolle samenwerking tussen sociale werkvoorziening en psychiatrie, *Activiteitensector* (1993) 5

Arbeidsproject De Windhoek

Contactadres

dhr. P. Hügel

Woongemeenschap Gooiland/Frederik van Eeden Stichting

Akerwateringstraat 243, 1069 GD Amsterdam

Telefoon: 020-6675165

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het bevorderen van de acceptatie en integratie van chronisch psychiatrische patiënten in hun woonomgeving;
- het bevorderen van de leefbaarheid van de buurt;
- het bevorderen van de sociale zelfredzaamheid;
- het verminderen van de angst van buurtbewoners;
- het bevorderen dat buurtbewoners als banenpooler of als vrijwilliger in het project gaan participeren.

Men wil dit bereiken door:

- het aanbieden van arbeidsproject 'De Windhoek' aan chronisch psychiatrische patiënten, waarbij schoonmaakwerkzaamheden worden beloond met geld;
- de werkzaamheden conform de wensen van de cliënten te laten plaatsvinden;
- de aard van de werkzaamheden parallel te laten lopen met de wensen van de buurtbewoners in de wijk.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten

Locatie: Amsterdam

Startdatum: september 1992

Participanten

- Woongemeenschap Gooiland
- Frederik van Eeden Stichting
- Deelraadgemeente Osdorp

- Deelraad, afdeling Sociale Vernieuwing
- Deelraad, afdeling Stadsreiniging/groenvoorziening
- Bureau Maatwerk
- Wijkorganen

Arbeidsrehabilitatie door middel van werkprojecten

Contactadres

dhr. H. van Katwijk
Pameijer Stichting
Baan 50, 3011 CC Rotterdam
Telefoon: 010-4116120

Beschrijving van het project

Het doel is het bieden van arbeidsrehabilitatie aan ex-psychiatrische patiënten door middel van werkprojecten. De volgende projecten vallen onder de Stichting: tuin-en klussendienst; tweedehands kledingwinkel en naaiatelier; post-service team; catering/restaurant; winkelwagentjes project; stichting De Opslag; timmerwerkplaats; fietsenproject en administratieproject.

De volgende activiteiten worden ontplooid:

- training op het gebied van sociale vaardigheden;
- sollicitatietraining;
- bemiddeling naar betaald werk;
- ondersteunende begeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: regio Rijnmond
Startdatum: 1987

Participant

Pameijer Stichting

Dagactiviteitencentrum/arbeidsrehabilitatie

Contactadres

dhr. P. Hornman

DAC Den Helder/Stichting Dagbesteding Kop van Noord-Holland, Noord-Kennemerland

Weststraat 73, 1781 BW Den Helder

Telefoon: 02230-25523

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn het bieden van structuur en dagbesteding in de ruimste zin, een optimaal haalbare rehabilitatie middels arbeid en het bieden van praktijkervaringsplaatsen in het reguliere arbeidsproces of vrijwilligerswerk. Hiermee wil men voorkomen dat de deelnemers in de problematiek van hun verleden terugvallen. Men beoogt de integratie van de deelnemers in de samenleving.

Men wil dit doel bereiken door het aanbieden van onder andere creatieve, recreatieve, educatie- en arbeidsactiviteiten, in sommige situaties duidelijk gericht op individuele wensen. De arbeidsactiviteiten bestaan uit: eenvoudig inpakwerk, administratieve werkzaamheden, druk- en kopieerwerkzaamheden en werk in de verzorgende sfeer binnen het centrum.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten

Locatie: kop van Noord-Holland

Startdatum: oktober 1990

Participanten

- APZ Willibrord, Heiloo
- RIBW
- RIAGG Den Helder
- RIAGG Alkmaar
- PAAZ Den Helder
- PAAZ Alkmaar
- RIGG

Dagbestedings- en rehabilitatieproject

Trefpunt Oost

Contactadres

mevr. A. Vorstenbosch
Samen Beter
Palmboomstraat 127, 5213 VG 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-148428

Beschrijving van het project

De doelen van dit project zijn het bieden van dagbesteding/rehabilitatie aan in de wijk wonende mensen met een psychiatrische handicap en integratie van bovengenoemde doelgroep. Men wil dit bereiken door het bieden van een open inloop op vier dagdelen per week in een buurthuis in de wijk en doorstroming naar bestaande activiteiten in de wijk.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: 's-Hertogenbosch-Oost
Startdatum: januari 1992

Participanten

- RIAGG
- RIGG
- APZ
- Humanitas
- Buurthuis

Publikaties

- Paes, M. – *Buurten voor gezondheid*, Sittard: Wozon, 1993
- Paes, M. – *Buurtgerichte gezondheidsbevordering*, Zwolle: LCO, 1993

Dagactiviteiten, arbeidsrehabilitatie, arbeid en training (DAAT)

Contactadres

dhr. B.J. Kok
APZ Licht en Kracht
Postbus 30007, 9400 RA Assen
Telefoon: 05920-34865

Beschrijving van het project

Het doel is om ten bate van psychiatrische patiënten in Drenthe een stelsel van voorzieningen te ontwikkelen dat erop gericht is de terugkeer van de patiënten in de maatschappij te bevorderen. Er moet een adequaat en samenhangend aanbod gerealiseerd worden van dagactiviteiten, arbeid, arbeidsrehabilitatie en training, gebaseerd op het rehabilitatieconcept. Het aanbod moet worden afgestemd op de behoefte en de mogelijkheden van de individuele gebruiker. Een evenwichtig aanbod ontstaat wanneer de volgende deelfuncties aanwezig zijn:

- 1 specifieke arbeidsrehabilitatie;
- 2 het dagactiviteitencentrum;
- 3 inloop/ontmoeting;
- 4 werkprojecten;
- 5 werkwinkel.

Binnen DAAT zijn zowel bestaande als nieuwe projecten gebundeld.

Realisering vindt plaats door middel van:

- arbeidsrehabilitatie: onder andere grafische- en boekbindactiviteiten, tuin- en kasactiviteiten en arbeidsbemiddeling;
- Dagactiviteiten Centrum Emmen: onder andere inloop, houtbewerking, administratie, fietsenreparatie;
- Regionaal Dagactiviteiten Centrum Assen: onder andere inloop-, ontspannings- en spelactiviteiten, educatieve en ambachtelijke activiteiten;
- intramurale werkplekken: onder andere machinale houtbewerking, plantsoenonderhoud;
- Bicicletteria: fietsen herstellen, fietsenstalling, fietsenverkoop;

- Werkproject ‘Groen Doen’ Vries: onder andere recyclingwerkzaamheden, hovenierswerkzaamheden, haardhoutproductie/handel;
- P.E.P.-project Assen: onder andere inloop, etenbereiden, vrouwenmiddag, klaverjassen;
- Inloophuis Meppel: onder andere inloop, meubels opknappen, naaien, bloemschikken, koken;
- Werkwinkel: moet loketfunctie gaan vervullen.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten

Locatie: Drenthe

Startdatum: juli 1992

Participanten

- APZ Licht en Kracht
- APZ Beileroord
- RIBW Drenthe
- RIAGG Drenthe

Dagactiviteiten in de wijk

Contactadres

dhr. T. Borghmans
Soeda-De Loods
Troubadourlaan 250, 3194 HL Hoogvliet
Telefoon: 010-4162635

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het wijkgericht aanbieden van dagactiviteiten en bemiddeling ten aanzien van dagbesteding aan mensen met een psychiatrische achtergrond.

Men wil dit bereiken door:

- bemiddeling, in samenwerking met bestaande organisaties op het gebied van het sociaal-cultureel werk;
- het aanbieden van recreatieve, educatieve en creatieve activiteiten.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten
Locaties: Rotterdam-Zuid, Hoogvliet
Startdatum: april 1993

Participanten

- Stichting Welzijn Hoogvliet
- Wim Wismanstichting
- RIAGG Zuid

Inloophuis

Contactadres

mevr. M. Oskam
Inloophuis
Oldenzaalsestraat 138, 7514 DT Enschede
Telefoon: 053-340172

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het doorbreken van sociaal isolement;
- het voorkomen van heropname;
- het aanbieden van dagstructurering;
- het vergroten van de zelfredzaamheid;
- het bieden van een brugfunctie naar algemene maatschappelijke voorzieningen.

Men wil dit bereiken door:

- inloop en ontmoeting via de huiskamervoorziening;
- faciliteiten bieden voor hobby-activiteiten;
- de deelnemers gezamenlijke activiteiten laten ondernemen (van samen koken en eten tot museumbezoek en sport);
- programma zelfredzaamheid (in uitbouwfase);
- arbeidsrehabilitatie (in ontwikkeling in regionaal kader).

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Oost-Twente, Midden-Twente
Startdatum: juli 1990

Participanten

- RIAGG Enschede
- Twents Psychiatrisch Ziekenhuis
- RIBW Twente

Dagbesteding

Contactadres

mevr. P. van Veen
RIAGG Eindhoven/APZ De Grote Beek
Dr. Poletlaan 1, 5626 NC Eindhoven
Telefoon: 040-447995

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het ontwikkelen van mogelijkheden voor dagbesteding. Dit plan zou als leidraad kunnen dienen voor de uitbouw en opzet van activiteiten en voorzieningen op het terrein van dagbesteding. Tevens zou dit plan aanknopingspunten moeten bieden voor de eventuele noodzakelijke wijzigingen in de organisatie.

Men wil dit bereiken door:

- het schrijven van een regionaal beleidsplan;
- het opzetten van een goed functionerend netwerk van laagdrempelige ‘inloophuizen’;
- het opzetten van centra voor dagbesteding van waaruit gezamenlijk activiteiten kunnen worden opgezet, gepland of ondernomen;
- het bieden van dagstructurering; hierbij ligt de nadruk op het bieden van structuur en het activeren in tegenstelling tot dagbesteding waar het gaat om de activiteit die men wil ondernemen;
- het bieden van scholing en educatie, bijvoorbeeld in de vorm van cursussen;
- trainingen op het gebied van wonen, tijdsbesteding en sociale contacten;
- arbeidsrehabilitatie-projecten.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Eindhoven, de Kempen
Startdatum: oktober 1992

Participanten

- APZ De Grote Beek
- RIAGG Eindhoven
- Stichting De Boei
- RIGG
- RIBW

Begeleid wonen

Contactadres

dhr. R. van der Veer
RIBW stadsgewest Breda
Delpratsingel 29, 4811 AP Breda
Telefoon: 076-203020

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het bieden van woonbegeleiding aan psychosociaal kwetsbare mensen in hun eigen woonsituatie, waardoor ze in de samenleving kunnen leven met een minimum aan professionele hulpverlening.

Dit doel wil men bereiken door middels een individuele benaderingswijze te komen tot individuele woonbegeleidingsplanning, door het waarborgen van de continuïteit van zorg en door zorgcoördinatie.

Praktische informatie

Doelgroep: psychosociaal kwetsbare mensen
Locaties: westelijk Noord-Brabant, stadsgewest Breda
Startdatum: januari 1993

Participanten

- RIAGG
- APZ

Begeleid zelfstandig wonen in netwerkopzet

Contactadres

dhr. A. van den Heide
RIBW Drenthe
Ceresstraat 17, 9401 DP Assen
Telefoon: 05920-16958

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het bieden van begeleiding met als doel het bevorderen van een zo zelfstandig mogelijke leefsituatie voor chronische cliënten/bewoners, afkomstig uit de bestaande voorzieningen, die niet in staat zijn zonder begeleiding een zelfstandige huishouding te voeren. Rekening moet worden gehouden met cliënten die nooit zelfstandig zullen kunnen wonen en altijd begeleiding nodig hebben. Men wil dit bereiken door het aanbieden van professionele begeleiding, gebaseerd op de rehabilitatiemethode. Het aanbod is in een netwerk opgezet, waarbij zowel de hulpverlening als het familie/vriendschapsnetwerk een grote complementaire rol speelt.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Startdatum: juni 1993
Locatie: regio Assen, Meppel, Emmen, Hoogeveen

Participanten

- APZ Licht en Kracht
- RIAGG Drenthe
- RIBW Drenthe

Begeleid zelfstandig wonen

Contactadres

dhr. F. Dullens
RIBW Oostelijk Zuid-Limburg
Het Overloon 4, 6411 TE Heerlen
Telefoon: 045-714224

Beschrijving van het project

Doel van dit project is het aanbieden van een vorm van wonen voor chronisch psychiatrische patiënten die enige structuur en een minimale woonbegeleiding biedt. Dit ter voorkoming van terugval en heropname. Gekozen is voor groeps-wonen, met begeleiding van een woonbegeleider voor de bewoners. Ook is er de mogelijkheid tot individueel begeleid wonen. De woonbegeleiding mag maximaal vier uur per week per individu in beslag nemen. Verder kunnen de bewoners terecht bij de poli van het APZ en het RIAGG.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Heerlen, Brunssum, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld
Startdatum: juli 1990

Participanten

- PC Welterhof
- RIAGG Oostelijk Zuid-Limburg
- RIWB Oostelijk Zuid-Limburg
- RIGG Oostelijk Zuid-Limburg

Zorgvernieuwingsproject begeleid wonen

Contactadres

dhr. M. Freriks
Stichting Begeleid Wonen Zeeland
Beatrixlaan 24, 4461 PN Goes
Telefoon: 01100-12020

Beschrijving van het project

Doel is het opzetten en uitbouwen van een geïntegreerd netwerk voor begeleid wonen voor de regio Zeeland. Daaraan gekoppeld is een onderzoek voor de bepaling van de plaats en de positie van begeleid wonen, teneinde een structurele financiële basis te verwerven.

Via de regionale werkgroepen en de Stichting Begeleid Wonen Zeeland wordt het netwerk opgezet. De verantwoordelijkheid ligt bij de RIGG-stuurgroep Begeleid Wonen.

Praktische informatie

Doelgroepen: ex-psihiatrische patiënten, psychosociaal zwakkeren
Locatie: regio Zeeland
Startdatum: oktober 1990

Participanten

- RIAGG Zeeland
- RIBW Zeeland
- APZ Zeeland
- VIMD Zeeland
- Provincie Zuid-Holland
- RIGG Zeeland

Regionaal integratie centrum (RIC)

Contactadres

mevr. M. Jansen
Stichting 't Hooghuys
Van Bergenplein 39, 4871 CD Etten-Leur
Telefoon: 01608-26000

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is, met respect voor de autonomie, creatieve en flexibele begeleiding op te zetten voor cliënten die zelfstandig willen wonen. De mensen wordt geleerd met hun 'handicap' om te gaan. De begeleiding is concreet en praktisch, met maximale eigen verantwoordelijkheid en inspraak van de cliënt.

Men wil dit doel bereiken door de cliënt grote inspraak te geven in de begeleiding en de route die hij/zij wil volgen. Er wordt geen behandeling gegeven, maar men werkt wel aan een therapeutisch klimaat binnen het RIC, zodat de cliënt zich verder kan ontwikkelen en leren. De werkwijze, die direct en concreet is, richt zich op wonen, sociale vaardigheden en leren, hobby's of andere daginvulling.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locaties: Breda, Oosterhout, Etten-Leur
Startdatum: januari 1992

Participanten

- Stichting 't Hooghuys
- RIAGG

Extern wonen

Contactadres

dhr. A.B. van Gessel
Twents Psychiatrisch Ziekenhuis Helmerzijde
Broekheurnering 1050, 7546 TA Enschede
Telefoon: 053-755755

Beschrijving van het project

Dit doorlopende project heeft tot doel chronisch psychiatrische patiënten zodanig te behandelen en te resocialiseren dat na een intramurale fase ontslag volgt en nazorg op maat is gerealiseerd voor kleine groepen patiënten, die elkaar hebben gekozen. Het gaat om langdurig opgenomen patiënten, die met traditionele hulp niet of nauwelijks ontslagen kunnen worden, ook niet na de RIBW.

Men wil dit doel bereiken door multidisciplinaire samenwerking tussen meerdere afdelingen van het APZ en tussen APZ, RIAGG en thuiszorg. Het project bestaat uit de volgende fasen: kennismaking, training, resocialisatie, rehabilitatie en nazorg. Per groep worden er passende activiteiten en strategieën ontwikkeld. Er wordt met meerdere groepen in verschillende fasen gewerkt. Motiverende technieken zijn van groot belang. De patiënten kiezen in de eerste fase al voor elkaar. Men streeft ernaar de patiënten economisch zelfstandig te maken. In juni 1993 was de stand van zaken: drie groepen in de nazorgfase; één groep in de rehabilitatiefase en twee groepen in de kennismakings-/trainingsfase.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten zonder ontslagkans
Locaties: Enschede, Hengelo
Startdatum: juni 1989

Participanten

- Stichting Woonruimtebemiddeling Enschede
- RIAGG Enschede
- Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Zuidoost-Twente
- Stichting Twents Psychiatrisch Ziekenhuis

Publikaties

- Gerrits, I. – *Zo zelfstandig als kan*, Nijmegen: Voortgezette opleiding
- Heuvelink, M. – *Wonen onder een ander dak*, Enschede: Hogere beroepsopleiding

Ommelanderhuis

Contactadres

dhr. G. van de Meer
Stichting Huis voor Thuis- en Daklozen
Schoolstraat 7-11, 9712 JP Groningen
Telefoon: 050-130879

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is woongelegenheid te bieden aan thuislozen met psychische problemen en/of verslavingsproblemen. Men tracht deze doelstelling te bereiken door het bieden van onderdak en woonbegeleiding. Ten behoeve van de scheiding tussen het beheer van dak- en thuislozenvoorzieningen en de begeleiding van de dak- en thuislozen is een aparte beheerstichting opgericht: de stichting Beheer Opvang Panden (BOP). Het Ommelanderhuis is het eerste project waarbij deze scheiding is aangebracht. Door deze scheiding kan een pensionovereenkomst worden opgesteld die niet 'drukt' op de begeleidingscontacten. De begeleiding wordt geboden door personeel dat in dienst is van de stichting Huis voor Thuis- en Daklozen.

Praktische informatie

Doelgroep: thuis- en daklozen met psychische problemen
Locatie: Groningen en omstreken
Startdatum: mei 1992

Participanten

- Stichting Huis voor Thuis- en Daklozen
- RIAGG
- Inspectie GGZ

Huisvesting en zorg op maat via omgekeerde integratie in nieuwbouwwijk

Contactadres

dhr. G.J. Keizer
PC Bloemendaal
Monsterseweg 93, 2553 RJ Den Haag
Telefoon: 070-3916140

Beschrijving van het project

Het doel is het voorzien in maatschappelijk gebruikelijke huisvesting op maat (HAT-eenheden/tweekamerappartementen en dergelijke) in een nieuw te bouwen woonwijk met zorg op maat in de vorm van ondersteunende begeleiding (casemanagement). Tevens wordt voorzien in een infrastructuur in de vorm van een wijkcentrum en een crisisbehandelcentrum ten behoeve van chronisch psychiatrische bewoners.

Men tracht dit bereiken door:

- onderzoek naar de woon- en begeleidingsbehoeftes van 100 bewoners van PC Bloemendaal in de vorm van semi-gestructureerde interviews;
- het maken van een vertaling van die behoeftes in een aanvraag voor nieuwbouw in huur te verwerven;
- het opstellen van een protocollaire begeleidingsmethodiek.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Den Haag en omstreken
Startdatum: november 1992

Participanten

- GINKGO, Adviesbureau Gebouwde Omgeving en Gedrag in de GGZ
- Bureau Bennekom
- PC Bloemendaal

Publikaties

- Keizer, G.J. – *Masterplan. Woonvoorzieningen en infrastructuur verblijfs-circuit Psychiatrisch Centrum Bloemendaal*, Poortugaal/Delft: Ginkgo/Keizer C&O, 1992
- Keizer, G.J. – *Ooit een chronisch psychiatrische patiënt gevraagd hoe hij/zij wil wonen?*, Den Haag: PC Bloemendaal, 1992

Huize Tibertius

Contactadres

dhr. J.A. Weidema
Huize Tibertius
Brugstraat 31, 7607 XJ Almelo
Telefoon: 05990-17152

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het bieden van huisvesting, voeding en bewassing aan ex-psychiatrische dak- en thuisloze personen vanuit het acceptatiemodel. Het gaat met name om die personen die hulp vanuit de reguliere GGZ-instellingen niet kunnen of willen accepteren.

Men wil dit doel bereiken door middel van duidelijke regelgeving en indicatiestelling en het accepteren van de individuele eigenheid en afwijkendheid. Hierdoor ontstaat een hoge handelingsvrijheid voor de gebruikers van het project. Noodzakelijke hulpverlening kan in voorkomende gevallen worden bevorderd door de aanwezige kennis van psychopathologie en de opgebouwde vertrouwensband.

Praktische informatie

Doelgroep: ex-psychiatrische dak- en thuisloze personen
Locatie: Twente
Startdatum: juni 1991

Participanten

- APZ Brinkgreven
- RIGG Almelo

Beschermd wonen

Contactadres

dhr. M. Roest
Prof. dr. A. Querido Stichting
Muiderstraatweg 58 A, 1111 PT Diemen
Telefoon: 020-6903431

Beschrijving van het project

Doel is het huisvesten en zo nodig verzorgen van oudere psychiatrische patiënten in De Drie Hoven, een wooncentrum voor ouderen. Hierdoor wil men de integratie van psychiatrische patiënten bevorderen. Tot nu toe werden psychiatrische patiënten niet of nauwelijks toegelaten in verzorgings- of verpleeghuizen.

Realisatie is mogelijk dankzij een samenwerkingsovereenkomst tussen de stichting De Drie Hoven en de Prof. dr. A. Querido Stichting. Men wil de opname en dienstverlening onder gezamenlijke verantwoordelijkheid realiseren:

- zorg op maat, zowel individueel als groepsgericht;
- de zorg is gericht op het behoud van de eigen zelfstandigheid van de bewoner;
- de zorg is ondersteunend, helpend en verzorgend;
- er wordt niet meer zorg aangeboden dan noodzakelijk is.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: Amsterdam, regio Zuid/Nieuw-West en Oost/Zuidoost
Startdatum: maart 1992

Participanten

- Prof. dr. A. Querido Stichting
- Stichting De Drie Hoven
- Psychiatrisch Centrum Amsterdam
- RIAGG Zuid/Nieuw-West

Inloopcentrum Hoog Catharijne

Contactadres

dhr. R.E. Meulbroek
Gemeentepolitie Utrecht, team HC
Kroonstraat 25, 3511 RC Utrecht
Telefoon: 030-325377

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- het bieden van laagdrempelige opvang voor mensen aan de rand van de samenleving: druggebruikers, alcoholisten en personen die geen beroep (meer) kunnen doen op reguliere voorzieningen;
- het aanbieden van medische zorg;
- het doorverwijzen naar hulpverleningsinstellingen.

Realisering geschiedt door:

- invulling van de algemene dagelijkse levensbehoeften door onder andere het aanbieden van keukenfaciliteiten, doucheruimte, wasruimte en kledingverstrekking;
- het houden van spreekuren door een huisarts;
- het organiseren van activiteiten;
- het begeleiden naar hulpverleningsinstanties, danwel gemeentelijke instellingen in verband met problemen met huisvesting en/of financiën.

Praktische informatie

Doelgroepen: drugverslaafden, alcoholisten, zwervers
Locatie: Utrecht
Startdatum: december 1990

Participanten

- Gemeentepolitie
- GG en GD Utrecht
- Leger des Heils

Tuinproject/leerwerkproject

Contactadres

dhr. H. Lansink
CAD Enschede, afdeling Dagcentrum
Ripperdastraat 8, 7511 JR Enschede
Telefoon: 053-319735

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is psychosociale hulpverlening te geven aan verslaafden, om de verslaafden voor te bereiden op en te helpen met een leven zonder verslavende middelen. De verslaafde cliënten moeten weer 'normaal functioneren' en zich weer gaan houden aan 'normale' maatschappelijke regels (afspraken nakomen, dragen verantwoordelijkheid, samenwerken). Men tracht dit te bereiken door trajectmatig te werken. Er wordt geprobeerd een vervolg (studie, werk enzovoort) te vinden voor 'na het project'. De hulpverleningsaspecten worden individueel ingevuld door klant en hulpverlener, bijvoorbeeld een assertiviteitscursus. De klant hoeft bij deelname niet 'clean' te zijn. Deelname is zowel op vrijwillige basis als als gevolg van een justitiële maatregel (alternatief bestraffen). Binnen dit project vindt zowel psychosociale hulpverlening als het aanleren van sociale en technische vaardigheden plaats.

Praktische informatie

Doelgroepen: drugverslaafden, alcoholisten, gokverslaafden
Locatie: Twente
Startdatum: juli 1991

Participanten

- CAD Enschede
- Dagcentrum CAD Enschede

Begeleid wonen en nazorgbehandeling geïntegreerd

Contactadres

mevr. R. Winters
Polikliniek Drugs, afdeling Nazorg
Keizersgracht 582, 1015 EN Amsterdam
Telefoon: 020-5702260

Beschrijving van het project

Doel van het project is vaardigheden van ex-verslaafde cliënten zodanig te vergroten, dat zij na maximaal een jaar in staat zijn zelfstandig te functioneren.

Men tracht dit te bereiken door:

- het beheer van financiën;
- het afleggen van huisbezoeken;
- deelname aan nazorggroepen;
- training in sociale vaardigheden.

De cliënten worden intensief getraind en gaan een zogenaamde zorgovereenkomst aan. De woonbegeleiders hebben specifieke kennis op het gebied van verslaving en psychiatrie. Cliënten met gecombineerde problematiek komen in aanmerking, zoals psychiatrische cliënten met HIV-problematiek.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met gecombineerde problematiek
Locatie: Amsterdam en omstreken
Startdatum: april 1992

Participanten

- Polikliniek Drugs, sectie Nazorg
- Progein
- Herhuisvesting
- Woningbouwverenigingen

Stabilisatiegroep en thuiszorg

Contactadres

dhr. H. Tieken
Jellinekcentrum
Jacob Obrechtstraat 92, 1071 KR Amsterdam
Telefoon: 020-5702222

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is voor de betrokken groep cliënten het aanbod van drie tot zes maanden klinische behandeling te wijzigen in zes weken klinische behandeling en opbouw van 'mantelzorg' in de eigen omgeving, waardoor terugval kan worden uitgesteld of eerder gesignaleerd.

Men wil dit bereiken door:

- het ontwikkelen van een zinvol aanbod zes weken klinische behandeling;
- het invoeren van casemanagement;
- de opbouw van contacten met zorg dichterbij huis en deskundigheidsbevordering van deze zorg (gericht maken op haalbare doelstellingen bij bedoelde cliënten).

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch aan alcohol verslaafde patiënten
Locatie: Amsterdam
Startdatum: september 1993

Participant

Jellinekcentrum

Kinderen van verslaafde ouders

Contactadres

mevr. R. Huiskamp
CAD De IJsselstreek
Mariannalaan 29, 7316 DS Apeldoorn
Telefoon: 055-215121

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is te komen tot een goede hulpverlening aan kinderen van verslaafde ouders, zodat er zicht komt op deze kinderen en er zorg voor gedragen kan worden dat zij de zorg krijgen die zij nodig hebben. Uitgangspunt hierbij is dat de ouders zelf de verzorging en opvoeding van hun kind (blijven) doen.

Het belangrijkste doel van het project is om (bestaande) hulpverleningsmogelijkheden rond een zwangerschap of rond gezinnen met kinderen goed te organiseren. Er is afgesproken dat als men contact heeft/krijgt met deze ouders, men dat meldt bij het project. De projectfunctionaris zorgt er vervolgens voor dat de noodzakelijk geachte hulpverleningsorganisaties bij deze 'case' worden betrokken en dat de hulp goed op elkaar wordt afgestemd en ook volgens plan wordt uitgevoerd.

Praktische informatie

Doelgroep: aan drugs en/of alcohol verslaafde ouders met kinderen
Locatie: arrondissement Zutphen
Startdatum: juli 1992

Participanten

- Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs
- Stichting Welzijn Jongeren
- Raad voor de Kinderbescherming
- Politie, afdeling Jeugd en Zeden
- Stichting Kruiswerk

- Bureau Vertrouwensarts
- Maatschappelijk Werk/Gezinsverzorging

Publikaties

- Centraal Adres – *Informatie voor ouders en aanstaande ouders*, Apeldoorn: Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs De IJsselstreek
- Centraal Adres – *Informatie voor hulpverleners*, Apeldoorn: Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs De IJsselstreek

Transit

Contactadres

mevr. M. Croes
Transit
Pleinweg 216a, 3083 EW Rotterdam
Telefoon: 010-4853777

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het verbeteren van de hulpverlening voor verslaafde vrouwen met een seksuele geweldsproblematiek. Men wil dit bereiken door middel van samenwerking tussen de algemene GGZ en de verslavingszorg, alsmede door middel van deskundigheidsbevordering.

Praktische informatie

Doelgroep: verslaafde vrouwen die slachtoffer zijn geweest van seksueel geweld
Locatie: Rotterdam
Startdatum: december 1991

Participanten

- Boumanhuis, Centrum voor verslavingszorg
- GGD Rotterdam
- Odyssee
- Bulldog
- RIAGG Rotterdam-Zuid
- Bavo Centrum voor psychiatrie
- SMWR

Publikaties

- Steinhoff, P.- Verslaving en seksueel geweld gaan vaak samen, *Trefpunt*, (1992) 3
- Boseman, E. - Extra hulp voor verslaafde, seksueel misbruikte vrouwen, *Tijdschrift voor de Sociale Sector*, (1992) 8/9

Crisisinterventie bij verslaafden

Contactadres

mevr. L. van den Bosch
Jellinekcentrum, Sector Drugsklinieken
Postbus 3907, 1001 AS Amsterdam
Telefoon: 020-5702260

Beschrijving van het project

Het heeft de volgende doelen:

- eenduidigheid tot stand brengen in de aanpak van extreem-problematische druggebruikers die in crisis zijn geraakt;
- de problematiek volledig in kaart brengen;
- de crisis binnen maximaal vijf dagen oplossen;
- de geestelijke en lichamelijke conditie van de druggebruikers verbeteren.

Dit wil men bereiken door:

- het bieden van primaire zorg;
- het doen van lichamenlijk en geestelijk onderzoek;
- een systeemtheoretische benadering van het cliënt-systeem, inclusief de verwijzers en de betrokken professionele derden.

Praktische informatie

Doelgroep: extreem-problematische druggebruikers
Locaties: Amsterdam en 't Gooi
Startdatum: maart 1989

Participanten

- Jellinekcentrum
- GG en GD Amsterdam

Publikaties

- Bosch, L.M.C. – *Onderzoeksrapport CODA, 1989*, Amsterdam: Jellinekcentrum, 1990
- Bosch, L.M.C. – *Onderzoeksrapport CODA, 1990*, Amsterdam: Jellinekcentrum, 1991

Thuiszorg

Contactadres

dhr. A.J.J. Vermeulen
Piusoord
Postbus 715, 5000 AS Tilburg
Telefoon: 013-645333

Beschrijving van het project

Doelstelling is de ernstig verstandelijk gehandicapte in de thuissituatie hulp te bieden, zodanig dat deze ook zolang mogelijk thuis kan blijven wonen c.q. dat de ouders/familieleden in staat blijven om hun kind/huisgenoot thuis te blijven verzorgen. Hiertoe wordt een Z-verpleegkundige in de thuissituatie ingezet.

Praktische informatie

Doelgroep: ernstig verstandelijk gehandicapte jongeren/volwassenen
Locaties: ROZ-gebied Midden-Brabant, ROZ-gebied West-Brabant
Startdatum: december 1990

Participanten

- SPD Tilburg
- SPD Waalwijk
- SPD Breda
- Piusoord Tilburg

Praktische thuishulp

Contactadres

dhr. G.J.A. Rikken
SPD/ROZ
Stationsweg 116c, 6711 PZ Ede
Telefoon: 08380-51300

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het verlichten van de wachtlijst. Hiertoe wordt hulp in de thuissituatie ingezet bij gezinnen met een dubbel gehandicapt gezinslid.

Praktische informatie

Doelgroep: dubbel gehandicapte mensen
Locatie: regio Zuid-Veluwe
Startdatum: januari 1989

Participanten

- ROZ
- SPD
- Gezinszorg
- De Hardenberg

Thuiszorg

Contactadres

dhr. P.A. Vermeulen
De Binckhorst
Waterleidingstraat 2, Postbus 22, 5240 BD Rosmalen
Telefoon: 04192-85200

Beschrijving van het project

De doelstelling is ondersteuning te geven in de thuissituatie aan een ernstig verstandelijk gehandicapt kind om hiermee uithuisplaatsing uit te stellen of te voorkomen in de laatste levensfase van het kind. Hiertoe vindt vijfmaal 2 uur per week inzet plaats van een medewerkster spelactivering vanuit De Binckhorst.

Praktische informatie

Doelgroep: een ernstig verstandelijk gehandicapte jongen
Locatie: regio Noordoost-Noord-Brabant
Startdatum: maart 1990

Participant

De Binckhorst

Thuiszorgondersteuning bij voedings- of mondmotorische problematiek

Contactadres

dhr. T. Verhappen
Op de Bies; Stichting St. Anna
Postbus 30201, 6370 KE Landgraaf
Telefoon: 045-327464

Beschrijving van het project

Het project is gericht op het aanbieden van specialistische aanvullende hulp bij kinderen bij wie zich problemen voordoen rondom de voeding. Deze hulp wordt geboden in de thuissituatie. De werkwijze van het project is als volgt: Na verwijzing naar het team (meestal door huisarts of kinderarts) inventariseert een maatschappelijk werker van de SPD de hulpvraag. Nadat op basis daarvan in het team daadwerkelijk een behandelindicatie voor voedingsproblematiek is gesteld, is de logopediste verantwoordelijk voor eventueel verder onderzoek, behandeling en advisering van de ouders.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met een vermoedelijke zwakzinnigheid
Locatie: oostelijk Zuid-Limburg
Startdatum: februari 1992

Participanten

- Stichting Welzijnszorg Heerlen
- Op de Bies, Landgraaf

Groepleidersondersteuning in de thuissituatie

Contactadres

dhr. W.M.P.A. Ament
Stichting Gastenhof
Raadhuisstraat 13, 6129 CA Urmond
Telefoon: 046-33333

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bieden van (aanvullende) gespecialiseerde hulpverlening in de thuissituatie, zodat de verstandelijk gehandicapte (langer) thuis kan blijven of gaan wonen, danwel onder begeleiding zelfstandig kan wonen. Hiertoe wordt in relatief korte tijd een groepsleider in de thuissituatie geplaatst, voor vele uren per dag, om gericht te werken aan de verstandelijk gehandicapte en/of het gezin. Daarbij worden speciale trainings- en behandelingsprogramma's aangeboden, opgezet door een behandelteam, waarin diverse disciplines vanuit een intramurale voorziening zijn vertegenwoordigd.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen in een problematische opvoedingssituatie
Locatie: regio westelijke Mijnstreek
Startdatum: juli 1991

Participanten

- Stichting Gastenhof
- SPD Sittard

Centrum voor dagbehandeling

Contactadres

dhr. J.S.T. Niessen
Stichting De Reeve
Hilbert van Dijkstraat 11, 8264 PC Kampen
Telefoon: 05202-12588

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van orthopedagogische begeleiding ter stimulering van de sociale en emotionele ontwikkeling ter facilitering van de cognitieve ontwikkeling van moeilijk lerende kinderen;
 - het behandelen van gedragsproblemen;
 - het ondersteunen van gezinssituaties;
 - preventie.
- Dit probeert men te bereiken door middel van:
- groepswork (activiteiten/observatie);
 - individuele hulp;
 - gezinsbenadering.

Praktische informatie

Doelgroep: licht verstandelijk gehandicapten
Locaties: Kampen, Zwolle, Dronten, IJsselmuiden, Noordoostpolder
Startdatum: niet bekend

Participanten

- SPD te Kampen
- Speciaal onderwijs te Kampen
- Ziekenfonds Het Groene Land

‘Kleine stapjes ... goed vooruit’

Contactadres

mevr. E. Eriks

Maatschappelijke Dienstverlening voor Geestelijk Gehandicapten (M.D.G.G.)

Kennemerplein 3, 2012 MH Haarlem

Telefoon: 023-319196

Beschrijving van het project

De doelstelling is om ouders met een jong gehandicapt kind handvatten voor de opvoeding te geven. De cursus duurt zes avonden, bestaande uit een informatief en een praktisch gedeelte. De cursus is bedoeld voor ouders met een jong kind met handicap of ontwikkelingsachterstand. Er wordt in het gezin gewerkt met het Macquaine-ontwikkelingsprogramma. In deze cursus wordt:

- informatie gegeven op een duidelijke overzichtelijke manier met behulp van video enzovoort;
- onderlinge uitwisseling gestimuleerd, sfeer gecreëerd, afwisseling aangebracht;
- ingegaan op specifieke vragen;
- gewerkt met oefeningen en bijbehorend materiaal.

Praktische informatie

Doelgroep: kleuters met een verstandelijke handicap of ontwikkelingsachterstand

Locaties: Noord-Kennemerland, Zuid-Kennemerland, Midden-Kennemerland

Startdatum: februari 1992

Participant

Maatschappelijke Dienstverlening voor Geestelijk Gehandicapten

Publikatie

Obers, J. – Oudercursussen voor Early Intervention, *Somma Informatief* (1993) januari

Goldstein-project

Contactadres

mevr. P.M.G.P. Lemmens
Stichting Gastenhof
Postbus 21078, 6369 ZH Simpelveld
Telefoon: 045-448484

Beschrijving van het project

De doelstelling is het stimuleren van sociale vaardigheden bij moeilijk lerende kinderen/jongeren door:

- vergroten van kennis over sociale vaardigheden;
- aanbrengen van vaardigheden (oefenen);
- belevingsverandering.

Hiertoe worden wekelijkse trainingssessies gehouden, gebaseerd op de Goldstein-methode (sociale-leertheorie). Belangrijke elementen zijn: modellering, positieve feedback en transfer-training. De houding van de trainer is: directief, accepterend en bekrachtigend.

Praktische informatie

Doelgroep: MLK-kinderen/jongeren met tekort aan sociale vaardigheden
Locaties: Limburg, vanuit de locaties van Stichting Gastenhof: Roermond, Urmond, Simpelveld
Startdatum: januari 1989

Participanten

- Stichting Gastenhof
- MLK-school te Roermond

‘Peergroepplaying’

Contactadres

dhr. T.B. Wispelweij
KDV De Zunneguis
Beukenstraat 60, 4462 TT Goes
Telefoon: 01100-28917

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is kinderen met autisme in hun spelgedrag en daarmee ook in hun sociaal gedrag te beïnvloeden door de methodiek ‘Peergroepplaying’. Het experiment moet leiden tot het beantwoorden van de vraag of het zinvol is deze methodiek structureel in het bestaande programma van het kinderdagverblijf op te nemen.

Na de introductiemiddag worden er drie vaste paren geformeerd volgens bepaalde criteria. Als spelruimte wordt gekozen voor de speelmat in de groepsruimte. De autistische kinderen zijn met de ruimte vertrouwd. Er zijn vele spelmogelijkheden zoals puzzels, constructiemateriaal (lego, duplo, nopper), playmobile, auto's, zachte ballen, werpspel enzovoort.

Gedurende tien weken worden er wekelijks spelsessies gehouden van een half uur in aanwezigheid van één of twee begeleid(st)ers. Gezien het karakter van het experiment wordt er tijdens het spel niet ingegrepen, tenzij het uit de hand dreigt te lopen. Na afloop van elke spelsessie is er mogelijkheid voor het speelkameraadje om na te praten met de begeleid(st)er.

Praktische informatie

Doelgroep: autistisch verstandelijk gehandicapten
Locaties: Noord- en Zuid-Beveland, Schouwen-Duiveland
Startdatum: mei 1992

Participanten

- KDV De Zunneguis
- Basisschool

Auti-structuurgroep

Contactadres

mevr. E. Korteland
Kinderdagverblijf Rollebol
Kennelweg 4, 4305 ZR Gorinchem
Telefoon: 01830-22960

Beschrijving van het project

De doelstelling is specifieke begeleiding te bieden aan kinderen waarbij naast een verstandelijke handicap sprake is van autisme of een aanverwante contactstoornis.

De volgende activiteiten worden daartoe georganiseerd:

- samenstelling van een specifieke groep met hogere personele bezetting;
- sterk gestructureerd dagprogramma;
- gebruikmaken van concrete verwijzers;
- vast dagritme;
- geen loze momenten;
- vaste aanpak bij activiteiten en speciale inrichting van de ruimtes;
- werken met het beloningsprincipe.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapte autistische kinderen
Locaties: Land van Heusden en Altena, Alblasserwaard, Vijfherenlanden
Startdatum: niet bekend

Participanten

- RIAGG Rotterdam-Zuid, sectie Autisme (SARR)
- Regionale Stichting Dagverblijven Gorinchem

Peuterspeelgroep Kiekeboe

Contactadres

mevr. L. van Vliet
Stichting BBV
Postbus 7368, 2701 AJ Zoetermeer
Telefoon: 079-516958

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- kinderen van 1 tot 4 jaar met ontwikkelingsachterstand twee of drie ochtenden opvangen en ontwikkelen;
- hulp bieden aan ouders in het hulpverleningscircuit;
- oudercontacten bevorderen.

Hiertoe worden de volgende activiteiten ontplooid:

- het bevorderen van sociaal gedrag;
- het ontlasten van de thuissituatie;
- het testen waarom de ontwikkelingsachterstand bestaat;
- het methodisch werken aan achterstand;
- ouders helpen met hun kind;
- ouders begeleiden en informatie geven over het hulpverleningscircuit;
- oudercontacten tot stand brengen.

Praktische informatie

Doelgroep: peuters met lichamelijke/verstandelijke/sociale ontwikkelingsachterstand

Locatie: Zoetermeer en omstreken

Startdatum: januari 1980

Participanten

- Centrum voor gezinsbegeleiding
- VTO-team
- Kinderdagcentrum
- Stichting BBV

Tijdelijke klinische opname ter behandeling van zeer ernstig probleemgedrag

Contactadres

dhr. prof. dr. P. Duker
De Winkelsteegh
Winkelsteegseweg 94, 6534 AP Nijmegen
Telefoon: 080-526272

Beschrijving van het project

Het doel van het project is behandeling van niet-acceptabel en levensbedreigend probleemgedrag. Hiertoe vindt gedragsmodificatie plaats op basis van de leertheorie.

Praktische informatie

Doelgroep: diep verstandelijk gehandicapten
Locatie: landelijk
Startdatum: 1989

Participanten

- De Winkelsteegh
- Katholieke Universiteit Nijmegen

Stichting Sociaal Erotische Dienstverlening

Contactadres

mevr. S.A.M. Stiefelhagen
Stichting Sociaal Erotische Dienstverlening
Postbus 10794, 2501 HT Den Haag
Telefoon: 070-3467555

Beschrijving van het project

De doelstelling is het verzorgen van een escort-service voor psychosociaal kwetsbare mensen, psychiatrische patiënten, mensen die redelijk functioneren, maar geen contacten kunnen leggen en wel homo/heteroseksuele behoeften hebben. Men tracht dit doel te bereiken via bemiddeling tussen cliënt, hulpverleners en dienstverleners.

Praktische informatie

Doelgroepen: verstandelijk gehandicapten, psychiatrische patiënten, mensen met een handicap, ouderen
Locaties: Rotterdam, Den Haag, Dordrecht
Startdatum: januari 1992

Participanten

- RIAGG Den Haag
- RIAGG Rotterdam
- RIBW Den Haag
- SPD

Publikaties

- Escher, E. – Escortbureau voor zielepieten, *Het Parool* (1992)
- Westering, J. van – In wezen gaat 't om menselijke warmte, *MGZ Magazine* (1993) mei

Hulpverleningsplan

Contactadres

dhr. A.G. Lock
Groot-Schuylenburg
De Voorwaarts 61, 7325 AA Apeldoorn
Telefoon: 055-696169

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is ontwerp, invoering en evaluatie van een hulpverleningsplan voor het gehele instituut. Dit hulpverleningsplan moet het kader vormen van waaruit voor de leefgroep en het individu zorgplannen geschreven en geëvalueerd worden.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Apeldoorn
Startdatum: oktober 1987

Participant

Groot-Schuylenburg

Publikatie

Lock, A.G. – *Hulpvragen en hulpantwoorden. Praktijkonderzoek binnen een centrum voor verstandelijk gehandicapten*, Apeldoorn: Groot-Schuylenburg, 1992

Systematische kwaliteitszorg

Contactadres

mevr. M. van der Laan
De Lathmer
Postbus 2, 7384 ZG Wilp
Telefoon: 05716-1441

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is een systematiek te ontwikkelen waarmee wordt beoordeeld of hetgeen geboden wordt op niveau is en voldoet aan datgene wat is overeengekomen. Hiertoe wordt de afspraak gedefinieerd in meetbare begrippen, indicatoren genoemd.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten van relatief laag niveau
Locatie: Wilp
Startdatum: januari 1992

Participanten

- NVGZ
- NZi
- NZf/Consult
- De Lathmer
- Heimerstein

Publikatie

Engelen, J.W. – *Kwaliteitsprocessen op instellingsniveau, het indicatorenproject, NVGZ, Lezingenbundel '15 jaar wederzijdse betrokkenheid' 1992*

Cliëntgebonden budget verstandelijk gehandicapten

Contactadres

dhr. P.M.H. Bouts
Ziekenfondsraad
Prof. J.H. Bavincklaan 2, 1183 AT Amstelveen
Telefoon: 020-5478663

Beschrijving van het project

De Ziekenfondsraad wil antwoord krijgen op de vraag in hoeverre de theoretische mogelijkheid om een cliëntgebonden budget in de verzekeringsvoorwaarden aan te bieden reële inhoud kan krijgen binnen het kader van de sociale ziektekostenverzekering. Het antwoord op die vraag probeert men te verkrijgen door middel van een experiment waarbij in elke regio maximaal 50 personen kunnen kiezen voor een cliëntgebonden budget. Dit experiment wordt ondersteund en begeleid door middel van een evaluatie-onderzoek (kwalitatief).

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locaties: regio Zuidoost-Noord-Brabant, regio oostelijk Zuid-Limburg, regio Groot-Rotterdam
Startdatum: 1993

Participanten

- Ziekenfondsraad
- Ministerie van WVC
- Verzekeraars regio Eindhoven
- Verzekeraars regio Heerlen
- Verzekeraars regio Rotterdam
- Paul Cremers BHO

Clïëntgebonden budget

Contactadres

dhr. J.H. Sangers
Regionaal Ziekenfonds Groningen
Postbus 64, 9700 MD Groningen
Telefoon: 050-227248

Beschrijving van het project

Het project zal ertoe moeten leiden dat aan het einde van de looptijd duidelijkheid bestaat over de volgende vragen:

- Is een cliëntgebonden budget een verantwoord alternatief voor de verstrekingswijze zoals die nu bestaat, zowel wat betreft kwaliteit van zorg, flexibiliteit, tevredenheid als doelmatigheid?
- Wat is de meest geschikte werkwijze in dit verband, gelet op zaken als indicatiestelling, budgettoekenning, inkopen van zorg door de cliënt, ondersteuning daarbij door professionals, werkgeversrol, registratie, administratieve afhandeling enzovoort?
- Welke effecten kan het werken met cliëntgebonden budgetten hebben op aard en omvang van het bestaande professionele zorgaanbod?
- Welke andere effecten treden op, bijvoorbeeld op de wachtlijsten?

Om over deze vragen duidelijkheid te verkrijgen, wordt op experimentele basis aan een beperkt aantal cliënten (mensen met een verstandelijke handicap) en hun ouders de mogelijkheid geboden ervaring op te doen met cliëntgebonden budgetten. De budgethouder kan de zorg inkopen zoals die is aangegeven in het zorgplan dat is vastgesteld door de indicatiecommissie. De budgethouder is vrij in de keuze van de aanbieder van de zorg, onder voorwaarde dat de kwaliteit voldoet aan alle gangbare eisen. De budgethouder is echter niet vrij af te wijken van het zorgplan als zodanig.

Praktische informatie

Doelgroep: (ouders van) verstandelijk gehandicapten

Locatie: provincie Groningen

Startdatum: niet bekend

Participanten

- Provinciale Federatie van Ouderverenigingen
- SPD
- Provincie Groningen
- POZ
- RZG

Cliënt centraal

Contactadres

mevr. M. Tegel
Regionaal Ziekenfonds Groningen
Postbus 64, 9700 MD Groningen
Telefoon: 050-227331

Beschrijving van het project

Het project wil 'hulp op maat' bieden aan thuiswonende verstandelijk gehandicapte kinderen en hun ouders/verzorgers en aan zelfstandig wonende verstandelijk gehandicapte ouderen. Doel van dit alles is: inspelen op de veranderde wens van ouders om hun kind thuis op te voeden en van volwassen verstandelijk gehandicapten om een zo zelfstandig mogelijk leven te leiden. Dit betekent dat de hulp moet worden afgestemd op de wensen van de cliënt. In tegenstelling tot het verleden zal dus niet langer het hulpaanbod (tehuizen, instellingen en dagverblijven) het uitgangspunt van de hulpverlening vormen. Met andere woorden: niet de beschikbare voorzieningen, maar de vraag van de cliënt staat centraal. Bovendien kunnen mensen die op de wachtlijst van een tehuis staan, zich melden. Gezien de lengte van de wachtlijsten en de urgentie waarmee sommige mensen zouden moeten worden opgenomen, zal het gaan om een meer acceptabele overbrugging van de periode voorafgaand aan opname. Dit kan voor sommigen zelfs resulteren in niet of veel latere opname, op uitdrukkelijk verzoek van de cliënt zelf.

Men tracht deze doelstellingen te bereiken door:

- hulpvraagverduidelijking cliënt;
- onderhandelen met potentiële hulpverleners over hulpaanbod en prijs;
- realiseren van extra hulpaanbod;
- wegnemen van drempels in hulpaanbod.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouders met een verstandelijk gehandicapt kind, zelfstandig wonende verstandelijk gehandicapte ouderen, verstandelijk gehandicapten met opname-indicatie

Locaties: provincie Groningen, kop van Drenthe

Startdatum: september 1991

Participanten

- RZG
- Provincie Groningen
- Oudervereniging
- SPD
- CWZ
- POZ

Publikatie

Boezeman, L. – Zorgverzekeraars en SPD-en sluiten verstandshuwelijk. Contouren nieuwe SPD in Groningen zichtbaar, *Somma Informatief* (1993) januari

Thuiszorg

Contactadres

dhr. N.E.L. Vandevorst
De Sterre
Sterredreef 50, 4567 BL Clinge
Telefoon: 01140-82000

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is thuiswonende verstandelijk gehandicapten deskundige hulp en ondersteuning te bieden, zodat zij zich in de thuissituatie kunnen handhaven met een verantwoorde kwaliteit van leven.

Realisering geschiedt door in overleg met eerstelijnszorg, SPD en ROZ leemten op te sporen en vervolgens met de ziektekostenverzekeraar te onderhandelen over de wijze waarop één en ander gefinancierd kan worden.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende verstandelijk gehandicapten
Locatie: Zeeuwsch-Vlaanderen
Startdatum: niet bekend

Participant

De Sterre

Flexibilisering van zorg

Contactadres

mevr. M.G.H. Hoogenboom
ROZ Heuvelland
Postbus 1045, 6201 BA Maastricht
Telefoon: 043-610400

Beschrijving van het project

Het doel is de samenwerking tussen voorzieningen te bevorderen en te versoepelen, zodat zij gezamenlijk tot een optimaal zorgaanbod komen. Medewerkers van verschillende voorzieningen kunnen kennismaken met en ervaring opdoen in een andere voorziening voor een periode van twee maanden. De zorgaanbieder is in dit project dus de doelgroep.

Praktische informatie

Doelgroep: zorgaanbieders
Locatie: regio Heuvelland
Startdatum: februari 1992

Participanten

- Stichting Jan Baptist
- Stichting Gastenhof
- Stichting St. Anna
- ROZ Heuvelland

Regionaal steunpunt

Contactadres

dhr. F. Stekelenburg
ROZ Noordoost/Noord-Brabant
Triniteitsstraat 3, 5211 KW 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-144604

Beschrijving van het project

De doelstelling is te komen tot een indicatie- en zorgtoewijzingssystematiek die toegesneden is op de beantwoording van de individuele hulpvraag. Dit geschiedt door de individuele zorgvragen door basisadviesteams te laten definiëren en de beantwoording over te laten aan zorgtoewijzingscommissies. Daarnaast is er een Regionaal Advies Team waarin crisisprocedures, second opinion, moeilijke gevallen en dergelijke worden afgehandeld. De werkwijze is vooral erop gericht vast te stellen wat de hulpvrager werkelijk wil en de hulpvraagbeantwoording daarop af te stellen.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: regio Noordoost/Noord-Brabant
Startdatum: oktober 1991

Participanten

- Stichting De Binckhorst, Rosmalen
- Stichting De Binckhof, Grave
- SPD Noordoost/Noord-Brabant, Uden
- Haarendaal, Haaren
- Stichting Wodagg, Uden
- Groote Cingels, Vught
- Stichting Woon- en Dagvoorziening, 's-Hertogenbosch

Dienstencentrum

Contactadres

mevr. L. van Vliet
Stichting BBV
Postbus 7368, 2701 AJ Zoetermeer
Telefoon: 079-516958

Beschrijving van het project

De doelstelling is door middel van het dienstencentrum het zorgaanbod af te stemmen op de zorgvraag. Dit geschiedt door het bundelen van deskundigheid, regulering van zorginnovatie en het bieden van andere vormen van ondersteuning.

De volgende activiteiten worden ondernomen om de doelstelling te bereiken:

- informatievoorziening naar zorgvrager én naar zorgverlener;
- klachtenregeling;
- indicatie/zorgtoewijzing/registratie;
- ontwikkelen van nieuwe zorgvormen afgestemd op zorgvraag.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Zoetermeer en omstreken
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting BBV
- SPD
- Centrum voor Gezinsbegeleiding
- Zoetermeerse Federatie van Ouderverenigingen
- ROZH Zoetermeer

Begeleidingshuis Twisken

Contactadres

dhr. H.G. Stam
GVT Twisken
Tussendijken 1, 9251 LW Bergum
Telefoon: 05116-5157

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is verstandelijk gehandicapten, die zijn aange-
wezen op 24-uurs begeleiding (= aanwezigheid van begeleiders) in een 'nor-
male' woning in een buurt met hooguit vier personen huisvestig te bieden. Rea-
lisering geschiedt doordat naast de woning een tweede woning wordt gehuurd,
waarin een gezin woont dat begeleiding biedt (in samenwerking met maximaal
1,5 vrijwilliger/stagiaire). Eén der gezinsleden is in dienst (als groepsleider)
bij de exploiterende stichting.

Praktische informatie

Doelgroep: matig tot ernstig verstandelijk gehandicapten
Locatie: Oost-Friesland
Startdatum: december 1990

Participant

Stichting DAG Friesland

Individueel wonen

Contactadres

mevr. C.J. van de Wel
Zorgverzekeraar AZWZ/ZHE
Postbus 23, 2330 AA Zwijndrecht
Telefoon: 078-251500

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het bieden van zorg op maat voor verstandelijk gehandicapten. Dit doel probeert men te bereiken door ten aanzien van de begeleiding zorg in te kopen bij bestaande instellingen zoals kruiswerk, gezinszorg, GVT's en Tafeltje Dekje. Daarnaast is een coördinator werkzaam bij de stichting Keerkring. Door middel van moderne communicatiemiddelen is de coördinator oproepbaar.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten met GVT-indicatie
Locaties: Voorne-Putten, Rozenburg
Startdatum: november 1992

Participanten

- Stichting Keerkring
- Stichting Paus Johannes XXIII
- Zorgverzekeraar AZWZ/ZHE
- Ziekenfonds SZR
- Provincie Zuid-Holland

Publikatie

Weydema, M. – Project individueel wonen. Niet alleen begeleiding, maar ook een woonplek op maat, *Fiad Forum* (1993) februari

Van sociowoning naar begeleid zelfstandig wonen

Contactadres

dhr. A. Willemse
Stichting Pepijnklinieken
Postbus 40, 6100 AA Echt
Telefoon: 04754-79666

Beschrijving van het project

De doelstelling is het opzetten van woonvormen voor voormalige instituutsbewoners van midden/hoog-imbeciel niveau waarbij begeleiding op afstand geboden wordt.

Deze doelstelling wordt bereikt door zeer geleidelijk aan:

- nieuwe vaardigheden aan te leren;
- de begeleiders terug te laten treden;
- in de woongroepen naar steeds kleinere subgroepen te streven.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapte ex-instituutsbewoners
Locaties: Echt, Nieuwstadt, Susteren, Limbricht, Born, Obbicht
Startdatum: mei 1983

Participant

Stichting Pepijnklinieken

Bosdorp

Contactadres

dhr. mr. A.G. Renting
Het Westerhonk
Postbus 1035, 2680 BA Monster
Telefoon: 01749-16222

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is integratie van burgers en zorgvragers op een instellingsterrein. Hiertoe worden twaalf huurwoningen gebouwd voor gezinnen van buiten én twaalf huizen voor 72 bewoners van de instelling.

Praktische informatie

Doelgroep: laag niveau bewoners
Locaties: Haagland, Delft-Westland-Oostland
Startdatum: december 1992

Participant

Het Westerhonk

Laag-niveau-opvang

Contactadres

dhr. D. Bos
Stichting Fatima
Postbus 3, 7030 AA Wehl (Gld)
Telefoon: 08347-96911

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het realiseren van een kleinschalige woonvoorziening voor kinderen van een niveau dat normaliter niet voorkomt in een kinder-GVT. Het is de bedoeling middels dit project opvang/opname zolang mogelijk uit te stellen.

Middels gezamenlijke financiering (4%-maatregel) wordt een dergelijke voorziening gerealiseerd, waarbij de intramurale zorg mankracht en deskundigheid (op alle gebieden) levert.

Praktische informatie

Doelgroep: ernstig tot zeer ernstig verstandelijk gehandicapten
Locatie: Oost-Gelderland
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting Fatima
- Stichting De Lichtenvoorde
- Provincie
- WVC

Pleegzorg in een gezinssituatie

Contactadres

mevr. L. Mevissen
Stichting St. Anna
Postbus 5001, 6097 ZG Heel
Telefoon: 04747-3500

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het creëren van een woonvorm, die de volgende elementen bevat:

- opvoeding van verstandelijk gehandicapten in een gezinssituatie (zo gewoon mogelijk);
- sterke betrokkenheid van de natuurlijke ouders;
- professionele begeleiding waar nodig;
- vaste opvoeders/begeleiders;
- continuïteit in begeleiding.

Realisering geschiedt door:

- opzet van een gezinshuis waarin door twee vaste opvoeders professionele 24-uurs zorg geboden wordt aan vier verstandelijk gehandicapte kinderen. De vaste opvoeders ((echt)paar) kunnen zelf ook kinderen hebben die in het gezinshuis wonen;
- St. Anna staat garant voor continuïteit van zorg;
- samenwerking met pleegzorg Limburg.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Limburg
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting St. Anna
- Provinciale voorziening voor vrijwillige pleegzorg

Multifunctioneel centrum

Contactadres

dhr. C.J. van der Kuip
Sociaal Pedagogische Dienst Noord
Kerklaan 9, 1829 BS Alkmaar-Oudorp
Telefoon: 072-124271

Beschrijving van het project

Het doel is een multifunctioneel centrum op Texel te bouwen met als kern twaalf tot achttien inrichtingsbedden (zwakzinnigenzorg) met daaromheen een nog onbekend aantal steunfuncties voor thuiswonenden. De inrichtingsbedden worden naar Texel 'overgebracht' in plaats van de Texelaren naar de inrichtingen. De inrichting Noorderhaven heeft, op verzoek van de ouders, het voortouw genomen. Nu wordt er in ROZ-verband met de ouders en de andere voorzieningen op Texel verder gewerkt om het project van de grond te krijgen.

Praktische informatie

Doelgroepen: verstandelijk gehandicapten, thuiswonende verstandelijk gehandicapten
Locatie: eiland Texel
Startdatum: niet bekend

Participanten

- GVT Texelse Rede
- Noorderhaven
- Maartenshuis
- SPD Noord
- Oudergroep
- ROZ Noordkop
- Oudervereniging

Begeleid zelfstandig wonen

Contactadres

dhr. J. Ruitenbeek
Stichting Paus Johannes XXIII Westland-Rijnmond
Hang 6, 3011 GG Rotterdam
Telefoon: 010-4146833

Beschrijving van het project

De doelstelling is het bieden van begeleiding aan zelfstandig wonende verstandelijk gehandicapte mensen en de voorbereiding daartoe.

De volgende activiteiten vinden plaats:

- ondersteunende thuisbezoeken;
- training vooraf in gezinsvervangend tehuis of trainingshuis;
- terugvalfunctie (achterban) door gezinsvervangend tehuis.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapte ex-GVT-bewoners
Locaties: regio Groot-Rotterdam, gemeente Rotterdam en omstreken
Startdatum: 1985

Participanten

- 10 GVT's van de Stichting Paus Johannes XXIII Westland-Rijnmond

Thuishulp aan gezinnen

Contactadres

mevr. J. Miedema
Sociaal Pedagogische Dienst Gelderse Poort, regiobureau Geldermalsen
De Panoven 27d, 4191 GW Geldermalsen
Telefoon: 03455-75586

Beschrijving van het project

Het doel is waar nodig ouders/verzorgers van een verstandelijk gehandicapt kind te ontlasten door in de thuissituatie opvang te bieden. De doelstelling tracht men te bereiken door 'extra' hulp te bieden die niet door andere reguliere instellingen (gezinszorg, kruisvereniging) geboden kan worden. Gemiddeld wordt eenmaal per week een dagdeel of een aantal uren opvang geboden in de vorm van verzorging, oppas en het verrichten van activiteiten (zoals spitsuren-hulp).

Praktische informatie

Doelgroep: gezinnen met een verstandelijk gehandicapt kind
Locaties: Ammerzoden, Brakel, Buren, Culemborg, Dodewaard, Echteld, Geldermalsen, Hedel, Heerwaarden, Kerkwijk
Startdatum: juni 1989

Participanten

- ROZ (voorwaardenscheppend)
- SPD (uitvoerend)

Thuisondersteunende activiteiten

Contactadres

dhr. J. Eykmans
St. Augustinusstichting
Postbus 98, 6590 AB Gennep
Telefoon: 08851-99697

Beschrijving van het project

Doel van het project is het verlenen van thuisondersteunende activiteiten aan mensen met een verstandelijke handicap. Daartoe wordt directe thuiszorg geboden evenals dagopvang op het instituut. Verder is er weekend- en vakantieopvang, professionele advisering, therapie en tandartshulp.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een verstandelijke handicap
Locaties: Noord-Brabant, Limburg, Gelderland
Startdatum: augustus 1991

Participanten

- St. Augustinusstichting
- SPD Boxmeer

Opvang van 0–3-jarigen

Contactadres

dhr. P. Jettinghoff
Stichting Dagverblijven voor Geestelijk Gehandicapten Twente
Kievitstraat 15, 7557 AP Hengelo
Telefoon: 074-425797

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is ondersteuning te geven aan ouders met een verstandelijk gehandicapt kind in de leeftijd van 0-3 jaar.

Realisering geschiedt door:

- deeltijdopvang;
- observatie en advies;
- informatie verstrekken;
- ouders met elkaar in contact brengen.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen die in de toekomst een KDV-indicatie krijgen

Locatie: Twente

Startdatum: maart 1993

Participanten

- Stichting Dagverblijven Twente
- Stichting Dagverblijven Noordwest-Twente

Dagopvang sociowoningbewoners

Contactadres

mevr. L. van Vliet
Stichting BBV
Postbus 7368, 2701 AJ Zoetermeer
Telefoon: 079-516958

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is opvang van bewoners van sociowoningen (intramuraal) in een DVO (semimuraal). Realisering geschiedt door het bieden van dagopvang.

Praktische informatie

Doelgroep: socio-bewoners met autistische kenmerken
Locatie: Zoetermeer
Startdatum: oktober 1992

Participanten

- SPC Sandhaghe
- Stichting BBV
- DVO
- Sociowoning

Crèche voor peuters met ontwikkelingsproblemen

Contactadres

mevr. S. Osinga
Kinderdagverblijf verstandelijk gehandicapten
Sneekerstraat 26, 8701 XD Bolsward
Telefoon: 05157-2577

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het bieden van dagopvang gedurende enkele dagdelen per week. Subdoelen zijn:

- contact tussen kind en ouder bevorderen;
- advisering over opvoeding en ontwikkeling van het kind;
- ondersteuning ouders in hun taak als opvoeder/verzorger.

Praktische informatie

Doelgroep: peuters met ontwikkelingsproblemen
Locatie: Zuidwesthoek van Friesland
Startdatum: oktober 1991

Participant

KDV voor verstandelijk gehandicapte kinderen

Zaterdagopvang

Contactadres

mevr. A. Vijftigschild
Activiteitencentrum Schroeder v/d Kolk
Donker Curtiusstraat 2, 2555 KW 's-Gravenhage
Telefoon: 070-3684879 (donderdagmiddag)

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het bieden van een recreatieve en ontspannende opvang op zaterdag aan thuiswonende mensen met een verstandelijke of meervoudige handicap. Het neven doel van dit project is gezinnen te ondersteunen bij de zorg voor een verstandelijk gehandicapt gezinslid.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende verstandelijk gehandicapten
Locatie: Haaglanden ROZ
Startdatum: september 1993

Participant

Activiteitencentrum Schroeder v/d Kolk

Herindicatie bezoekers activiteitencentrum

Contactadres

dhr. T. Ingeveldt
Fatima
Postbus 3, 7030 AA Wehl
Telefoon: 08347-96911

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het realiseren van dagactiviteiten voor alle bewoners van Fatima. Een tweede doelstelling is de activiteitensector te integreren binnen de zorgsector. Hiertoe worden alle bewoners opnieuw geïndiceerd.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Wehl
Startdatum: april 1991

Participanten

- Ped./psychologische dienst
- Activiteitensector
- Zorgsector

Samenwerking dagactiviteitencentrum

Contactadres

dhr. N.E.L. Vandevorst
De Sterre
Sterredreef 50, 4567 BL Clinge
Telefoon: 01140-82000

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is mensen met een verstandelijke handicap, los van hun woonsituatie een voor hen geschikte dagbesteding aan te bieden. Realisering geschiedt middels regeloverschrijdende maatregelen in afspraak met ziektekostenverzekeraar.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten (niet ZMLK-school of SW)
Locatie: Oost Zeeuwsch-Vlaanderen
Startdatum: niet bekend

Participant

De Sterre

PED-groep

Contactadres

dhr. W. Beunder
Hernesseroord
Oosthavendijk 30, 3241 LK Middelharnis
Telefoon: 01870-83888

Beschrijving van het project

De doelstelling van het PED-project (= pedagogische energievergende dagopvang) is het bieden van een zinvolle dagopvang voor bewoners die op een groep en/of reguliere activiteit niet hanteerbaar zijn vanwege ernstige vormen van gedragsproblematiek. Realisering geschiedt door middel van een gestructureerd dagprogramma waarin de bewoners 'zwaar' lichamelijk werk wordt aangeboden waardoor het probleemgedrag afneemt.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Middelharnis
Startdatum: juni 1989

Participant

Hernesseroord

Specifieke dagbesteding ernstig verstandelijk gehandicapten

Contactadres

mevr. W. Struylaart
Haarendael
Raamse Akkers 15, 5076 PC Haaren
Telefoon: 04117-3131

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het bieden van een specifieke dagopvang aan ernstig verstandelijk gehandicapten met bijkomende gedragsproblemen. Realisering geschiedt door enerzijds het bieden van belevingsgerichte activiteiten, gericht op zintuiglijke waarneming, waarbij regelmaat en voorspelbaarheid in het programma van belang zijn en anderzijds het bieden van speciale begeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: zeer ernstig verstandelijk gehandicapten
Locatie: Haaren
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Wodavo Stichting woon- en dagvoorzieningen
- Haarendael

Samenwerkingsproject tuinbouwtherapie en onderwijs VSO

Contactadres

dhr. P.A. Vermeulen
De Binckhorst
Waterleidingstraat 2, Postbus 22, 5240 BD Rosmalen
Telefoon: 04192-85200

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het bieden van gestructureerde dagactiviteiten in de kenmerkende omgeving van de tuin met als inhoud de verzorging van planten en alles wat daarmee samenhangt. Daarnaast vindt er educatie plaats op het gebied van plantenverzorging en waar mogelijk voorbereiding op de werkplek in DSV-verband of bedrijfsleven. De dagactiviteiten worden aangeboden via een gestructureerd dagprogramma in een vaste groep onder deskundige/bevoegde leiding.

Praktische informatie

Doelgroep: leerlingen ZMLK-school en bewoners van De Binckhorst
Locatie: subregio Noordoost/Noord-Brabant
Startdatum: 1989

Participanten

- Herman Broerenschool
- De Binckhorst

Dagbestedingscentrum

Contactadres

drs. J. Willemsen
Stichting AGO-Dagverblijven
Muiderstraatweg 58e, 1110 AA Diemen
Telefoon: 020-6909491

Beschrijving van het project

De doelstelling is vorm te geven aan de functie dagbesteding door deze gescheiden van de intramurale functie 'wonen' aan te bieden. Getracht wordt om binnen Amsterdam daadwerkelijk 'zorg op maat' te bieden. Hiertoe wordt op het terrein van de inrichting en daarbuiten een gedifferentieerd en breed aanbod van dagbesteding aangeboden door de stichting. De inrichting wordt gebouwd door de SWOZ, een stichting die in Amsterdam ongeveer 22 GVT's beheert. De SWOZ zal zich bezighouden met het wonen, de AGO met de dagbesteding bij het nieuwe intramurale centrum.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Amsterdam
Startdatum: april 1992

Participanten

- SWOZ
- SPDA

Substitutieproject dagbesteding

Contactadres

dhr. A. van Schie
Van der Woudenstichting
Postbus 337, 2600 AH Delft
Telefoon: 015-145141

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van een adequate dagbesteding door, in beperkte mate, het onderscheid tussen intramurale dagopvang en semimurale dagopvang te laten vervallen door het gebruikmaken van substitutiemogelijkheden.

Dit geschiedt door:

- DVO's open te stellen voor intramurale bewoners door het benutten van resterende produktieruimte;
- afstemming van de intramurale en semimurale dagactiviteiten zodat het geheel van hulpvragen in een continuüm bestreken wordt;
- met langere-termijnplanningen te werken;
- PAC (intramuraal) open te stellen voor semimurale cliënten.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten

Locaties: Delft, Nootdorp, Pijnacker, Berkel-Rodenrijs, Bergschenhoek, Bleiswijk

Startdatum: januari 1992

Participanten

- Van der Woudenstichting
- ROZ, Delft

Theater- en atelierwerk

Contactadres

dhr. A.J.H. Keeken
Stichting Pepijnklinieken Echt
Pepinusbrug 4, 6102 RJ Echt
Telefoon: 04754-79666

Beschrijving van het project

De doelstelling is verstandelijk gehandicapten gevarieerde, kunstzinnige arbeid aan te bieden op fulltime basis met als hoofddoel een professioneel eindproduct.

Dit wordt gerealiseerd door:

- gebruikmaking van professionele ruimte en materialen;
- training/oefening/nabootsing/imitatie/inleving;
- acteren/dans en beweging/muziek/beeldende vorming of luisteren/praten/uiten.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: regio westelijke Mijnstreek
Startdatum: 1992

Participant

Stichting Pepijnklinieken Echt

Samenwerkingsproject Arbeidsintegratie multibedrijven

Contactadres

mevr. M. den Rooijen
Pameijer Stichting
Baan 50, 3011 CC Rotterdam
Telefoon: 010-4116120

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- doorstroming van verstandelijk gehandicapte volwassenen vanuit de sociale werkvoorziening naar de dagcentra;
- doorstroming van de dagcentra naar de sociale werkvoorziening (dienstverband).

Dit geschiedt via een individueel traject waarbij door beoordeling van het werk de voortgang wordt bijgehouden.

Praktische informatie

Doelgroep: volwassen verstandelijk gehandicapten
Locatie: Rotterdam
Startdatum: januari 1992

Participanten

- Multibedrijven
- Pameijer Stichting

Jobcoaching

Contactadres

dhr. drs. P.H. Beijers
ROZ West/Noord-Brabant
Weilustlaan 439, 4817 TL Breda
Telefoon: 076-717374

Beschrijving van het project

De doelstelling is het realiseren van een betaalde baan voor mensen met een verstandelijke handicap in het vrije bedrijf met behulp van een jobcoach. De doelstelling wordt bereikt door 'Supported employment'. Dit betekent training 'on the job' door een jobcoach.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten
Locatie: Breda
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Ouderplatform West-Brabant
- Bredase Sociale Werkvoorziening
- Sociaal Pedagogische Dienst te Breda
- RBA-Breda/Arbeidsproject
- ROZ West/Noord-Brabant

Samenwerkingsproject DVO-SW

Contactadres

dhr. G. Verhoef
Dokter Dentz Stichting
Muntkade 8 I, 3531 AK Utrecht
Telefoon: 030-961666

Beschrijving van het project

Doelstelling is DVO-deelnemers de mogelijkheid te bieden door te stromen naar een baan binnen de voorziening of de SW. Hiertoe wordt arbeid, vorming en recreatie aangeboden. Verder training en scholing voor arbeidsintegratie en/of doorplaatsing naar de SW. Ten slotte job-coaching/begeleid-werken buiten de voorziening. Daartoe wordt de SW-werker, wiens welzijn niet langer gediend is met het verrichten van arbeid in de SW, vanwege fysieke, sociaal-agogische of sociaal-psychische factoren werk en begeleiding geboden, gelardeerd met vorming en expressie in een aangepast werkklimaat.

Praktische informatie

Doelgroep: DVO-geïndiceerde SW-werknemers
Locatie: regio Noordwest-Utrecht
Startdatum: april 1991

Participanten

- Rijksconsulent voor de Sociale Werkvoorziening
- Ministerie van WVC, dir. Erkenningenbeleid
- Provincie Utrecht
- Ziektekostenverzekeraars
- Inspectie
- Gemeente Woerden
- Sociale Werkvoorziening De Sluis

Publikatie

Muijs, D.J. – Arbeidscentra, *Fiad Forum* (1992) 5

Dagopvang Kuip

Contactadres

mevr. J. Foekens
De Wijngaard
Dennenweg 2, 3735 MR Bosch en Duin
Telefoon: 03404-31744

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is om dagopvang te realiseren voor lichamenlijk gehandicapte jongeren (vanaf 18 jaar). Hiertoe wordt een dagprogramma aangeboden dat is aangepast aan de mogelijkheden en interesses van de deelnemer.

Praktische informatie

Doelgroep: lichamenlijk gehandicapte jongeren
Locatie: Bosch en Duin en omstreken
Startdatum: niet bekend

Participant

Regionaal Ziekenfonds Midden-Nederland

Opvang voor gehandicapte kinderen

Contactadres

mevr. M.J. de Jong
Stichting Thuiszorg Amsterdam
Vossiusstraat 6, 1071 AB Amsterdam
Telefoon: 020-5732403

Beschrijving van het project

De doelstelling is om afhankelijk van de vraag van het gehandicapte kind van 0 tot 3/4 jaar een aansluitend aanbod van opvang te creëren, binnen de reguliere kinderopvang (30 kinderen) of binnen een specifieke speelzaal (32 kinderen) voor jonge gehandicapte kinderen in Amsterdam. Het uitgangspunt is: gewoon indien mogelijk, speciaal als het moet.

Hiertoe dient een onafhankelijke deskundige indicatiecommissie gehandicapte kinderen te indiceren voor:

a geïntegreerde opvang:

- zonder personeelsformatie, deskundigheidsbevordering en voorzieningen in de reguliere kinderdagverblijven en peuterspeelzalen;
- met extra personeelsformatie, deskundigheidsbevordering en voorzieningen in de reguliere kinderdagverblijven en peuterspeelzalen.

b specifieke opvang:

- gehandicapte kinderen die door de aard of zwaarte/problematiek van hun handicap zijn aangewezen op plaatsing in een specifieke speelzaal voor jonge gehandicapte kinderen.

Praktische informatie

Doelgroep: motorisch/verstandelijk/zintuiglijk gehandicapten

Locaties: Amsterdam, Diemen

Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting Thuiszorg Amsterdam

- Stichting Werkgemeenschap Orthopedische Zorg
- MATRIX
- Sociaal Pedagogische Dienst
- Mytylschool
- VIM (ouderparticipatie)
- Stichtingen Welzijn Amsterdam

Publikaties

- Kramer, C. – Speciaal als het moet, gewoon als het kan, *Kids* (1992) december
- Heyligers, E. – Integratie gehandicapte kinderen, *Tobias* (1991) december

Kinderrevalidatie buiten de muren

Contactadres

mevr. B.E. van Muijen
Adriaan-Stichting
Ringdijk 84, 3054 KV Rotterdam
Telefoon: 010-2111777

Beschrijving van het project

Het doel is het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit en de continuïteit van de revalidatiehulpverlening aan jonge gehandicapte kinderen en hun ouders. Dit doel probeert men te bereiken door nieuwe activiteiten te ontwikkelen (zorg op maat) en door in de thuissituatie te gaan behandelen.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met een motorische handicap
Locaties: Rijnmond, Zuidhollandse eilanden
Startdatum: niet bekend

Participant

Adriaan-Stichting

Publikatie

Adriaan-Stichting – *Symposium 'Kinderrevalidatie buiten de muren'*, Rotterdam: Adriaan-Stichting, 1991

Praktische thuishulp voor gehandicapten

Contactadres

mevr. M. Goudkade

Project Praktische Thuishulp voor Gehandicapten in Gooi en Vechtstreek
Gooierserf 117, 1276 KG Huizen

Telefoon: 02152-66027

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het bieden van hulp en ondersteuning aan thuiswonende gehandicapten en hun verzorgers;
- gehandicapten in staat stellen thuis te wonen, danwel ouders met een gehandicapt kind in staat te stellen hun kind thuis te verzorgen.

Deze doelstellingen worden bereikt door het bieden van hulp op maat op de volgende punten:

- oppashulp/opvang;
- hulp bij vervoer;
- hulp bij vrijetijdsbesteding;
- logeerhulp.

De hulpverlening vindt plaats met behulp van vrijwilligers.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende lichamenlijk en/of verstandelijk gehandicapten

Locatie: Gooi en Vechtstreek

Startdatum: februari 1992

Participanten

- Stichting Thuiszorg Hilversum
- Stichting Thuiszorg Gooi en Vecht-Noord
- Regionale Kruisvereniging Gooi en Vechtstreek
- Vrijwillige thuishulpcentrales

Samenwerking categoriale en algemene zorg

Contactadres

dhr. R.F. Slot
Visio Het huis te Echten
Zuidwolderweg 3-5, 7932 PN Echten
Telefoon: 05288-1332

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is om ervaring en kennis binnen de categoriale zorg aan te bieden aan de algemene zorg als aanvulling op de zorg/begeleiding van meervoudig-visueel en verstandelijk gehandicapten binnen de algemene zorg. Hiertoe wordt in eerste instantie een samenwerkingsproject gestart met één algemene voorziening. Daartoe vindt inventarisatie van bekend zijnde meervoudig-visueel en verstandelijk gehandicapten binnen deze voorziening plaats en concretisering van hun hulpvraag. Aan de hand van beschikbare gegevens zal gekozen worden voor verder (deel)onderzoek (bijvoorbeeld: Visueel Functie Onderzoek).

Praktische informatie

Doelgroep: meervoudig-visueel en verstandelijk gehandicapten
Locatie: Drenthe
Startdatum: februari 1993

Participanten

- Visio Het huis te Echten
- Visio Reg. Inst. Noord
- Stichting De Leite

Complexe zorg

Contactadres

dhr. W. Koster
Samenwerkingsoverleg Eerstelijnszorg Eindhoven
Postbus 2357, 5600 CJ Eindhoven
Telefoon: 040-384018

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het stroomlijnen van de eerstelijnszorgverlening aan patiënten met complexe zorgvragen in samenwerking met enerzijds de informele zorg, waaronder de mantelzorg, en anderzijds de intramurale zorg. Men tracht dit doel te bereiken door zorgplannen af te stemmen tussen meerdere betrokken disciplines.

Praktische informatie

Doelgroep: complexe zorgpatiënten
Locatie: Woensel-Oost
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Maatschappelijk Werk Eindhoven
- Gezinsverzorging
- Kruiswerk
- Stichting Gezondheidscentra
- RIAGG

Publikatie

Samenwerkingsoverleg Eerstelijnszorg Eindhoven – *Project Thuiszorg bij complexe problematiek Woensel-Oost*, Eindhoven: Samenwerkingsoverleg Eerstelijnszorg, 1991

Thuiszorg bij risico-zwangeren

Contactadres

dhr. H.A. Zondervan
AMC, afd. Verloskunde
Meibergdreef 9, 1105 AZ Amsterdam
Telefoon: 020-5669111

Beschrijving van het project

De hoofdvraagstelling van het project luidt: is intensieve thuiszorg voor zwangeren een zorgmogelijkheid, die in de praktijk uitvoerbaar is? Is het aanbieden van intensieve thuiszorg aan zwangeren een haalbaar alternatief? Is het mogelijk substitutie van klinische zorg naar thuiszorg te bewerkstelligen? Ter beantwoording van deze hoofdvraagstelling wordt beantwoording gezocht van de volgende specifieke subvraagstellingen:

- Leidt intensieve thuiszorg in specifiek gedefinieerde groepen van risico-zwangerschappen tot verloskundige resultaten die vergelijkbaar zijn met die van de nu gebruikelijke klinische zorg? Zijn verschillen aantoonbaar in perinatale sterfte en/of perinatale morbiditeit?
- Kiezen zwangeren zelf voor deze vorm van zorgverlening? Wat zijn hiervoor hun argumenten? Hoe wordt deze vorm van zorgverlening door zwangeren ervaren? Is de waardering voor intensieve thuiszorg door zwangeren positief?
- Is intensieve thuiszorg met vergelijkbare verloskundige resultaten en met gelijke of hogere waardering door de zwangeren, in een kosten-effectiviteitsanalyse niet duurder dan de gebruikelijke klinische zorg?

In het onderzoek zal in een gerandomiseerde vorm aan zwangeren die daarvoor in aanmerking komen ofwel de standaard klinische zorg ofwel intensieve thuiszorg worden aangeboden. Onderzocht zal worden hoe de perinatale uitkomst van deze vorm van zorg is, wat de zwangeren er zelf van vinden en welke kosten aan een dergelijk zorgprotocol vastzitten. Naast deze directe vergelijking van de resultaten van deze vorm van zorg, zal beschreven worden uit welke totale populatie van verloskundige zorg het aanbod voor deze vorm van zorg afkomstig is. Alleen op deze wijze kan een enigszins gefundeerde behoefte-raming worden gegeven.

Praktische informatie

Doelgroep: risico-zwangeren
Locatie: Amsterdam-Zuidoost
Startdatum: juni 1992

Participanten

- AMC, afdeling Verloskunde
- AMC, afdeling KE & B
- ‘Innovatieproject’ Amsterdam

Thuiszorg risico-zwangeren

Contactadres

dhr. H.W. Bruinse
Academisch Ziekenhuis Utrecht
Heidelberglaan 100, 3508 GA Utrecht
Telefoon: 030-506437

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het beantwoorden van de volgende vragen:

- Kan zorg van risico-zwangeren thuis plaatsvinden met dezelfde medische uitkomst als bij risico-zwangeren die opgenomen zijn in het ziekenhuis?
- Hoe is de satisfactie van de thuis ‘opgenomen’ groep?
- Hoe is de kosteneffectiviteit?

Door middel van gerandomiseerd onderzoek bij zwangeren, die opgenomen zijn in het Academisch Ziekenhuis Utrecht of in de Tilburgse ziekenhuizen, worden de vragen beantwoord.

Praktische informatie

Doelgroep: zwangeren met een verhoogd risico
Locaties: Tilburg en omstreken, Utrecht en omstreken
Startdatum: november 1992

Participanten

- Academisch Ziekenhuis Utrecht
- Tilburgse ziekenhuizen
- Ziekenfondsen
- Rijksuniversiteit Utrecht, vakgroep Algemene Gezondheidsleer
- Rijksuniversiteit Utrecht, vakgroep Statistiek

Babygeelzucht thuisbehandeling

Contactadres

mevr. R. v.d. Berg
SDT
Bisonspoor 3006b, 3605 LW Maarssen
Telefoon: 03465-51300

Beschrijving van het project

Het doel is pasgeborenen met geelzucht thuis te behandelen in plaats van in het ziekenhuis. Dit wordt bereikt door inzet van apparatuur en deskundigheid thuis.

Praktische informatie

Doelgroep: pasgeborenen met een te hoog gehalte bilirubine
Locaties: Kennemerland, Amsterdam, Utrecht, 't Gooi
Startdatum: mei 1993

Participant

Stichting Dienstverlening Thuis

Intensief vrijwilligerswerk thuis

Contactadres

mevr. L. Rietveld
Vrijwilligers Centrale Almere
Zoetelaarspassage 39, 1315 AV Almere
Telefoon: 036-5341404

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het leveren van een bijdrage aan de continuïteit van zorg voor patiënten/cliënten met een hoge zorgbehoefte, teneinde hen zoveel en zolang mogelijk thuiszorg op maat te kunnen bieden. Hiertoe worden groepen adequaat opgeleide en getrainde vrijwilligers opgezet en in stand gehouden. Via de media wordt aan het project publiciteit gegeven voor bekendheid en om vrijwilligers te werven. Daarnaast is er training van vrijwilligers. Er worden intake- en evaluatiegesprekken met de hulpvragers gevoerd. Naast de groepsbegeleiding worden de vrijwilligers ook individueel begeleid.

Praktische informatie

Doelgroepen: terminale patiënten, ernstig chronisch zieken, dementerenden, veelal met opname-indicatie
Locatie: Almere
Startdatum: april 1991

Participanten

- Vrijwilligers Centrale Almere
- EVA
- Netwerk Ouderen Zorg
- SAG
- Nationale Commissie Chronisch Zieken
- VTZ-Bunnik

Gespecialiseerde thuiszorg

Contactadres

mevr. N. Koppelaar
Thuiszorg Drenthe
Postbus 527, 9400 AM Assen
Telefoon: 05920-56777

Beschrijving van het project

Het doel is het aanbieden van thuiszorg op maat aan cliënten met een complexe medisch-technische zorgbehoefte met optimale toepassing van de mogelijkheden van thuiszorgtechnologie. Dit probeert men te bereiken door:

- het instellen van een specialistisch team (verpleegkundigen met opleiding/ervaring op intensive care of operatiekamer);
- samenwerking met een facilitair bedrijf;
- het benoemen van alle randvoorwaarden en hieraan voldoen.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten die totale parenterale voeding, intraveneuze medicijnen, pijnbestrijding of een infuus nodig hebben

Locaties: provincie Drenthe, Haren

Startdatum: februari 1993

Participanten

- Thuiszorg Drenthe
- Facilitair bedrijf
- Ziektekostenverzekeraar
- Ziekenhuizen
- Huisartsen

Medische technologie in de thuiszorg

Contactadres

dhr. H.C.F. Schram
Beatrixziekenhuis
Postbus 90, 4200 AB Gorinchem
Telefoon: 01830-44444

Beschrijving van het project

Het project stelt zich ten doel opname in een ziekenhuis te bekorten als het om behandeling gaat of opname zelfs te voorkomen als het diagnostische verrichtingen betreft. Het project probeert een praktische vertaalslag te maken van de in de intramurale zorg gangbare technologieën naar thuiszorgondersteunende technologieën.

Hiertoe is bij iedere technologie een behandelstappenplan ontwikkeld dat aangeeft welke taken door wie en wanneer dienen te worden uitgevoerd. De feitelijke afhandeling van iedere stap wordt bijgeschreven in het projectregistratieformulier, inclusief het tijdsbestek (in minuten) waarin een taak is uitgevoerd. Hoofdtaken in het stappenplan betreffen de indicatiestelling (tot en met akkoordverklaring door patiënt), uit- en inlevering en installatie van technologie, uitvoering, diagnose, handeling of behandeling, onderhoud en eventuele reparatie of vervanging van de apparatuur en de verwerking en analyse van meetgegevens.

Praktische informatie

Doelgroepen: emphyseempatiënten, patiënten die door trauma of operatie bedrust hebben, patiënten met hypertensie, patiënten die intraveneus medicijnen nodig hebben, patiënten met hartritme-stoornissen, risico-zwangeren
Locatie: verzorgingsgebied van het Beatrixziekenhuis te Gorinchem
Startdatum: oktober 1991

Participanten

- Beatrixziekenhuis
- Kruiswerk Lek en Merwede
- Kruiswerk Mark en Maas
- Kruiswerk Rivierenland
- Gezinszorg BRAT Gorinchem e.o.
- Regionale Huisartsen Vereniging
- Inspectie voor de Volksgezondheid
- Stichting Medische Technologie

Publikaties

- Herbschleb, G. – Gorinchem: proeftuin voor thuiszorgtechnologie, *MGZ* 20 (1992) maart
- Huijsman, R., N. Boesten en H. Schram – Protocollen voor thuiszorgtechnologie, *Medisch Contact* (1993) maart
- Huijsman, R. en N. Boesten – Zorgt technologie thuis voor minder zorg? Tussenbalans van het project 'Van ziekenhuiszorg naar thuiszorg', *MGZ* (1993) maart

Thuiszorgtechnologie voor patiënten met kanker of een ernstige infectie

Contactadres

mevr. P.O. Witteveen
Academisch Ziekenhuis Utrecht
Heidelberglaan 100, 3584 CX Utrecht
Telefoon: 030-509111

Beschrijving van het project

Het project heeft als doelstelling het toepassen van bestaande technologie in de thuissituatie door huisartsen en wijkverpleegkundigen. Deze toepassing van thuiszorgtechnologie kan de contacten met de eerstelijnsgezondheidszorg intensiveren, kan tot vervroegd ontslag leiden en daarmee de werkdruk van het centrum voor dagbehandeling en de klinische afdeling verminderen en de kwaliteit van leven voor de patiënt verbeteren.

Dit omvat de introductie in de thuissituatie van medische apparatuur of hulpmiddelen die intramuraal reeds toegepast worden. De gebruikte technologische voorzieningen zijn: infuussystemen en toebehoren, getunnelde veneuze catheters, pleuravocht-drainagesystemen en dergelijke. De genoemde systemen worden gebruikt voor toediening van medicamenten, bloedproducten en de toediening van parenterale voeding.

Belangrijke aandachts- en onderzoekspunten van het project zijn:

- een steun- en coördinatiepunt met 24-uurs bereikbaarheid;
- deskundigheidsbevordering van huisartsen en wijkverpleegkundigen;
- het ontwerpen van patiëntenvoorlichtingsmateriaal;
- het opstellen van richtlijnen voor (wijk)verpleegkundigen, huisartsen en specialisten;
- het verrichten van een kosten-effectiviteitsanalyse.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met kanker of een ernstige infectie

Locatie: regio Midden-Nederland

Startdatum: januari 1992

Participanten

- Academisch Ziekenhuis Utrecht
- Kruiswerk Stad Utrecht
- Huisartsenvereniging
- Huisartseninstituut Utrecht
- Rijksuniversiteit Utrecht, vakgroep Algemene Gezondheidszorg

Eerstelijns-bed-somatiek

Contactadres

dhr. W. Schimmel
Verpleeghuis St. Jozefzorg
Postbus 3066, 5003 DB Tilburg
Telefoon: 013-435153

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is substitutie van ziekenhuisopname. Hiertoe worden huisartsen geïnformeerd over de mogelijkheid niet-hooggespecialiseerde opname-indicaties te laten plaats in het verpleeghuis op de afdeling revalidatie.

Praktische informatie

Doelgroep: somatische patiënten met een lage medische zorgbehoefte
Locatie: Tilburg en omstreken
Startdatum: november 1990

Participanten

- Verpleeghuis St. Jozefzorg
- Huisartsen

Groepsgewijze oefentherapie in de eerste lijn

Contactadres

mevr. M.E. Borghuis
Gezondheidscentrum De Kroonsteen
Schoolstraat 8, 6581 BG Malden
Telefoon: 080-586029

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is om een methode te ontwikkelen, eenvoudig toe te passen in de eerstelijnsgezondheidszorg, waarmee vrouwen met incontinentieklachten vlot en effectief kunnen worden behandeld. De beoogde effecten zijn:

- verbetering van de levenskwaliteit van de deelnemende vrouwen;
- het terugdringen van vermijdbare medische behandelingen;
- kostenreductie door reductie van opvangmateriaal en specialistische ingrepen.

Gepoogd wordt deze doelstelling te bereiken door:

a voorlichting:

- thema-avond voor de bevolking;
- informatie aan huisartsen;
- informatie aan yoga-, gymnastiek-, fitness- en zwangerschapsleidsters;
- persberichten via lokale radio en plaatselijke kranten.

b behandeling:

- groepsgewijze oefentherapie onder leiding van een fysiotherapeute;
- cursusboek voor begeleiding en naslagwerk.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen met urge- of stressincontinentie
Locaties: Malden, Nijmegen, Groesbeek, Gennep
Startdatum: januari 1991

Participanten

- Gezondheidscentrum afdeling fysiotherapie
- Gezondheidscentrum afdeling huisartsen
- Gezondheidscentrum apotheek
- VGZ te Nijmegen
- CZ te Tilburg

Publikaties

- Starmans, K. – *Urine-incontinentie bij vrouwen*, Utrecht: LVG, 1993
- Groepsbehandeling incontinentie succesvol. Werkconferentie biedt veel perspectieven, *LVG Nieuws* 8 (1992) november/december
- Borghuis, M.E. en J.L.M. Schreuder – Vrouwen met incontinentieklachten. Groepsgewijze behandeling in de eerste lijn, *Medisch Contact* (1993) september
- Borghuis, M.E., J.L.M. Schreuder en T.T.J. Lemain – Groepsgewijze oefen-therapie voor vrouwen met incontinentieklachten, *Fysiopraxis* (1993) mei

Eerste harthulp

Contactadres

dhr. Th.W.M. van de Schepop
Stichting Deventer Ziekenhuizen
Postbus 5001, 7400 GC Deventer
Telefoon: 05700-46666

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- vermindering van wachttijden voor spoedopname;
- het verbeteren van mogelijkheden voor spoedonderzoek;
- het verbeteren van mogelijkheden voor observatie;
- het voorkomen van onnodige opnamen;
- het voorkomen van te vroeg ontslag;
- het onderbouwen van investeringsbeslissingen met medische en bedrijfsmatige informatie.

Deze doelstellingen worden bereikt door het procesmatig aanpakken van het verbeteringstraject met behulp van spelregels voor continue verbetering.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met acute hartklachten
Locatie: Deventer en omstreken
Startdatum: juni 1992

Participanten

- CBO
- NZf
- Stichting Deventer Ziekenhuizen

Publikaties

- Projectgroep Eerste Hart Hulp, Th.W.M. van de Schepop en M.A.A. School – Onderbouwen van investeringsbeslissingen met medische en bedrijfsmatige informatie, *NZi Notities* (1993) maart
- Projectgroep Eerste Hart Hulp, Th.W.M. van de Schepop en M.A.A. School – Onderbouwen van investeringsbeslissingen met medische en bedrijfsmatige informatie, *Medisch Contact* (1993) 9

Stomapoli en stomazorg

Contactadres

mevr. L.F.J.M. Couwenbergh
Wilhelmina Kinderziekenhuis
ABC-straat, 3501 CA Utrecht
Telefoon: 030-320911

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het waarborgen van een goede stomazorg voor de kinderen en hun ouders (poli en klinisch);
- klinische ondersteuning in de stomazorg aan de verpleegkundige met kinderaantekening.

Hiertoe vinden de volgende activiteiten plaats:

- stomapoli-spreekuur en telefonische spreekochtend;
- lessen op de kinderaantekening (2 × 50 kinderen);
- klinische lessen;
- bed-side-teaching;
- het schrijven van protocollen en boekjes;
- het onder begeleiding uittesten van werkwijzen en materiaal.

Praktische informatie

Doelgroep: stomapatiënten

Locaties: Utrecht, Noord-Brabant, Zuid-Limburg, Overijssel, Gelderland

Startdatum: april 1991

Participanten

- Verplegingsdienst
- Poli
- Ziekenhuisonderwijs

Differentiatie somatische afdelingen

Contactadres

dhr. F.A. van Es
Verpleeghuis en reactiveringscentrum Nieuw Vrijthof
Postbus 94, 4000 AB Tiel
Telefoon: 03440-71311

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- kwaliteitsverbetering door een zekere specialisatie;
- profilering verpleeghuisfuncties.

Realisering geschiedt doordat de vier somatische verpleegafdelingen elk een eigen accent hebben.

Praktische informatie

Doelgroepen: postoperatieve patiënten, patiënten met CVA, intensief chronische/terminale patiënten, jongeren met een chronische aandoening/hersenletsel

Locatie: West-Betuwe

Startdatum: augustus 1990

Participanten

- Verpleeghuis en reactiveringscentrum Nieuw Vrijthof
- Ziekenhuis Rivierenland
- Regionale Indicatiecommissie

Van functiegericht denken naar een functiegerichte organisatiestructuur

Contactadres

dhr. J.J.A.M. Stevens
Verpleeghuis Schuttershof
Kochstraat 10, 6442 BE Brunssum
Telefoon: 045-279717

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het komen tot een functiegerichte organisatiestructuur;
- het komen tot een functiegerichte organisatie van de zorgverlening;
- door het voorgaande het verhogen van de effectiviteit en efficiency van zorg;
- vanuit de functiegerichtheid de concrete zorg duidelijk omschrijven om zo te komen tot een kwaliteitssysteem.

Deze doelstellingen worden bereikt door het volgende plan van aanpak:

- het herschrijven/actualiseren van de beleidsvisie/basisfilosofie;
- een notitie uitwerken, gericht op het functiedenken;
- plan voor reorganisatie uitwerken;
- een stappenplan maken;
- een aanzet maken voor een opleidings- en bijscholingsplan;
- implementeren.

Praktische informatie

Doelgroepen: reacteringspatiënten (intra-, semi- en extramuraal), chronische patiënten (intra-, semi- en extramuraal)

Locatie: adherentiegebied van het Verpleeghuis Schuttershof te Brunssum

Startdatum: oktober 1990

Participant

Verpleeghuis Schuttershof

Mesoproject orthopedie

Contactadres

dhr. C.A.G. Veelenturf
Verpleeghuis Elisabeth
Leuvenaarstraat 91, 4811 VJ Breda
Telefoon: 076-717669

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn: het benutten van de revalidatiemogelijkheden van het verpleeghuis en het verkorten van de wachtlijst van de orthopedische patiënten met name voor heupoperaties.

Deze doelstellingen worden bereikt door zo spoedig mogelijk na de operatie patiënten vanuit het ziekenhuis op te nemen en te revalideren in het verpleeghuis.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen, patiënten met een minder stabiele thuissituatie, orthopedische patiënten

Locatie: regio Breda

Startdatum: januari 1993

Participanten

- Ziekenhuis Ignatius
- Verpleeghuis Elisabeth

Nazorg in de eerste lijn na short stay surgery

Contactadres

dhr. D. Wijkel
Onderzoekscentrum Eerste/Tweede Lijn, VU Ziekenhuis
Postbus 7057, 1007 MB Amsterdam
Telefoon: 020-5483300

Beschrijving van het project

Bij bepaalde operatie-indicaties kan de opnameduur aanmerkelijk worden teruggebracht door het hanteren van 'short stay surgery'-protocollen en door het inschakelen van de eerste lijn (huisarts en wijkverpleging) bij de nazorg in de thuissituatie. De kwaliteit van de zorg zou eveneens kunnen verbeteren. Door het in experimentele zin uittesten van deze veronderstellingen wordt kennis vergaard over de uitvoerbaarheid, de kwaliteit van zorg en de kosten.

Een experiment wordt uitgevoerd waarin drie groepen patiënten 'at random' worden samengesteld:

- short stay surgery met nazorg door de huisarts/wijkverpleging;
- short stay surgery met nazorg door de polikliniek;
- gangbare klinische chirurgie.

Verder worden er nazorgprotocollen opgesteld.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met 'electieve' chirurgie

Locatie: Amsterdam en omstreken

Startdatum: april 1991

Participanten

- Academisch Ziekenhuis
- Kruisvereniging
- Huisartsenvereniging

Couveuse-nazorg

Contactadres

dhr. J.L.J. Voogd
Stichting Kruiswerk 's-Hertogenbosch
Postbus 1209, 5200 BG 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-128521

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- 1 het wegnemen van onzekerheid van ouders van couveusekinderen bij de omgang en verzorging van hun kind, wanneer dat thuiskomt uit het ziekenhuis, omdat de overgang van het ziekenhuis naar huis specifieke problemen met zich meebrengt:
 - aanpassingsproblemen van het kind in de andere omgeving, waar geen professionele hulp direct aanwezig is;
 - onwetendheid van de ouders omtrent de specifieke zorg voor deze ‘kostbare’ kinderen;
 - het achterwege blijven van instructie voor de verzorging van zuigelingen in het algemeen in de thuissituatie;
- 2 het helpen om deze verzorging in te passen in het dagelijkse gezinsleven;
- 3 het voorkomen hierdoor van een eventueel langer verblijf in het ziekenhuis.
Hiertoe wordt kortdurende ondersteunende hulp (vier aaneengesloten dagen gemiddeld drie uur per dag) verleend door kraamverzorgenden aan ouders van couveusekinderen bij thuiskomst van de baby uit het ziekenhuis. De taken van de kraamverzorgende zijn:
 - begeleiding in de omgang met en de verzorging van de baby vooral gelet op de specifieke situatie;
 - het geven van instructie zowel van adviserende als ondersteunende aard;
 - het geven van praktische tips;
 - aan ouders leren hoe te controleren, te observeren en te relativeren;
 - de ouders te begeleiden bij het inpassen van de verzorging van de baby in hun gezinssituatie.

Doelgroep: (ouders van) couveusekinderen

Locatie: 's-Hertogenbosch

Startdatum: januari 1992

Participanten

- Stichting Kruiswerk 's-Hertogenbosch
- Groot Ziekengasthuis
- Pro Infantibus

Continuïteit van voorlichting aan vrouwen met mammacarcinoom

Contactadres

mevr. A. van Wersch
Dr. Daniel den Hoed Kliniek
Groene Hilledijk 301, 3075 EA Rotterdam
Telefoon: 010-4391578

Beschrijving van het project

Het project beoogt het ontwikkelen, implementeren en evalueren van een protocol voor voorlichting en zorg, waarin medische, verpleegkundige, psychosociale en voorlichtingsdeskundige aspecten worden geïntegreerd ten behoeve van een optimale behandeling, verzorging en begeleiding van vrouwen die voor mammacarcinoom geopereerd zijn. Hiertoe wordt een protocol ontwikkeld, toegepast en geëvalueerd.

Praktische informatie

Doelgroep: borstkankerpatiënten
Locatie: Rotterdam
Startdatum: januari 1992

Participanten

- Instituut voor Gezondheids- en Omgevingsvraagstukken (IGO)
- Dr. Daniel den Hoed Kliniek
- Zuiderziekenhuis
- LCBB
- NIZW
- Ziekenfondsraad
- IKZ

Publikaties

- Berends, E. en M. van Dongen – Continuïteit van voorlichting voor patiënten die geopereerd worden voor mammacarcinoom, *LCBB-Nieuwsbrief* (1992)
- Janssen-Groesbeek, T. – Continuïteit in zorg, *Thuiszorg-Actueel* (1992) 4
- Kiezebrink, M. – Continuïteit van voorlichting, *IKZ Informatief* (1992) 2

Liaisonverpleegkundige

Contactadres

mevr. M.C. Huizer
Stichting Thuiszorg Rotterdam
Zomerhofstraat 71, 3032 CK Rotterdam
Telefoon: 010-4671122

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het komen tot een optimale afstemming en het benutten van de mogelijkheden van de intra- en extramurale zorg. Subdoelen zijn:

- het selecteren en regelen van de thuiszorg door de liaisonverpleegkundige;
- substitutie, wat het financiële aspect betreft;
- kwaliteitsverbetering;
- onderzoek naar de gevolgen voor mensen en middelen.

Men tracht deze doelstellingen te bereiken door het op experimentele basis inzetten van een liaisonverpleegkundige. Aan het project is een onderzoek gekoppeld dat inzicht moet geven in de genoemde subdoelstellingen.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die na ontslag thuiszorg nodig hebben
Locatie: Rotterdam
Startdatum: november 1992

Participanten

- Stichting Thuiszorg Rotterdam
- Stichting Ziekenfonds Rotterdam
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam

Samenhang dagziekenhuis/thuiszorg

Contactadres

mevr. N. Koppelaar
Thuiszorg Drenthe
Postbus 527, 9400 AM Assen
Telefoon: 05920-56777

Beschrijving van het project

De doelstelling is het verbeteren van de continuïteit van zorg aan cliënten van de dagbehandeling. Ook wil men komen tot een uitbreiding van de doelgroepen dagbehandeling. Hiertoe wordt 's avonds aansluitend aan de dagbehandeling thuis verpleegkundige hulp geboden.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten die een chirurgische ingreep hebben ondergaan
Locatie: adherentiegebied van het dagziekenhuis Coevorden in Drenthe
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Dagziekenhuis Coevorden
- Thuiszorg Drenthe
- Huisartsen

Lotgenotenspreekuur

Contactadres

mevr. B.M.F. Grol
Integraal Kankercentrum Noord-Nederland
Postbus 330, 9700 AA Groningen
Telefoon: 050-253166

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van steun aan (ex-)kankerpatiënten en hun naasten;
- het voorkomen of verminderen van psychosociale problemen ten gevolge van kanker (zoals isolement, angst, onbegrip);
- het verlagen van de drempel om contact te leggen met lotgenoten.

Daartoe zijn er elke week op een vast dagdeel twee vrijwilligers, (ex-)patiënten of hun naasten, al dan niet aangesloten bij een patiëntenvereniging, bij het IKN aanwezig om bezoekers (lotgenoten) te ontvangen en te steunen. De werkwijze is als volgt:

- luisteren;
- ervaringen delen;
- geven van voorlichtingsmateriaal en praktische tips;
- attenderen op patiëntenverenigingen;
- bemiddelen met andere lotgenoten.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)kankerpatiënten en hun naasten
Locaties: Groningen, Friesland, Drenthe, Noordwest-Overijssel, kop van Gelderland
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Integraal Kankercentrum Noord-Nederland
- Regionaal Platform Kankerpatiënten Noord-Nederland

Publikaties

- Grol, B.M.F. – *Evaluatie lotgenoten spreekuur polikliniek Martini Ziekenhuis 1991-1992. Steunpunt voor mensen met kanker en hun naasten*, Groningen: Integraal Kankercentrum Noord-Nederland, 1993
- *Patiënten Organiseren Zelf* (telefonisch) steunpunt bij Kankercentrum, *IKN Nieuws* (1993) 6

PC-gezond: ontwikkeling van een bulletin board

Contactadres

mevr. J. Peyenburg
Kruisvereniging Breda
Wilhelminasingel 5, 4818 AB Breda
Telefoon: 076-254500

Beschrijving van het project

Het doel van het project is te bereiken dat:

- mensen met diabetes type I en II en verzorgers van dementerende ouderen door computertechnologie meer vertrouwen krijgen in hun eigen vermogen om oplossingen te zoeken over gezondheid en leefwijze en hierdoor op dit gebied onafhankelijker van hulpverleners worden;
- professionals, met name wijkverpleegkundige en diëtiste, effectiever en efficiënter informatie kunnen overdragen en ondersteuning kunnen bieden aan de doelgroep, zodat de doelstellingen sneller, beter en goedkoper kunnen worden gerealiseerd.

Men probeert dit te bereiken met behulp van een bulletin board. Door middel van dit bulletin board wordt:

- informatie gegeven over diabetes en dementie (encyclopedie);
- aan deelnemers de mogelijkheid geboden om met elkaar te communiceren via het bulletin board;
- aan deelnemers de mogelijkheid geboden om vragen te stellen aan professionals zoals huisarts, diëtist, psychogerontoloog en wijkverpleegkundige. Laatstgenoemde selecteert de vragen.

Praktische informatie

Doelgroepen: mensen met diabetes type I en II, verzorgers van dementerende ouderen

Locatie: Breda en omgeving

Startdatum: januari 1992

Participanten

- Diabetes Vereniging Nederland
- RIAGG afdeling Breda
- Verpleeghuis
- Ziekenhuis de Baronie
- Kruisvereniging Mark en Maas
- Kruisvereniging Breda
- Ziekenhuis Ignatius

Transmurale diabeteszorg

Contactadres

mevr. B. van der Poel
Thuiszorg Den Haag
Loosduinseweg 9, 2571 AA Den Haag
Telefoon: 070-3429511

Beschrijving van het project

Het doel is te toetsen of de vooronderstelling juist is, dat de transmurale diabetesverpleegkundige bijdraagt aan de verschuiving van de zorg voor type II diabetes van polikliniek (Westeinde Ziekenhuis) naar de thuissituatie en aan de verbetering van de afstemming van het zorgbeleid tussen eerste en tweede lijn. Onderzocht moet worden welke voorwaarden daarvoor vervuld moeten worden.

Hiertoe wordt een transmurale diabetesverpleegkundige ingezet op de poli van het Westeinde Ziekenhuis voor de periode van een half jaar. Gedurende deze periode worden de patiënten begeleid volgens opgestelde richtlijnen met betrekking tot frequentie en inhoud. Geregistreerd worden algemene gegevens, patiëntengegevens en gegevens met betrekking tot verwijzing, met betrekking tot probleemstelling internist en gegevens die bij het afsluiten van de zorg zicht geven op wat er op de polikliniek is gebeurd. In dit half jaar wordt een definitief model ontwikkeld met betrekking tot educatie type II diabetes in de thuiszorg (met behulp van ervaringen binnen het project en gegevens van het project).

Praktische informatie

Doelgroep: type II diabetes
Locatie: verzorgingsgebied van het Westeinde Ziekenhuis Den Haag
Startdatum: februari 1993

Participanten

- Thuiszorg Den Haag
- Westeinde Ziekenhuis Den Haag

Insulinetherapie

Contactadres

mevr. A. Brink
Thuiszorg Drenthe
Jhr. de Jongestraat 102, 7902 HC Hoogeveen
Telefoon: 05280-65515

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is te onderzoeken:

- hoeveel NIDDM-patiënten ondanks de behandeling met dieet en bloedglucoseverlagende tabletten een niet-acceptabele bloedglucosespiegel hebben (volgens voorlopige richtlijnen);
- in welke mate deze NIDDM-patiënten over kunnen schakelen op insuline;
- in welke mate deze poliklinisch op insuline overgeschakelde NIDDM-patiënten minder klachten hebben en in hoeverre ze zich beter voelen dan vóór die behandeling;
- in welke mate het mogelijk is door groepseducatie hun kennis en inzicht in diabetes mellitus te vergroten en hen te leren zelf hun bloedglucose te controleren en interpreteren. Hiertoe is een gezamenlijk traject gemaakt om de behandeling en zorg aan een NIDDM-patiënt die overgezet moet worden op insuline te verbeteren. Bij iedere verwijzing en controle worden standaardformulieren gebruikt en in het traject is vastgelegd welke discipline wanneer iets doet.

Praktische informatie

Doelgroep: NIDDM-patiënten
Locaties: regio Assen, regio Hoogeveen
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Bethesda Ziekenhuis Hoogeveen
- Wilhelmina Ziekenhuis Assen
- Thuiszorg Drenthe
- Huisartsen regio Assen en Hoogeveen

Gedeelde zorg voor volwassen cara-patiënten

Contactadres

dhr. W. van Hensbergen

Vakgroep Huisarts- en Verpleeghuisgeneeskunde VU

Van de Boechorststraat 7, 1081 BT Amsterdam

Telefoon: 020-5484541

Beschrijving van het project

De doelstelling is het evalueren van zorgafspraken tussen huisarts, wijkverpleegkundige en longarts bij cara-patiënten met indicatie voor onderhoudsmedicatie.

Dit wil men bereiken door middel van:

- metingen op het niveau van de behandelaars: compliance aan richtlijnen;
- metingen op het niveau van de patiënt: gezondheidssituatie (ernst klachten, longfunctie) compliance aan adviezen van de behandelaars.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met matige tot ernstige cara

Locatie: regio West-Friesland

Startdatum: januari 1993

Participanten

- Kruisvereniging West-Friesland
- Longartsen West-Fries Gasthuis
- Cara-werkgroep West-Friesland
- Basis Huisartsen West-Friesland

Publicatie

Duin, B.J. van, W. van Hensbergen, M. de Haan, et al – Medische zorg bij volwassen cara-patiënten: gedeelde zorg van huisarts, longarts en wijkverpleegkundige, *Medisch Contact* 47 (1992) 33/34

Thuiszorg voor de kankerpatiënt

Contactadres

mevr. J.C.W.M van der Wel-van Poppel
Kruisvereniging Eindhoven
Don Boscostraat 4, 5611 KW Eindhoven
Telefoon: 040-444435

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is binnen de bestaande lijnen en structuren te streven naar een zo groot mogelijk aandeel van de eerste lijn in de professionele zorg voor de oncologische patiënt en het bevorderen van mogelijkheden om specialistische zorg zodanig te verlenen dat opname in het ziekenhuis niet nodig is, of tot een zo kort mogelijke periode kan worden beperkt. Kwaliteit van leven en zorg dienen hetzelfde te blijven ten opzichte van de huidige situatie.

Men probeert dit te bereiken door:

- de continuïteit te bevorderen door onder andere een multidisciplinair thuiszorgdossier;
- daar waar nodig is ondersteuning vanuit het ziekenhuis te geven bij medisch-technische activiteiten;
- uniformiteit van medisch-technische/verpleegtechnische hulpmiddelen te bewerkstelligen (onder andere infuuspompen);
- het ontwikkelen van protocollen die voor alle betrokkenen te gebruiken zijn;
- het geven van duidelijke informatie aan patiënten.

Praktische informatie

Doelgroepen: kankerpatiënten in terminale fase, kankerpatiënten met epidurale pijnbestrijding, met intraveneuze antibiotica toediening, of met intraveneuze cytostatica toediening en Aids-patiënten

Locatie: Eindhoven

Startdatum: september 1992

Participanten

- Catharina Ziekenhuis Eindhoven
- Stichting Gezinsverzorging/Thuishulp Eindhoven
- Kruisvereniging Eindhoven
- Vrijwilligershulp bij thuis sterven
- Stadsapotheek
- Integraal Kankercentrum-Zuid
- Huisartsen Eindhoven

Publikatie

Biezemans, J.P.H. – *Informatiebrochure Thuiszorg voor de kankerpatiënt*,
Eindhoven, 1992

Samenwerkingsproject reumazorg: telefonische consultatiefunctie

Contactadres

mevr. drs. M.A. van Leeuwen
Afdeling Reumatologie Academisch Ziekenhuis Groningen
Postbus 30001, 9700 RB Groningen
Telefoon: 050-619111

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn het bevorderen van de kwaliteit van zorg voor patiënten met reumatische aandoeningen door uitbreiding van de consultatieve dienstverlening aan eerstelijnszorg en thuiszorg, het verbeteren van de communicatie tussen hulpverleners en afstemming van de verschillende onderdelen van de zorgverlening, zodanig dat een optimaal geïntegreerde zorg op maat kan worden geboden, waarin naast medische expertise ook uitwisseling plaatsvindt van ervaringsdeskundigheid op het gebied van de paramedische disciplines.

Hiertoe wordt een reumazorgnetwerk ontwikkeld en operationeel gemaakt met als operationele onderdelen:

- het ‘samenwerkingsprotocol reumatoïde arthritis’ waarin overdracht, taakverdeling en afstemming tussen disciplines en tussen eerste en tweede lijn worden geregeld;
- inzet van een verpleegkundig reumaconsulente, ergotherapeut en fysiotherapeut voor gestructureerde probleemidentificatie en counseling van de patiënt en de overeenkomstige eerstelijnsdisciplines op gelijke golflengte;
- het instellen van een ‘telefonische consultatie service’ ten behoeve van huisartsen, wijkverpleegkundigen, GMD-medewerkers en patiënten (shared care);
- het aanbieden van een voorlichtingsprogramma voor patiënten met een kort bestaande reumatoïde arthritis;
- deskundigheidsbevordering en informatievoorziening naar instanties en instellingen;

- belangenbehartiging ten behoeve van patiënten inzake voorzieningen, regelingen en verstrekkingen.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met reumatische aandoeningen, zorgverleners van reumatische patiënten, bij de zorg voor chronisch zieken betrokken instanties

Locaties: provincie Groningen, aangrenzende delen van Friesland en Drenthe

Startdatum: maart 1993

Participanten

- AZG
- Provinciale Groninger Kruisverenigingen
- Stichting Thuiszorg Stad
- Districts Huisartsen Vereniging
- Regionaal Kruiswerk
- Kruiswerk Noord-Drenthe

Psoriasis-thuisbehandeling

Contactadres

mevr. R. v.d. Berg
SDT
Bisonspoor 3006b, 3605 LW Maarssen
Telefoon: 03465-51300

Beschrijving van het project

Het doel is te komen tot een betere en effectievere behandeling van psoriasis. Dit tracht men te bereiken door het bieden van begeleiding van patiënten en het thuis plaatsen van cabines.

Praktische informatie

Doelgroep: personen met chronische ernstige psoriasis
Locaties: provincie Utrecht, 't Gooi
Startdatum: april 1992

Participant

Stichting Dienstverlening Thuis

Thuiszorg voor CF-patiënten

Contactadres

mevr. L. van de Weg
Thuiszorgproject CF
Postbus 18005, 3501 CA Utrecht
Telefoon: 030-320564

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het verhogen van de kwaliteit van het leven van de CF-patiënt en zijn naaste omgeving door nieuwe zorgvormen. Een bijkomend doel is het opstellen van een landelijk te gebruiken thuisbehandelingsprotocol en thuiszorgprotocol. Dit protocol moet ook bruikbaar zijn voor andere doelgroepen, waarbij sprake is van een chronische aandoening. Ten behoeve hiervan wordt onderzoek verricht naar de effecten op uiteenlopend gebied van thuiszorg. Vervolgens wordt een landelijke werkgroep thuiszorg gevormd voor afstemming van mogelijkheden.

Praktische informatie

Doelgroep: CF-patiënten

Locaties: verzorgingsgebied van de ziekenhuizen AZG, AMC, AZ-VU, Wilhelmina Kinderziekenhuis, Medisch Centrum Alkmaar, Leijenburg, Sophia Kinderziekenhuis, Dijkzigt

Startdatum: oktober 1990

Participanten

– AZG	– WKZ
– AZ-VU	– Leijenburg
– AMC	– SKZ
– MCA	– Dijkzigt

Astma, thuis en op school

Contactadres

dhr. P. van der Smissen
GGD Stadsgewest Breda
Schorsmolenstraat 6, 4811 VP Breda
Telefoon: 076-282241

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- in een proefregio de zelfzorg van kinderen met astma in de leeftijd van 4-12 jaar die het reguliere basisonderwijs bezoeken, verbeteren door groepsvoorlichting als methodiek te introduceren;
- het samenstellen van een pakket Schoolgezondheidsbeleid en astma voor basisscholen;
- het formuleren van voorwaarden die de uitvoering en verantwoordelijkheid van de GGD-organisatie stellen;
- het formuleren van inhoudelijke en organisatorische voorwaarden voor landelijke implementatie.

Men tracht deze doelen te bereiken door:

- het ontwikkelen en uitvoeren van een cursus voor ouders van kinderen (4-8 jaar) die astmaklachten hebben;
- het ontwikkelen en uitvoeren van een cursus voor kinderen (8-12 jaar) die astmaklachten hebben;
- het in samenspraak met een aantal pilot-scholen samenstellen van een pakket Schoolgezondheidsbeleid en astma.

Praktische informatie

Doelgroepen: (ouders van) kinderen met astmaklachten, leerkrachten van basisscholen

Locatie: stadsgewest Breda

Startdatum: oktober 1992

Participanten

- VDB
- Nederlands Astma Fonds
- GGD Stadsgewest Breda
- Rijksuniversiteit Limburg

Publikatie

Quispel, A. – Kinderen leren omgaan met astma. Een interview met A. de Bruijn en P. van der Smissen, *Contrastma* 32 (1993) 1

Diabetes education project

Contactadres

dhr. G. van den Hurk
St. Anna Ziekenhuis
Bogardeind 2, 5664 EH Geldrop
Telefoon: 040-891522

Beschrijving van het project

De doelstelling is diabetes in te passen in het dagelijks levenspatroon.

Deze doelstelling wordt bereikt door:

- mondelinge voorlichting;
- visualisatie;
- praktische invulling van de patiënt zelf;
- begeleiding, multidisciplinair.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met diabetes mellitus I

Locatie: adherentiegebied van Geldrop

Startdatum: november 1991

Participant

St. Anna Ziekenhuis

Publikatie

Vrie, R. van de – Het ziekenhuis als leerschool. Uniek voorlichtingsproject voor diabetici in Geldrops ziekenhuis, *Tijdschrift Gezondheidsvoortlichting* 9 (1992) 4

Bestrijding van kransslagadervernauwing

Contactadres

dhr. J.M. Jonker
Gezondheidscentrum Hoensbroek
Akerstraat 74, 6431 HN Hoensbroek
Telefoon: 045-214821

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het onderzoeken van de haalbaarheid van het bestrijden van kransslagadervernauwing door veranderingen in leefwijze door middel van een intensief programma in een gezondheidscentrum.

Men tracht deze doelstelling te bereiken door het ontwikkelen, evalueren, bijstellen en toepassen van een intensief programma voor coronair-patiënten, gericht op dieet, beweging, groepsondersteuning, stress-reductie en het stoppen met roken.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met gediagnosticeerde coronaire vaatziekten en de partners van deze patiënten

Locatie: Zuid-Limburg

Startdatum: niet bekend

Participanten

- Gezondheidscentrum Hoensbroek
- Rijksuniversiteit Limburg
- Heinrich Heine Universiteit Düsseldorf (D)
- De Wever Ziekenhuis Heerlen

Nazorg aan astma-patiënten

Contactadres

mevr. C. Ketelaars
Astmacentrum Hornerheide
Hornerheide 1, 6085 NM Horn
Telefoon: 04758-2266

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het geven van inzicht in de behoefte aan nazorg van de patiënten en het geven van inzicht in het gebruik van nazorgvoorzieningen na ontslag uit Astmacentrum Hornerheide. Er vindt hiertoe wetenschappelijk onderzoek plaats. Alle patiënten die gedurende een bepaalde periode worden ontslagen uit het astmacentrum worden een week voor en een maand na ontslag uit het centrum geïnterviewd met behulp van een gestructureerde vragenlijst.

Praktische informatie

Doelgroep: chronische cara-patiënten
Locaties: provincie Limburg, zuidelijk Noord-Brabant
Startdatum: april 1991

Participanten

- Astmacentrum Hornerheide
- Rijksuniversiteit Limburg

Publikatie

Habets, H. – *Zorgbehoefte van en zorgverlening aan patiënten na ontslag uit het astmacentrum. Een onderzoek naar de behoefte aan nazorg en de ontvangen nazorg van patiënten ontslagen uit het Astmacentrum Hornerheide.* Doctoraalstudie R.L. Maastricht, Maastricht: Rijksuniversiteit Limburg, 1992

Evaluatie Protocol verpleegkundige anamnese voor patiënten met RA

Contactadres

mevr. H. Kemps
Hogeschool Nijmegen
Postbus 9029, 6500 JK Nijmegen
Telefoon: 080-765626

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is nagaan in hoeverre het ontwikkelde protocol bruikbaar (en haalbaar) is in de wijkverpleegkundige praktijk. Daarnaast wordt er gekeken of het inpasbaar is in het verpleegkundig handelen. De evaluatie zal tevens gegevens opleveren over mogelijke kwaliteitsverbetering van het diagnostisch handelen van de wijkverpleegkundige.

Realisering geschiedt door:

- ontwikkeling protocol anamnese;
- instructieprogramma;
- evaluatie op vergelijking dossiers (20/20) en interviews met wijkverpleegkundigen.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met reumatoïde arthritis in de thuissituatie
Locaties: Noord-Limburg, Amsterdam
Startdatum: september 1992

Participanten

- Hogeschool Nijmegen
- Nationale Commissie Chronisch Zieken
- Stichting Amsterdams Kruiswerk
- Groene Kruis Noord-Limburg

Publikatie

Kemps, H. – Een protocol voor de verpleegkundige anamnese (Patiënten met reumatoïde arthritis), *Kwaliteit in de Eerstelijns Zorg* 4 (1992) december

Infuusbehandeling thuis

Contactadres

dhr. P. Smeets
Rijksuniversiteit Limburg/D.C.C. Academisch Ziekenhuis Maastricht
Postbus 5800, 6202 AZ Maastricht
Telefoon: 043-877392

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het formuleren van voorwaarden waaronder patiënten in de thuissituatie met een infuus behandeld kunnen worden en het in de praktijk evalueren hiervan. Dit probeert men te bereiken door in overleg met de diverse intra- en extramurale disciplines en organisaties na te gaan hoe infuusbehandeling in de thuissituatie op een verantwoorde wijze kan plaatsvinden. Na een inventarisatie van de optimale zorg per patiëntgroep, wordt op basis hiervan besloten wie de zorg, vanuit welke organisatie zal gaan uitvoeren. Er wordt naar gestreefd om zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande, eventueel aangepaste zorgverlening. Het project 'Infuusbehandeling Thuis' ondersteunt en evalueert dit proces.

Praktische informatie

Doelgroepen: terminale kankerpatiënten, patiënten met onderbeentrombose, patiënten bij wie port a cath geïndiceerd is
Locaties: regio Maastricht/Heuvelland
Startdatum: oktober 1992

Participanten

- Rijksuniversiteit Limburg
- Academisch Ziekenhuis Maastricht
- Groene Kruis Heuvelland

Kankerpijnbestrijding met behulp van infusietechnieken

Contactadres

dhr. E.S. Bosma

Kwaliteitsinstituut voor Toegepaste Thuiszorgvernieuwing (KITZ)

Postbus 4050, 9701 EB Groningen

Telefoon: 050-686300

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het institutionaliseren van het gebruik van infusietechnieken bij terminale kankerpatiënten.

Hiertoe wordt een demonstratieve introductie bij de ziekenhuizen en thuiszorg gegeven.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale kankerpatiënten

Locatie: Noord-Nederland

Startdatum: december 1991

Participanten

- KITZ
- Ziekenhuizen
- Thuiszorginstellingen

Intensieve thuiszorg voor terminale patiënten

Contactadres

mevr. M.T. Bult-Ossewold
Thuiszorg IJmond
Postbus 488, 1940 AL Beverwijk
Telefoon: 02510-87777

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het mogelijk maken dat mensen thuis in plaats van in een ziekenhuis kunnen sterven. Dit tracht men te bereiken door de informatie die nodig is voor belanghebbenden zoveel mogelijk te verspreiden door middel van folders, voorlichting aan ziekenhuizen, patiëntenverenigingen, huisartsen en door directe voorlichting door de hulpverleners aan het bed van de patiënt.

Praktische informatie

Doelgroepen: terminale patiënten, patiënten met opname-indicatie
Locaties: regio IJmond
Startdatum: januari 1992

Participanten

- Huisartsenvereniging
- Maatschappelijk Werk
- Stichting Terminale Thuiszorg Velsen

Intensieve thuiszorg

Contactadres

mevr. I. Koomen
Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid
Postbus 400, 2300 AK Leiden
Telefoon: 071-357575

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het organiseren van de intensieve thuiszorg met gebruikmaking van bestaande structuren, in vier regio's. Men tracht dit doel te bereiken door in alle vier regio's samenwerkingsverbanden op te zetten tussen kruiswerk, gezinsverzorging en huisarts. Door Zorg en Zekerheid en deze samenwerkingsverbanden zijn afspraken gemaakt over wat intensieve thuiszorg is, wanneer een patiënt daarvoor in aanmerking komt en hoe dit zich verhoudt tot de reguliere financiering en zorgverlening in de thuiszorg.

Praktische informatie

Doelgroepen: terminale patiënten, psychogeriatrische patiënten, vervroegd ontslag-patiënten
Locaties: regio Leiden, regio Duin- en Bollenstreek, regio Amstelland en Meerlanden, regio Aa- en Veenstreek, Alphen aan den Rijn en Leiderdorp
Startdatum: mei 1990

Participanten

- Kruiswerk
- Gezinsverzorging
- DHV

Terminale (thuis)zorg

Contactadres

dhr. P. Leliveld

Nederlandse Hospice Beweging/Hospice Groep Nieuwkoop

Fleurstraat 54-56, 2421 JD Nieuwkoop

Telefoon: 01725-73888

Beschrijving van het project

Het doel is mensen, die in een terminale fase zijn aangekomen, de mogelijkheid te bieden in hun eigen omgeving te sterven en de mantelzorg te ondersteunen, zodat deze zolang mogelijk voor de patiënt kan blijven zorgen. Realisering geschiedt door het aanbieden van hulp in de thuissituatie en het oprichten van 'bijna thuis'-huizen. Deze huizen bieden een opvang aan maximaal vijf patiënten. De medische zorg wordt geboden door huisartsen en verpleegkundige zorg door de wijkverpleging.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale patiënten

Locaties: Nieuwkoop, Woubrugge, Haarlem, Nieuwveen/Zevenhoven, Alphen aan den Rijn, Ter Aar

Startdatum: januari 1988

Participanten

- Huisartsen
- Kruisverenigingen
- Vrijwilligers

Publikatie

Herschleb, G. – Sterfhuis biedt huiselijk alternatief voor thuiszorg, *Maatschappelijke Gezondheidszorg* 17 (1989) 3

Terminale zorg in verzorgingshuis

Contactadres

dhr. M.A.L.M. Prevoo
Verpleeghuis Irene
Nijmeegsebaan 31, 6560 GB Groesbeek
Telefoon: 08895-59911

Beschrijving van het project

De algemene doelstelling van dit project is het uitstellen of voorkomen van verpleeghuisopname van verzorgingshuisbewoners in het terminale stadium. Een subdoelstelling van dit project is het overbruggen van de tijd tot opname in een verpleeg- of ziekenhuis indien hiervoor noodzaak bestaat én het in stand houden van bestaande sociale en maatschappelijke systemen bij stervende ouderen. De algemene doelstelling wordt bereikt door het intensiveren van individuele zorg/verpleging en door ondersteuning (psychisch) te bieden aan somatisch geïndiceerden in het verzorgingshuis.

Praktische informatie

Doelgroep: terminale patiënten met somatische opname-indicatie
Locatie: Gennep
Startdatum: januari 1991

Participanten

- BTSG-zorgadviseurs te Nijmegen
- Verpleeghuis Irene
- Verzorgingshuis Norbertus
- VGZ zorgverzekeraar te Nijmegen

Geriatrisch diagnose- en behandeladviesteam

Contactadres

mevr. A.C. Bosma-Fioole
Sociaal Geriatrisch Gerontologisch Centrum
Postbus 2483, 3000 CL Rotterdam
Telefoon: 010-4139450

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het vroegtijdig onderkennen en diagnostice- ren van somatische, psychische en sociale verschijnselen die bedreigend kun- nen zijn of worden voor de zelfstandigheid van thuiswonende ouderen. Hier- toe wordt onderzoek bij de patiënt thuis verricht, door een team bestaande uit een ervaren verpleeghuisarts, een sociaal psychiatrisch verpleegkundige, bij- staan door een netwerk van specialisten. Het team stelt een diagnose op en in overleg met de huisarts een behandeladvies.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende ouderen
Locaties: Rotterdam: regio Noordoost, regio Centrum/Noordwest, regio Zuid
Startdatum: mei 1991

Participanten

- SGGC
- SZR
- Stichting KVV Rotterdam
- Verpleeghuizen Rotterdam
- RIAGG's Rotterdam

Publikatie

Collijn, D.H. en A. Kerkstra – *Geriatrisch diagnose- en behandeladviesteam in Rotterdam*, Utrecht: NIVEL, 1992

Polikliniek voor ouderen

Contactadres

mevr. G. Kluiver-Poel
Verpleeghuis Weidesteyn
dr. G.H. Amshoffweg 4, 7909 AA Hoogeveen
Telefoon: 05280-66308

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het ondersteunen van de eerste lijn (met name de huisarts) wat betreft de diagnostiek en behandeling van multiple pathologie bij ouderen. De betreffende patiënten worden in een rustige, aangepaste omgeving begeleid en onderzocht volgens een van tevoren opgesteld programma. Eén en ander vindt in één dag plaats. Deze doelstelling wordt bereikt door de volgende werkwijze: na het verzamelen van bekende gegevens (medische/sociale) en registreren van de probleemstelling vindt invulling van een dagprogramma plaats. Meestal wordt de internist, en vaak ook de neuroloog, in consult genomen na algemeen onderzoek door de verpleeghuisarts. Bloed- en röntgenonderzoek vindt plaats, eventueel nog EEG/ECG. Na veertien dagen vindt bespreking plaats met betrokken specialisten, huisarts en andere hulpverleners (verpleging, paramedici) en wordt er een behandelplan ontwikkeld.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen (met multiple pathologie)
Locaties: Drenthe (Midden en Zuidwest), Meppel, Beilen, Westerbork
Startdatum: juni 1988

Participanten

- Ziekenhuis Bethesda
- Regionale Huisartsenvereniging

GERON: Geheugen- en ouderenpoli

Contactadres

mevr. N. Kanis
RIAGG Amsterdam-Noord
Statenjachtstraat 2, 1034 EC Amsterdam
Telefoon: 020-6330338

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het verstrekken van advies aan (huisartsen van) ouderen met multiple problematiek en een (vage) geriatrische vraagstelling en/of geheugenproblemen. Men wil een alternatief bieden voor verwijzing naar de medisch specialist, met hoge risico's van belastend onderzoek of opnames.

Men wil dit bereiken door programma's 'op maat':

- ambulante dementie- c.q. geheugenscreening, door middel van onderzoek aan huis of poliklinisch onderzoek of een adviesgesprek;
- consultverlening op basis van integrale diagnostiek bij geriatrische vraagstellingen.

Praktische informatie

Doelgroep: (psycho)geriatrische patiënten
Locatie: Amsterdam-Noord
Startdatum: mei 1993

Participanten

- RIAGG Amsterdam-Noord
- De Die Centrum voor Verpleeghuiszorg
- Slotervaartziekenhuis, afdeling Geriatrie

Rehabilitatie '92

Contactadres

dhr. F. van de Kar
SOGG/ Rehabilitatie '92
Westersingel 94, 3015 LC Rotterdam
Telefoon: 010-4367577

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het bieden van scholing, training en consultancy op het gebied van psychiatrische rehabilitatie. Het opleidingsprogramma is gebaseerd op de Psychiatric Rehabilitation Approach van de Boston University in de Verenigde Staten.

Men wil dit doel bereiken door het opbouwen van Nederlandstalig opleidingsmateriaal. Daarnaast wil men een netwerk vormen van geïnteresseerde professionals die met de methodiek willen werken en/of lesgeven. Verder wil men training, scholing en consultancy aanbieden en voorzien in super- en/of intervisie. Er wordt gestreefd naar certificering.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische cliënten
Locatie: landelijk
Startdatum: mei 1992

Participanten

- SOGG
- Bavo Centrum voor Psychiatrie
- RIBW PC Hooft

Publikaties

- Kar, F. van de – Rehab, *MRP-personeelsblad BAVO Rotterdam* (1993) februari
- Droës, J. – *Rehabilitatie-, behandeling- en begeleidingsplannen: principiële en praktische vragen*, Utrecht: NcGv, 1993 (in druk)

Effecten van het consultatief fysiotherapeutisch onderzoek

Contactadres

dhr. H.J.M. Hendriks
NIVEL/SWSF
Drieharingstraat 6, 3500 BN Utrecht
Telefoon: 033-319946

Beschrijving van het project

Het project heeft tot doel het vaststellen van het effect van de invoering van de mogelijkheid tot Consultatief Fysiotherapeutisch Onderzoek in de eerstelijnszorg op de kwaliteit van de zorgverlening (hoofddoelstelling) en op het aantal verwijzigingen van huisarts naar fysiotherapeut en naar medisch specialisten (nevendoelelstelling).

Het project bestaat uit twee fasen:

- fase 1: explorerend beschrijvend onderzoek (okt. 1990 – dec. 1991);
- fase 2: gecontroleerd (quasi-experimenteel) veldexperiment (jan. 1992 – dec. 1993).

Praktische informatie

Doelgroep: eerstelijnspatiënten

Locaties: werkgebied van de zorgverzekeraars VGZ Nijmegen, VGZ Midden-Brabant, CZ-Groep Tilburg en Zorg en Zekerheid Leiden

Startdatum: augustus 1990

Participanten

- Vereniging van Vrijgevestigde Fysiotherapeuten
- Nederlands Huisartsen Genootschap
- Landelijke Huisartsen Vereniging
- Stichting Wetenschap en Scholing Fysiotherapie
- Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie

- NIVEL
- Staatstoezicht Volksgezondheid
- Nederlandse Vereniging van Zorgverzekeraars
- Nationale Ziekenfondsraad

Publikaties

- Hendriks, H.J.M., J.W. Brandsma, C. Wagner, et al – Consultatie van de fysiotherapeut in de eerste lijn, *De Huisarts* (1991) 2
- Smits, M. – Eerste ervaringen met consult fysiotherapeut positief, *De Huisarts* (1992) 1
- Hendriks, H.J.M., J.W. Brandsma, C. Wagner, et al – Consultatief Fysiotherapeutisch Onderzoek in de eerste lijn, *Issue* (1991) 1
- Hendriks, H.J.M., C. Wagner, J.W. Brandsma, et al – Het Consultatief Fysiotherapeutisch Onderzoek (CFO) in de eerste lijn. Informatie uit de literatuur en introductie van het CFO-project, *Nederlands Tijdschrift voor Fysiotherapie* (1992) 6
- Hendriks, H.J.M. – Consultatie van de fysiotherapeut. Een middel voor een betere samenwerking tussen huisarts en fysiotherapeut, *Jaarboek Fysiotherapie* 1993

Consultatieteam

Contactadres

mevr. H.J.M. Majoie
Epilepsiecentrum Kempenhaeghe
Sterkselseweg 65, 5591 VE Heeze
Telefoon: 04907-79022

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het fenomeen epilepsie 'uit de wereld' helpen. Hiertoe wordt informatie verstrekt aan mensen werkzaam in de zorgsector.

Praktische informatie

Doelgroep: epilepsiepatiënten
Locaties: Midden-Limburg, Zuid-Limburg
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Epilepsiecentrum Kempenhaeghe
- Scholengemeenschap Berkenschutse

Project consultatie in de eerste lijn

Contactadres

dhr. W.L.M. Smulders
Stichting Revalidatiecentrum Breda
Brabantlaan 1, 4817 JW Breda
Telefoon: 076-224571

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het toegankelijk maken van consultaties vanuit het revalidatiecentrum in de thuissituatie bij moeilijk te vervoeren patiënten, dan wel wanneer beoordeling in de thuissituatie belangrijke voordelen biedt. Hier- toe zijn voor thuisconsultatie enkele contactpersonen beschikbaar: twee re- validatieartsen, een ergotherapeut, een fysiotherapeut en een maatschappelijk werker. Er nemen ook twee huisartsenwaarneemgroepen en de kruisvereniging deel. Via de huisartsen komen de consultatie-aanvragen bij het revalidatiecen- trum terecht.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met handicaps
Locaties: Breda-Zuid, Zundert
Startdatum: januari 1991

Participanten

- Huisartsenwaarneemgroep Breda-Zuid
- Huisartsenwaarneemgroep Zundert

Consultatief psychiatrische verpleging

Contactadres

dhr. E. Zwart
Groene Hart Ziekenhuis
Bleulandweg 10, 2803 HH Gouda
Telefoon: 01820-66405

Beschrijving van het project

Het doel is de introductie van een consultmogelijkheid ten behoeve van verpleegkundige teams in algemene ziekenhuizen. Men streeft naar deskundigheidsbevordering en ondersteuning en wil de liaisonpsychiatrie verbreden. Realisering geschiedt door het geven van klinische lessen en consulten, het starten van regulier overleg met teamleiders en door de vorming van liaisonteams samen met de psychiater en de klinisch psycholoog.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met somatische ziekte
Locatie: Gouda en omstreken
Startdatum: maart 1992

Participant

Groene Hart Ziekenhuis

Consultatieteam seksueel misbruik

Contactadres

dhr. D. van Veen
Stichting GEMIVA
Postbus 604, 2800 AP Gouda
Telefoon: 01820-75800

Beschrijving van het project

Het consultatieteam functioneert als meld- en registratiepunt voor de hele provincie Zuid-Holland en geeft voorlichting ten aanzien van seksueel misbruik aan verzorgers van een verstandelijk gehandicapt kind. Daarnaast adviseert het personen en instellingen en activeert het participanten bij het instellen van een onderzoek. Het consultatieteam ondersteunt daartoe teams en voorzieningen van de stichting GEMIVA en andere teams en voorzieningen in Zuid-Holland bij (vermoeden van) constatering van seksueel misbruik van een verstandelijk gehandicapt kind.

Praktische informatie

Doelgroep: bewoners en deelnemers van dagverblijven en woonvormen
Locatie: provincie Zuid-Holland
Startdatum: 1990

Participanten

- Stichting GEMIVA
- Rijks- en gemeentepolitie
- Maatschappelijk Werk

Publikatie

- Consultatieteam Seksueel Misbruik – *Protocol seksueel misbruik*, Gouda: Stichting GEMIVA, 1993
- Consultatieteam Seksueel Misbruik – *Informatiebrochure seksueel misbruik stichting GEMIVA*, Gouda: Stichting GEMIVA, 1993

Kennissysteem voor wondverzorging

Contactadres

mevr. J. Zeilstra

Kwaliteitsinstituut voor Toegepaste Thuiszorgvernieuwing (KITZ)

Postbus 4050, 9701 EB Groningen

Telefoon: 050-686300

Beschrijving van het project

De doelstelling is het ontwikkelen van een Kennissysteem Wondverzorging teneinde te bewerkstellingen dat wonden adequaat worden behandeld met de daarvoor bestemde wondverzorgingsprodukten. Hiertoe wordt een kennissysteem gebouwd. De voor de bouw van een dergelijk systeem gebruikelijke methodieken worden gebruikt. Dit zijn onder andere gestructureerde en open interviews, analyse, modellering, verificatie en prototyping. Het project wordt direct begeleid door een stuurgroep en is binnen het KITZ ingebed in het bredere programma wondbehandeling en wondverzorging.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met ulcus cruris of een decubitus

Startdatum: augustus 1992

Locatie: het project wordt niet uitgevoerd in een begrensd werkgebied

Participanten

- KITZ
- IKS

Huishoudelijk werk

Contactadres

mevr. S. Keibek
Thuiszorg O.Z.L. Kantoor Landgraaf
Heiveldstraat 2/4, 6373 LE Landgraaf
Telefoon: 045-328686

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verbeteren van de kwaliteit van de hulp;
- het efficiënter werken;
- het verbeteren van de arbeidsomstandigheden;
- het meer plezier hebben in het werk;
- een betere continuïteit.

Deze doelen tracht men te bereiken door:

- een pakket huishoudelijk materiaal;
- het werken met takenkaarten;
- het werken in koppels.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten die niet-dagelijkse huishoudelijke hulp behoeven
Locatie: regio Landgraaf
Startdatum: januari 1992

Participant

Thuiszorg O.Z.L.

Publikatie

Coenen, F. – Pakket hulpmiddelen moet werklast verminderen en plezier vergroten, *Thuiszorg Limburg* 4 (1992) 2

Landelijke implementatie farmacotherapie-overleg

Contactadres

dhr. A. de Kroon
Stichting O&O
Drieharingstraat 6, 3511 BJ Utrecht
Telefoon: 030-332113

Beschrijving van het project

Het project is gericht op kwaliteitsverbetering van het bestaande farmacotherapieoverleg. Daarnaast heeft het tot doel het starten van farmacotherapieoverleg waar het nog niet bestaat. Ter realisatie van de doelstelling zijn er projectmedewerkers die groepen starten of bestaande groepen ondersteunen in organisatie, niveau en methoden van overleg en realisering van de doelstellingen van de groep. Daarnaast worden er richtlijnen vervaardigd over farmacotherapeutisch handelen als aanbeveling aan het lokaal farmacotherapieoverleg. Samenwerking vindt plaats met beroepsgroepen/organisaties van apothekers en huisartsen.

Praktische informatie

Doelgroepen: huisartsen, apothekers
Locatie: Nederland
Startdatum: januari 1992

Participanten

- Landelijke Huisartsen Vereniging
- NHG
- VNZ
- WVC
- KNMP
- Ziekenfondsraad

Publikaties

- Schriftelijke informatiebronnen voor FTO (I), *Geneesmiddelenbulletin* 26 (1992) 5
- Schriftelijke informatiebronnen voor FTO (II), *Geneesmiddelenbulletin* 26 (1992) 6
- De casusbespreking, *Geneesmiddelenbulletin* 26 (1992) 7

Logopedie-informatiesysteem

Contactadres

mevr. P.A.M. Graetz

Centraal BegeleidingsOrgaan voor de Intercollegiale Toetsing (CBO)

Postbus 20064, 3502 LB Utrecht

Telefoon: 030-960647

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het verder ontwikkelen, invoeren en evalueren van een logopedie-informatiesysteem.

Realisering geschiedt door:

- participatie van enkele zorgverzekeraars;
- participatie van vrijgevestigde logopedisten, gecontracteerd bij betreffende zorgverzekeraars;
- scholing en begeleiding van de deelnemers;
- werkgroepen met betrekking tot verdere inhoudelijke ontwikkeling en bijstelling;
- satisfactie- en betrouwbaarheidsonderzoek.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met indicatie logopedie, patiënten gebaat bij preventie

Locaties: regio Utrecht, regio Amersfoort, regio Nijmegen

Startdatum: september 1992

Participanten

- NVLF
- CBO

Publikatie

Graetz, P. – Project 'Logopedie Informatie Systeem ten behoeve van Kwaliteitsbevordering', *Logopedie en Foniatrie* 65 (1993) 6

Intercollegiale toetsing ergotherapie

Contactadres

mevr. M. Bik

Centraal BegeleidingsOrgaan voor de Intercollegiale Toetsing (CBO)

Postbus 20064, 3502 LB Utrecht

Telefoon: 030-960647

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het ontwikkelen, invoeren en evalueren van intercollegiale toetsing binnen de ergotherapie om te komen tot een verdere verspreiding van intercollegiale toetsing. Hiertoe wordt er op negen afdelingen ergotherapie en in zes regiogroepen geëxperimenteerd met intercollegiale toetsing (model en opzet) gedurende ruim een jaar. Daarna zal het project geëvalueerd worden.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die behandeld worden door ergotherapeuten

Startdatum: juli 1992

Locatie: het project wordt niet uitgevoerd in een begrensd werkgebied

Participant

Nederlandse Vereniging voor Ergotherapie (NVE)

Publikatie

Bik, M. – Een theekransje, kritiek leveren op een collega, of een leerproces? (De stand van zaken rondom intercollegiale toetsing), *Nederlands Tijdschrift voor Ergotherapie* 21 (1993) 2

Aandachtsgebieden binnen de sociaal-medische zorg

Contactadres

mevr. H. Termeer

Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk Werk Rivierenland

Postbus 36, 4190 CA Geldermalsen

Telefoon: 03455-76876

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- met behulp van werkgroepen per aandachtsgebied de basisdeskundigheid van alle wijkverpleegkundigen en wijkziekenverzorgenden bereiken/handhaven en bereiken dat de werkgroepleden aanvullende deskundigheid bezitten, zodat zij kunnen fungeren als consultatiepunt;
- ontwikkeling van een ondersteunings- en consultatiestructuur;
- zorgdragen voor het SMZ-infosysteem;
- zorgdragen voor introductie/inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers.

Hiertoe wordt het tweejarig project ingevuld door twee districtsverpleegkundigen en een ergotherapeute.

Praktische informatie

Doelgroep: alle cliënten van de Stichting

Locaties: Rivierenland: West-Betuwe, Bommelerwaard

Startdatum: april 1993

Participant

Stichting Thuiszorg en Maatschappelijk Werk Rivierenland

Verpleegkundige methodiek voor het peuterconsult

Contactadres

mevr. M. van Balen
Kruiswerk Zuid-Kennemerland
Kenaupark 15-17, 2001 BB Haarlem
Telefoon: 023-155600

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- implementatie van de theorie van Orem in de verpleegkundige zorg op het peuterbureau;
- het ontwikkelen van een methodiek voor het verpleegkundig consult, gebaseerd op een zelfzorg theorie.

Hiertoe is in een proefproject de theorie van Orem met behulp van reeds ontwikkeld materiaal uit Den Haag, vertaald naar de peuterzorg. Uitgaande van het verpleegproces is een methodiek ontwikkeld voor het peuterconsult.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen

Locaties: Haarlem, Heemstede, Bloemendaal, Aerdenhout, Bennebroek, Vogelenzang

Startdatum: januari 1992

Participant

Kruiswerk Zuid-Kennemerland

Visitatie in gezondheidscentra

Contactadres

mevr. M.C.R. van Rijen
Landelijke Vereniging Gezondheidscentra
Koningslaan 19, 3583 GD Utrecht
Telefoon: 030-522804

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is toetsing van gezondheidscentra in LVG-verband op de kwaliteitskenmerken van een gezondheidscentrum, zoals die door de Algemene Ledenvergadering zijn vastgesteld begin 1989. Realisering geschiedt door toetsing door een visitatiecommissie van zes personen (verschillende disciplines en uit verschillende centra) met ondersteuning van een regionale visitatiecoördinator. De procedure is als volgt: intake door een regionale visitatiecoördinator, aanleveren van schriftelijk materiaal op de twintig kwaliteitskenmerken door het betreffende centrum, voorbespreking visitatiecommissie, daadwerkelijke visitatie, bespreking van het concept-visitatierapport in de visitatiecommissie, bespreking van het visitatierapport in het centrum met het team en eventueel bestuur. Na een half jaar en na een jaar contact vanuit bureau over effecten.

Praktische informatie

Doelgroep: alle cliënten van gezondheidscentra
Locatie: regio van ca. acht gezondheidscentra (visitatiekring)
Startdatum: oktober 1989

Participant

LVG

Publikatie

Rijen, M.C.R. van – *Visitatie: een eye-opener, Tot je nek in de feedback, een recept voor verbetering, verslag LVG-lustrum-congres 3 november 1990, Utrecht: LVG, 1991*

Ondersteuning tilbeleid in het verzorgingshuis

Contactadres

dhr. O. van de Brink
Verpleeghuis De Naaldhorst
Middel Broekweg 4, 2671 ME Naaldwijk
Telefoon: 01740-25151

Beschrijving van het project

Het project is gericht op het omlaag brengen van de fysieke belasting van verzorgenden in het verzorgingshuis.

Dit probeert men te bereiken door middel van:

- organiseren tillessen;
- gebruikerstraining tilliften;
- protocollair werken.

Praktische informatie

Doelgroep: verpleeghuisgeïndiceerden
Locaties: Naaldwijk, Wateringen
Startdatum: januari 1993

Participanten

- Verzorgingshuis Ons Trefpunt
- Verzorgingshuis Pijletuinenhof
- Verzorgingshuis Rozenhof
- Verzorgingshuis De Ark
- Verzorgingshuis Witte Brug
- Stichting Maatzorg

Til(len)lift: een opbeurend gebeuren

Contactadres

dhr. J.W. Brangert
Stichting Thuiszorg Centraal Twente
Postbus 506, 7550 AM Hengelo
Telefoon: 074-477325

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het ontwikkelen van praktische richtlijnen om de fysieke arbeidsbelasting van medewerkers tijdens het tillen en verplaatsen op een aanvaardbaar niveau te brengen;
- effectmeting van het inzetten van tilliften op de kwaliteit van arbeid van gezinsverzorgenden en wijkverpleegkundigen;
- effectmeting van het inzetten van tilliften op de kwaliteit van zorg vanuit het perspectief van de patiënt.

Hiertoe wordt een tilcoördinator aangesteld. Er zal gebruik gemaakt worden van een tilteller. Een groot aantal tilliften zal aangeschaft worden. De maximale tilbelasting zal genormeerd worden; boven de 25 kg mag er niet getild worden. Ten slotte wordt er bij elke patiënt een tilkaart gebruikt.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten bij wie tilhandelingen verricht worden >25 kg
Locatie: gemeente Hengelo
Startdatum: niet bekend

Participanten

- Stichting Thuiszorg Centraal Twente
- NIVEL
- Adviesbureau Locomotion

Trefwoorden

0-4 jarigen 33

A-verpleegkundigen 37

activiteitenbegeleiders 64, 72, 84, 90, 91,
92, 94, 95, 114, 116, 117, 118, 123, 130,
134, 147, 158, 159, 165, 168, 170, 173,
174, 210, 211, 235, 238

activiteitenbegeleiding 88, 242

adolescenten 138, 151, 246

adviesorganen 211

advisering 304

AGGZ 125, 155

agogen 221

aids 286

alcoholgebruik 192

alcoholisten 188, 189, 191

alcoholistenzorg 191

algemene ziekenhuizen 153, 307, 313

allochtonen 39, 125, 188

AMW 39, 42, 49, 69, 78, 104, 113, 151,
202, 203, 226, 252, 301, 321

anamnese 297

anesthesie 286, 300

antibiotica 258, 259, 286

apothekers 39, 53, 59, 264, 286, 299,
300, 317

apothekersassistenten 264

apparatuur 256, 261

arbeid 162, 244, 245

arbeidsomstandigheden 316

arbeidsrehabilitatie 158, 159, 160, 162,
163, 164, 165, 167, 168, 170, 173, 174

arbeidssatisfactie 316

arbeidstherapeuten 184

artsen 83, 85, 89, 90, 92, 95, 158, 189,
202, 225, 226, 268, 313

assertiviteit 31

autisme 205, 206, 232

automatisering 281

autonomie 58, 64

AWBZ 91

B-verpleegkundigen 118, 119, 121, 126,
131, 132, 134, 137, 140, 141, 145, 146,
147, 150, 174, 178, 180, 181

basisgezondheidszorg 194

basisonderwijs 205, 292

beeldvorming 43

begeleid wonen 102, 144, 150, 176, 177,
178, 179, 180, 183, 184, 190, 221, 232

begeleiding 201, 207, 232

behandeling 123, 147, 208

behandelplannen 121

bejaardenverzorgenden 53, 69, 89, 94,
104, 108, 116, 117

belangenorganisaties 266, 281

beschermende woonvormen 100, 104,
114, 117, 133, 181

bevalling 33

bevolking 35, 40

bibliotheken 35

bij- en nascholing 109, 132, 203, 292

borstkanker 275

CAD 189, 192

cara 285, 292, 296

cardiologen 295

casemanagement 42, 133, 136, 137, 138,
139, 140, 141, 142, 174, 184, 190, 191

centrale meldpunten 37, 38, 46, 49, 51,
65

chirurgen 272, 275, 300

- chronische patiënten 118, 119, 121, 131, 133, 136, 137, 140, 141, 142, 144, 146, 148, 150, 155, 156, 158, 162, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 173, 174, 177, 181, 257, 269, 270, 291
- cliëntgebonden budgetten 42, 212, 213
- club- en buurthuiswerk 39, 40
- consultatie 288, 309, 311, 312, 314, 321
- consultatiebureau-artsen 33, 34, 322
- consultatieve psychiatrie 313
- continuïteit van de zorg 101, 118, 157, 275, 278, 286, 288
- couveuse afdelingen 273
- creatief therapeuten 123, 126, 131, 132, 147
- crisisinterventie 101, 156
- CVA 269
- cystic fibrosis 291
- cytostatica 258, 259, 286
- CZK 34
- dagbehandeling 47, 202, 278
- dagbesteding 60, 62, 72, 82, 84, 98, 104, 142, 160, 165, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 234, 235, 236, 237, 238, 246, 247, 250
- dagverblijven 206, 231, 232
- decentralisatie 38
- decubitus 315
- deeltijdbehandeling 126, 131
- deeltijdverpleging 87
- deeltijdverzorging 62, 63, 64, 67, 98, 100, 303
- dementie 78, 79, 81, 82, 84, 88, 101, 114, 257, 281
- dermatologen 290
- deskundigheidsbevordering 72, 74, 253, 308, 309, 321
- diabetes mellitus 281, 283, 284, 294
- diagnostiek 101, 297, 305, 309
- diëten 284, 295
- diëtisten 72, 91, 281, 283, 295
- districtsverpleegkundigen 321
- Drenthe 42, 82, 170, 177, 215, 231, 251, 258, 278, 284, 306
- druggebruikers 189
- effectmeting 325
- efficiency 44
- ELGZ 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 46, 47, 49, 53, 55, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 71, 72, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 87, 100, 102, 104, 106, 108, 109, 111, 113, 114, 116, 117, 157, 198, 199, 200, 204, 206, 212, 213, 215, 219, 222, 223, 227, 228, 229, 239, 240, 241, 242, 243, 245, 249, 250, 252, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 261, 263, 264, 268, 272, 273, 275, 277, 278, 281, 283, 284, 285, 286, 288, 290, 292, 295, 297, 299, 300, 301, 302, 303, 305, 306, 309, 311, 312, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 325
- EMGZ 198
- enquêtes 43
- epilepsiecentra 311
- ergotherapeuten 90, 91, 92, 130, 131, 147, 164, 181, 288, 307, 321
- ergotherapie 320
- evaluatie 297
- familie 114
- feedback 323
- Flevoland 84, 257
- Friesland 53, 79, 90, 159, 221, 233
- functiegerichte zorgverlening 157, 215, 270
- fysiotherapeuten 43, 72, 90, 91, 92, 95, 111, 203, 207, 232, 264, 288, 295, 309
- geboorte 33
- gehandicapt 35, 42, 44, 250, 252
- geheugenstoornissen 64
- geheugentraining 307

- Gelderland 37, 46, 65, 67, 68, 71, 80, 89, 142, 192, 198, 210, 211, 225, 229, 235, 264, 269, 321
- gemeenten 32, 38, 39, 44, 46, 49, 53, 57, 58, 65, 67, 104, 106, 108, 109, 111, 165, 181
- geriatrie 100, 145, 305, 307
- gezin 221
- gezinshulpverlening 106, 207, 220
- gezinsverzorgenden 31, 37, 42, 44, 46, 49, 53, 60, 64, 67, 78, 81, 111, 113, 252, 259, 286, 299, 300, 302, 325
- gezinsverzorging 32, 38, 47, 63, 67, 68, 79, 81, 87, 104, 109, 111, 113, 198, 222, 252, 253, 259, 286, 302
- gezondheid 40
- gezondheidscentra 43, 46, 65, 69, 78, 252, 264, 295, 323
- gezondheidsgedrag 295
- gezondheidsverschillen 40
- gezondheidszorgvoorzieningen 39
- GG en GD 35, 39, 59, 138, 188, 292
- GGZ 51, 84, 85, 86, 89, 90, 92, 94, 95, 101, 118, 119, 121, 123, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 186, 187, 188, 190, 191, 194, 195, 209, 307, 308, 313
- GMD 288
- gokverslaafden 189
- groepen 116, 284, 292, 295
- groepsleiders 201, 205, 206, 210, 211, 221, 222, 223, 226, 231, 233, 234, 240, 241, 243, 247
- groepstherapeuten 188
- groepsverzorging 91
- Groningen (provincie) 47, 116, 117, 123, 131, 148, 183, 213, 215, 279, 288, 300, 315
- GVO 321
- GVO-functionarissen 39, 59
- GVT 213, 222
- gynaecologen 33, 192, 253
- hart- en vaatziekten 259, 266, 295
- hersensletsel 269
- huisartsen 31, 39, 42, 43, 49, 53, 55, 59, 69, 74, 78, 82, 83, 95, 100, 111, 114, 116, 142, 144, 191, 192, 221, 258, 259, 261, 263, 264, 272, 278, 281, 283, 284, 285, 286, 288, 295, 299, 300, 301, 302, 305, 306, 307, 309, 317
- huishoudelijk personeel 316
- huishoudelijke dienst 58
- huisvesting 106, 183, 184, 186, 190, 224
- hulpmiddelen 290
- hulpverleners 220
- hypertensie 259
- IMGZ 55, 56, 62, 63, 64, 68, 71, 72, 74, 75, 76, 80, 81, 87, 88, 91, 96, 99, 100, 114, 116, 117, 200, 202, 203, 205, 207, 210, 211, 217, 218, 220, 221, 224, 225, 226, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 244, 246, 247, 251, 253, 255, 259, 261, 263, 266, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 277, 278, 279, 283, 284, 285, 286, 288, 294, 299, 300, 304, 305, 306, 311, 324
- incest 129
- incontinentie 264
- indicatiecommissies 44, 58, 60, 64, 65, 67, 69, 104, 109, 114, 116, 150, 269
- indicatiestelling 67, 100
- infectieziekten 261
- informatiesystemen 319
- informatievoorziening 32, 35, 281
- informed consent 253
- innovatie 36
- integrale zorg 38, 44, 47, 108, 252, 275, 284, 288, 299

- intercollegiale toetsing 320
interdisciplinaire samenwerking 33, 64,
67, 72, 74, 111, 252, 275, 286, 305
internisten 275, 283
interviews 297, 315
isolement 36, 57
- jeugdartsen 39
jeugdgezondheidszorg 35, 202, 220, 226,
232, 244, 247
jeugdgezondheidszorg schoolgaand en
ouder 292
jeugdhulpverlening 138
jong-volwassenen 226
- kanker 261, 279, 286, 299, 300
kennisoverdracht 315
kinder- en jeugdpsychiatrie 130, 156
kinderartsen 256
kinderbescherming 192
kindercentra 207
kinderdagverblijven 205, 233
kinderpsychiaters 130
klachtenbehandeling 323
kleuters 130, 203, 249
koepelorganisaties 211
kosten-effectenanalyse 253, 299
kraamverzorgenden 33, 273
kraamzorg 273
kruisverenigingen 31, 49, 68, 78, 87, 106
kruiswerk 32, 33, 34, 38, 44, 47, 51, 53,
57, 60, 62, 81, 104, 109, 113, 222, 250,
252, 259, 261, 273, 281, 286, 288, 297,
299, 302, 322
kwaliteit 43, 316, 323
kwaliteit van de arbeid 325
kwaliteit van de zorg 277, 286, 288, 315,
320
kwaliteit van het leven 114, 261, 286
kwaliteitsbewaking 297, 317, 319, 321
kwaliteitsindicatoren 43
kwaliteitszorg 211
- kwantitatief onderzoek 43
Leger des Heils 75
liaisonverpleegkundige 277
lichaamsbeweging 295
lichamelijk gehandicapten 246, 250
Limburg 44, 60, 78, 121, 130, 145, 164,
178, 200, 201, 204, 218, 223, 226, 242,
270, 295, 296, 297, 299, 304, 311, 316
logeeropvang 81, 213, 250
logistiek 259
logopedie 319
logopedisten 72, 111, 200, 203, 207, 232,
319
longartsen 285, 286
lotgenoten 275
luchtwegaandoeningen 259
- maatschappelijke dienstverlening 62, 68,
111, 203
maatschappelijk werkers 31, 39, 42, 43,
65, 72, 78, 94, 95, 111, 119, 121, 123,
125, 126, 133, 134, 136, 137, 140, 146,
147, 151, 156, 164, 168, 180, 184, 186,
188, 189, 190, 191, 192, 215, 227, 249,
252, 288, 295, 301, 308, 313
management 151
mantelzorg 31, 32, 46, 47, 53, 57, 64, 78,
81, 83, 111, 113, 252, 281, 299
medische dossiers 259
medische technologie 258
meervoudig gehandicapten 198, 250
meervoudige persoonlijkheid 132
methodiek 322
MFE 144
mishandeling 51
MLK 204
motorisch gehandicapten 247, 249
MS 269
- nazorg 272, 296
neurologen 307

- Noord-Brabant 31, 34, 35, 39, 59, 63, 81, 87, 94, 99, 101, 102, 104, 106, 128, 137, 144, 151, 153, 156, 169, 174, 176, 180, 197, 199, 208, 219, 230, 238, 239, 244, 252, 255, 263, 271, 273, 281, 286, 292, 294, 309, 312
- Noord-Holland 32, 33, 49, 51, 55, 64, 72, 75, 83, 92, 100, 114, 134, 138, 139, 141, 157, 165, 168, 187, 190, 191, 194, 195, 203, 212, 227, 240, 247, 250, 253, 256, 272, 285, 290, 297, 301, 307, 322
- oefentherapie 264
 oncologie 286
 ondersteuning 317
 onderwijs 39
 onderwijzend personeel 239, 292
 onderzoekers 59
 onderzoeksinstituten 211, 266
 ontslag 277, 302
 ontwikkelingsstoornissen 203, 207, 233
 oogartsen 251
 opbouwwerk 40
 opbouwwerkers 39, 40
 operaties 259, 272, 278
 opleiding 225
 opname 58, 83, 208
 opnameduurverkorting 113, 272
 opvoeding 33
 organisatiestructuur 270
 orthopedagogen 130, 202, 205, 207, 221, 226, 232, 238, 247
 orthopedie 247, 271
 orthopedisten 251
 ouderen 35, 42, 44, 46, 47, 49, 51, 53, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 76, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 90, 92, 94, 99, 101, 102, 104, 106, 108, 111, 113, 114, 116, 145, 146, 156, 187, 209, 263, 271, 281, 302, 305, 306, 307, 316, 324
- ouderenbonden 46, 76, 106
 ouderenwerk 32, 35, 44, 49, 57, 59, 64, 81, 102, 104, 109, 111, 257
 ouderenzorg 104
 ouderparticipatie 247
 ouders 33, 192, 203, 205, 213, 244, 273, 292
 ouderverenigingen 35, 215, 220
 overheidsinspecties 259
 Overijssel 85, 113, 129, 146, 173, 181, 186, 189, 202, 266, 325
- PAAZ 168
 paramedici 288
 partners 111
 pasgeborenen 273
 pastoraal werkers 31
 patiënten 38, 43, 47, 55, 72, 252, 257, 258, 259, 261, 269, 270, 277, 278, 281, 283, 284, 286, 288, 292, 295, 297, 299, 300, 301, 302, 303, 315, 319, 321, 325
 patiëntenfeedback 323
 patiëntenorganisaties 42, 279, 301
 patiëntensatisfactie 323
 patiëntenvoorlichting 275, 286, 288
 pedagogen 33, 203, 210, 249
 perinatale morbiditeit 253
 perinatale mortaliteit 253
 peuters 207, 231, 233, 249, 322
 pijnbestrijding 258, 286, 300
 platteland 53
 poliklinieken 253, 283, 284, 288, 306
 politie 40, 188, 192
 politiek 40
 praktijkbegeleiding 244
 preventie 33, 59, 319
 privacy 114
 projecten 34, 53, 277
 protocollen 259, 261, 268, 272, 275, 285, 286, 288, 297, 299
 provincies 76, 109, 116, 222, 225

- psoriasis 290
 psychiaters 118, 119, 121, 125, 126, 131, 132, 134, 136, 139, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 150, 153, 156, 164, 170, 180, 181, 184, 186, 187, 190, 194, 307, 308, 313
 psychiatrische patiënten 118, 119, 121, 123, 128, 131, 134, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 150, 151, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 177, 178, 180, 181, 184, 186, 187, 190, 209, 252, 308, 313
 psychiatrische ziekenhuizen 101, 118, 119, 121, 126, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 140, 141, 142, 145, 147, 148, 150, 153, 156, 157, 158, 160, 164, 165, 168, 169, 170, 173, 174, 176, 177, 180, 181, 184, 186, 187, 308
 psychische stoornissen 94, 183
 psychofarmaca 59
 psychogeriatric 85, 86, 89, 90, 92, 95, 96, 98, 101
 psychogeriatric patiënten 71, 72, 75, 80, 83, 84, 87, 91, 96, 99, 100, 109, 113, 116, 117, 252, 302
 psychogeriatric verpleeghuizen 81
 psychologen 90, 94, 121, 129, 133, 140, 142, 158, 164, 184, 194, 202, 210, 226, 251, 281, 295, 308, 313
 psychosociale problemen 176
 psychotherapeuten 123, 126, 132, 156
 psychotherapie 132
 radiotherapie 275
 rationeel-émotieve therapie 31
 reactivering 270
 reclassering 129
 regionalisatie 150, 156
 registratie 283
 resocialisatie 169, 181, 189, 308
 reuma 288
 reumatoïde arthritis 297
 revalidatie 249, 251, 271, 312
 revalidatiecentra 312
 RIAGG 32, 49, 51, 64, 74, 76, 78, 82, 83, 84, 85, 86, 94, 100, 101, 114, 118, 119, 125, 129, 133, 136, 137, 140, 141, 145, 146, 148, 150, 153, 155, 156, 157, 160, 163, 164, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 176, 177, 180, 181, 183, 187, 194, 209, 252, 281, 305, 307, 308
 RIBW 133, 137, 141, 150, 153, 156, 159, 168, 170, 173, 174, 176, 177, 187, 209
 RIGG 141, 150, 151, 160, 168, 169, 174, 186, 308
 risicogroepen 253
 roken 295
 samenleving 116
 samenwerking 46, 65, 69, 85, 101, 109, 118, 137, 141, 153, 156, 168, 173, 174, 177, 252, 284, 288, 302
 satisfactie 319
 schizofrenie 131
 scholen 40, 247, 311
 schoolartsen 40
 schoolkinderen 192, 200, 202, 205, 226, 268, 292
 schoolverpleegkundigen 40
 seksueel geweld 194, 314
 seksueel misbruik 126
 seksuele relaties 209
 seksuologie 264
 slaapmiddelen 59
 sociaal-cultureel werk 40, 169
 sociaal-psychiatrice diensten 215
 sociale psychiatric 131
 sociaal-psychiatric verpleegkundigen 83, 85, 86, 100, 118, 119, 126, 131, 136, 137, 139, 141, 142, 145, 146, 150, 170, 173, 178, 181, 186, 190, 209, 281, 305

- sociale werkvoorziening 244
 sociale wetenschappen 225
 software 35
 somatiek 71, 72, 80, 99, 263, 304
 speciaal onderwijs 202
 specialisten 204, 219, 223, 228, 245, 258,
 259, 261, 277, 278, 279, 285, 288, 299,
 300, 305
 stages 221
 stoma 268
 stress 295
 substitutie 36, 88, 89, 90, 91, 92, 95, 100,
 108, 111, 113, 114, 118, 126, 148, 153,
 253, 259, 261, 272, 277, 285, 286, 301,
 302

 takenpakket 316
 tandartsen 39
 technici 36
 technische voorzieningen 36, 286, 299,
 300
 technologie 259, 261
 telefonische hulpdiensten 51
 terminale zorg 108, 257, 269, 286, 299,
 300, 301, 302, 303, 304
 theorieën 322
 therapieën 129, 210, 231
 thuislozen 138, 183, 186, 188
 thuislozenzorg 151
 thuiszorg 34, 36, 37, 38, 42, 44, 46, 47,
 49, 53, 57, 59, 60, 62, 64, 65, 69, 71, 76,
 83, 85, 87, 95, 98, 100, 108, 109, 111,
 113, 114, 119, 144, 145, 146, 197, 198,
 200, 201, 213, 217, 230, 247, 250, 253,
 256, 257, 258, 261, 275, 277, 278, 283,
 284, 286, 288, 290, 291, 300, 301, 302,
 312, 316, 321, 325
 tijdelijke opvang 151, 229, 303
 trainingen 170, 245
 transmuraal 283

 ulcus cruris 315
 universiteiten 43, 44, 76, 205, 255, 292,
 295, 299
 Utrecht (provincie) 62, 74, 75, 96, 98,
 132, 140, 147, 158, 160, 162, 188, 245,
 246, 256, 261, 268, 290, 291, 309, 317,
 319, 320, 323

 vaders 34
 vakantie-opvang 81, 230
 verloskundigen 33, 253, 256
 verpleeghuisartsen 72, 91, 100, 114, 305
 verpleeghuisbewoners 75
 verpleeghuizen 32, 49, 55, 56, 62, 63, 71,
 72, 74, 75, 76, 79, 80, 83, 84, 85, 86, 87,
 89, 90, 91, 92, 95, 96, 98, 99, 100, 101,
 106, 109, 113, 114, 116, 117, 153, 263,
 269, 270, 271, 281, 304, 305, 307
 verpleegkundige modellen 322
 verpleegkundigen 69, 81, 83, 84, 89, 91,
 92, 94, 123, 129, 130, 144, 153, 156,
 187, 188, 258, 259, 261, 275, 277, 278,
 281, 283, 284, 286, 288, 292, 299, 300,
 301, 313
 verpleegtechnieken 324, 325
 verslaafden 151, 188, 190, 192, 194
 verslaving 183
 verslavingsklinieken 191, 194
 verslavingszorg 151, 189, 190, 192, 194,
 195
 verstandelijk gehandicapten 197, 198,
 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208,
 209, 210, 211, 212, 213, 215, 217, 218,
 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226,
 227, 228, 229, 230, 231, 234, 235, 236,
 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244,
 247, 250, 251, 314
 verzorgingstehuizen 44, 46, 47, 49, 55,
 56, 58, 62, 64, 65, 67, 68, 72, 74, 75, 76,
 84, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 96,
 100, 106, 109, 113, 114, 117, 187, 206,
 304, 324

- visitatie 323
 volkshuisvesting 53
 volwassenen 243, 246
 voorlichting 273, 299, 301
 voorlichtingsmateriaal 301
 vrijwilligers 31, 32, 38, 40, 44, 46, 49,
 53, 57, 60, 65, 67, 79, 82, 102, 104, 111,
 113, 114, 116, 207, 221, 234, 247, 250,
 257, 279, 286, 301, 302, 303
 vrouwen 194, 264, 275
 vrouwenhulpverlening 126, 128
 VTO 207

 wachtlijsten 83, 215
 WBO 109
 wijkzorg 82, 200, 247
 wetenschappelijk onderzoek 40, 42, 59,
 253, 277, 286, 296, 319
 wijken 39, 40, 109, 111
 wijkverpleegkundigen 33, 34, 37, 38, 42,
 43, 44, 46, 47, 49, 53, 60, 63, 67, 78, 82,
 95, 100, 104, 108, 109, 111, 113, 191,
 192, 209, 259, 261, 272, 277, 278, 281,
 284, 285, 288, 297, 299, 300, 302, 321,
 322, 325
 wijkverpleging 67, 79, 283
 wijkziekenverzorgenden 37, 38, 100, 108,
 321, 325
 woningbouwverenigingen 44, 108, 109,
 113, 114
 woonvormen 47, 102, 104, 108, 109, 113,
 116, 228
 woonzorgcentra 109, 111, 114
 WVC 35, 59, 116, 212, 225, 281, 300,
 319
 -verpleegkundigen 116, 225, 235

 Zeeland 95, 108, 132, 179, 205, 217, 236
 zelfredzaamheid 116
 zelfstandig wonen 44, 53, 57, 58, 60, 64,
 67, 111, 215, 222, 250, 305
 zelfzorg 292
 ziekenfondsen 42, 83, 202, 212, 222,
 255, 277, 305, 317
 ziekenhuizen 35, 76, 99, 116, 253, 255,
 258, 259, 261, 266, 268, 269, 271, 272,
 273, 275, 277, 278, 279, 281, 283, 284,
 285, 286, 288, 291, 294, 295, 296, 299,
 300, 301, 306
 ziekenverzorgenden 38, 42, 69, 81, 83,
 85, 89, 90, 91, 94, 95, 116, 117, 301,
 302, 307
 zorg op maat 44, 72, 100, 213, 215, 222,
 250, 257, 258, 288, 302
 zorgbemiddelaars 49, 213
 zorgcoördinatie 38, 113, 134, 155, 176,
 180, 247
 zorgplannen 42, 56, 60, 65, 119
 zorgverzekeraars 58, 88, 99, 109, 111,
 222, 246, 258, 302, 304, 319
 Zuid-Holland 36, 38, 40, 43, 56, 57, 58,
 69, 76, 86, 88, 91, 109, 111, 118, 119,
 125, 126, 132, 133, 136, 150, 155, 163,
 167, 172, 184, 207, 209, 220, 222, 224,
 228, 232, 234, 237, 241, 243, 249, 259,
 275, 277, 283, 302, 303, 305, 308, 313,
 314, 324
 zuigelingen 34, 256, 273
 zwakzinnigenzorg 197, 199, 219, 223,
 227, 229, 239, 240, 241, 242, 243
 zwangerschap 33, 253, 255, 259
 zwangerschapscomplicaties 253
 zwakzinnigeninrichtingen 200, 210, 211,
 224, 225, 226, 237, 251

Lijst van afkortingen

AGGZ	Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APZ	Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
CAD	Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs
CZK	Consultatiebureaus voor Zuigelingen en Kleuters
DVO	Dagverblijf voor oudere verstandelijk gehandicapten
ELGZ	Eerstelijnsgezondheidszorg
EMGZ	Extramurale Gezondheidszorg
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GG & GD	Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GMD	Gemeenschappelijke Medische Dienst
GVO	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
GVT	Gezinsvervangend Tehuis
IMGZ	Intramurale Gezondheidszorg
LVG	Landelijke Vereniging Gezondheidscentra
LVT	Landelijke Vereniging voor Thuiszorg
MFE	Multifunctionele eenheid
MLK	Moeilijk lerende kinderen
NIAD	Nederlands Instituut voor Alcohol en Drugs
NIZW	Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
PAAZ	Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis
PC	Psychiatrisch Centrum
RIAGG	Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
RIBW	Regionale Instelling Beschermende Woonvormen
RIGG	Regionale Instelling voor Geestelijke Gezondheidszorg
ROZ	Regionaal Overlegorgaan Zwakzinnigenzorg
SPD	Sociaal Pedagogische Dienst
SPV	Sociaal-psychiatrisch verpleegkundige

SW	Sociale Werkplaats
VTO	Vroegtijdige Onderkenning van Ontwikkelingsstoornissen
WBO	Wet op de Bejaardenoorden
WVC	Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
ZMLK	Zeer moeilijk lerende kinderen
ZMOK	Zeer moeilijk opvoedbare kinderen

